

Tilinpäätös 2018

Raision kaupunki |

raisio

Sisällysluettelo

1. Toimintakertomus

1.1. Olenneiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	
1.1.1. Kaupunginjohtajan katsaus	2
1.1.2. Organisaatio.....	3
1.1.3. Henkilöstö	5
1.1.4. Sosiaali- ja terveystoiminnan johtajan katsaus	6
1.1.5. Sivistysjohtajan katsaus	7
1.1.6. Teknisen johtajan katsaus	9
1.1.7. Taloudellinen kehitys vuonna 2018 ja arvio tulevasta kehityksestä	10
1.2. Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnasta.....	12
1.3. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	
1.3.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja vertailu edelliseen vuoteen	16
1.3.2. Toiminnan rahoitus	25
1.4. Rahoitusasema ja sen muutokset	28
1.5. Kokonaistulot ja menot	31
1.6. Kuntakonsernin toiminta ja talous	
1.6.1. Konsernitaseeseen yhdisteltävät yhteisöt	32
1.6.2. Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen	33
1.6.3. Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	40
1.6.4. Konsernitilinpäätös	42
1.7. Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä	46

2. Talousarvion toteutumisvertailu

2.1. Vertailu talousarvioon	48
2.2. Tavoitteiden toteutuminen	
2.2.1. Konsernihallinto	54
2.2.2. Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta	70
2.2.3. Sivistyslautakunta	83
2.2.4. Vapaa-aikalautakunta	92
2.2.5. Ympäristölautakunta	105
2.2.6. Tekninen lautakunta.....	112
2.3. Tuloslaskelman toteutuminen.....	129
2.4. Investointien toteutuminen	
2.4.1. Hankkeiden toteutuma lautakunnittain.....	132
2.4.2. Monivuotisten hankkeiden vuotuinen käyttö tilinpäätöksessä 2018	136
2.5. Rahoitusosan toteutuminen	138
2.6. Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	139

3. Tilinpäätöslaskelmat

3.1. Tuloslaskelma	141
3.2. Rahoituslaskelma	143
3.3. Tase	145
3.4. Vastuositoumukset	148

3.5. Konsernitilinpäätös	
3.5.1. Konsernituloslaskelma	151
3.5.2. Konsernin rahoituslaskelma	153
3.5.3. Konsernitase	155
4. Tilinpäätöksen liitetiedot	157

Luettelot ja selvitykset

Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositelajeista	184
--	-----

Allekirjoitukset ja merkinnät

Tilinpäätöksen allekirjoitus	187
Tilinpäätösmerkintä	187

1

Toimintakertomus

1.1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1. Kaupunginjohtajan katsaus

Raision kaupungin talous toteutui odotuksia paremmin vuonna 2018. Vuositulos on -3,7 miljoonaa euroa, mikä on 1,2 miljoonaa euroa muutettua talousarviota ja 0,18 miljoonaa alkuperäistä talousarviota parempi. Verotuotot toteutuivat 0,8 miljoonaa euroa alkuperäistä talousarviota heikompina. Suhteessa edelliseen tilinpäätökseen vähennystä on 0,4%. Kunnallisverotuotot toteutuivat 0,5 miljoonaa euroa alkuperäistä arviota heikompina. Myös yhteisöverotuotot toteutuivat lähes 0,3 miljoonaa euroa talousarviota pienempinä.

Koko kuntasektorin verotulot pienentyivät 0,5 % ja valtionosuudet vähenivät 0,7 %. Bruttokansantuote kasvoi samaan aikaan 2,3 %, joten kunnat eivät päässeet hyötymään yleisestä talouskasvusta. Samaan ajankohtaan osuneet kunta-alan palkankorotukset vaikuttivat siihen, että peräti kaksi kolmasosaa Suomen kunnista teki alijäämäisen tuloksen vuonna 2018.

Toimintakuluissa suurin nousu on henkilöstökuluissa, jotka kasvoivat 3,3 miljoonaa eli 4,9%. Kunta-alan palkankorotusten vaikutus on tästä 0,9%. Henkilöstön määrä kasvoi eniten hoito- ja hoivapalveluissa, varhaiskasvatuksessa ja aikuissosiaalityössä.

Toiminnallisesti Raisiossa valmistauduttiin isoihin tulevaisuuden muutoksiin. Kaupunginvaltuusto asetti uudet strategiset tavoitteet koko kaupungille ja lautakunnille. Keväällä 2018 laadittiin keskustavisiio, joka antaa suuntaviivat keskustan asemakaavoitukselle ja E18-tiehankkeen vaatimille muutoksille. Sivistystoimissa käynnistettiin palveluverkkosuunnitelman laatiminen ja varauduttiin päivähoidon uusien yksiköiden perustamiseen. Työllisyyspalveluyksikkö aloitti toimintansa ja lisäksi Hulvelan senioritalohanke käynnistyi. Kuninkojan paloasema, Kerttulan liikuntahallin peruskorjaus sekä Pasalanpuiston päiväkotit valmistuivat. Vuoden 2018 aikana käynnistyi myös useita muita rakentamishankkeita, jotka enteilevät väestökasvua lähitulevaisuudessa.

Raision kaupunkikonsernin velka laski 1,6 miljoonalla eurolla ollen nyt 86,7 miljoonaa euroa (3.584 euroa / asukas). Emo kaupungin lainamäärä kuitenkin lisääntyi 2,4 miljoonaa euroa. Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus on 55 %.

Konsernin vuositulos oli -1,9 miljoonaa euroa ja konsernilla on aikaisempien vuosien ylijäämiä nyt 16,9 miljoonaa euroa (697 euroa / asukas). Konserniohjausta tehostettiin ja liitettiin Raision Vuokra-asunnot Oy ja KOY Kerttulan Jäähalli konsernitiliiin.

Vesihuollossa on pystytty tehostamaan toimintaa yhtiöittämisen jälkeen ja yhtiö laski asukkaiden vesitaksaa loppuvuodelle. Raision Vuokra-asunnot Oy on valmistautunut mahdollisten uudiskohteiden toteuttamiseen. Asuntokantaa lisättiin hieman varaamalla muutamia yksittäisiä asuntoja Raision keskustassa sijaitsevasta uudiskohteesta.

Ennakkotiedon mukaan Raision väkiluku pieneni 36 asukkaalla. Asukasluku on pienentynyt nyt viitenä vuonna peräkkäin. Rakentaminen huomioiden kaupungin väkiluku tulee kääntymään kasvuun lähitulevaisuudessa.

1.1.2. Organisaatio

KAUPUNGINVALTUUSTO 1.6.2017–31.5.2021

Puheenjohtaja

Laulumaa Janne, SDP
Elektroniikkatyöntekijä, pääluottamusmies

I varapuheenjohtaja

Salonen Jari, KOK
Toimitusjohtaja

II varapuheenjohtaja

Lindqvist Emma, VAS
Tekstinkäsittelijä

III varapuheenjohtaja

Rosama Jarmo, SDP
Liikuntapaikkapäällikkö, eläkeläinen

SDP

Lehto-Laurila Hannele	Asianajaja, varatuomari
Parantainen Vesa	Lastentarhanopettaja
Kivijärvi Anneli	LKT, erikoislääkäri
Ruusuranta Anita	Päivähoitaja
Aaltonen Annika	Erytisnuorisotyöntekijä
Kosonen Kimmo	Työsuojeluvaltuutettu
Virko Maria	Lastentarhanopettaja
Sulonen Raimo	Työpäällikkö, eläkeläinen
Löfgren Aki-Petteri	Aluepäällikkö
Ek Sirpa	Työsuojeluvaltuutettu, plm
Äikäs Niina	Sairaanhoitaja, terveystieteiden maist.

KOK+RKP

Leinonen Ari	Kiinteistövalittaja
Laine Heikki	Hammaslääkäri
Seikola Harri	Opetusneuvos, Ins. AMK
Parkko Tanja	Projektipäällikkö, DI
Maunula Markus	KHT-tilintarkastaja, KTM
Moislahti Jonni	Myyntijohtaja, insinööri
Broberg Janette (RKP)	Lärare
Savola Eeva	Kuntoutusohjaaja, työfysioterapeutti
Viljanen Helena	Tuontiasistentti
Rantala Jukka A.	Koulutus- ja tutkimusvastaava (Salospohja Tuuli 15.10.2018 asti)
Vuorinen Elisa	Hankintapäällikkö (Allén Pipsa 15.10.2018 asti)

Vasemmistoliitto

Yrttiaho Jyrki	AY-toimitsija, eläkeläinen
Lehtonen Aarre	Toiminnanohjaaja, eläkeläinen
Suominen Sari	Sairaanhoidtaja
Nurmi Eija	Kiinteistötyöntekijä, eläkeläinen
Närhinen Pekka	Järjestöpäällikkö

Perussuomalaiset

Koivisto Mika	Insinööri
Soiniitty Tapio	Autoasentaja
Kangasoja Mikko	Tuotantotalouden DI
Koivusalo Katja	Lähihoitaja

Vihreä liitto

Toivonen Niko	Opettaja, kaavoitusinsinööri
Rintee Saila	Erytisopettaja, eläkeläinen
Erasvuo Eija	KM, erityisopettaja
Heikkilä Pekka	Yrittäjä, biostatistikko

KESK.

Haavisto Erkki	Agronomi
Rantala Jukka	Liiketoimintajohtaja, työsuojelupäällikkö
Niemi Merja	Sairaanhoidtaja, kuntoutuksen suunn.

KD

Pulkkinen Jari	Päihdetyön vastaava ohjaaja
----------------	-----------------------------

KAUPUNGINHALLITUS 1.6.2017–31.5.2019**Puheenjohtaja**

Vuorinen Elisa
hankintapäällikkö
KOK

I varapuheenjohtaja

Lehto-Laurila Hannele
varatuomari
SDP

II varapuheenjohtaja

Jormanainen Juha
pääluottamus mies
VAS

KOK

Moislahti Jonni
Viljanen Helena

Myyntijohtaja
Tuontiassistentti (Allén Pipsa 15.10.2018 asti)

SDP

Ek Sirpa
Mikola Veijo
Parantainen Vesa

Työsuojeluvaltuutettu, pääluottamus mies
Suunnittelija
Lastentarhanopettaja

Vihreä liitto

Rintee Saila	Erytisopettaja, eläkeläinen
--------------	-----------------------------

Perussuomalaiset

Koivisto Mika	Insinööri
---------------	-----------

KESK.

Myllymäki Kalle	Maahanmuuttopäällikkö
-----------------	-----------------------

1.1.3. Henkilöstö

Henkilöstön määrää on perinteisesti seurattu vuoden vaihteen tilanteen mukaan. Vakinaisen henkilöstön määrä 31.12.2018 oli 1 319 henkilöä. Vakinaisen henkilöstön määrä kasvoi 27 henkilöllä edelliseen vuoteen verrattuna. Henkilöstömäärään vaikuttavia organisaatiomuutoksia ei tapahtunut vuonna 2018. Konsernihallinnon työntekijämäärä kasvoi yhdellä henkilöllä. Sivistyskeskuksen työntekijämäärän lisäys oli 13 henkilöä ja sosiaali- ja terveystoimen 18 henkilöä. Teknisen keskuksen henkilömäärä väheni viidellä. Määräaikaisen henkilöstön määrä oli 390 henkilöä. Vuotta aiemmin heitä oli 342. Henkilötyövuosia kertyi 1 441,4, joka oli 60,1 vuotta enemmän kuin edellisenä vuotena. Henkilötyövuosiin laskeetaan päivät, joilta maksetaan palkka. Henkilötyövuosien kasvuun on merkittävästi vaikuttanut perustettujen uusien vakanssien määrä (19 kpl) ja kaupungin vetämät hankkeet (esim. Lape-hanke 14 htv.).

Useat kaupungin johtavat viranhaltijat ovat osallistuneet maakuntauudistuksen valmisteluun eri työryhmien jäseninä. Uudistuksen etenemistä on käsitelty säännöllisesti kaupungin ja työntekijöiden yhteistoimintaryhmässä.

Kaupungin henkilöstön tilannetta seurataan Työterveyslaitoksen valtakunnallisessa Kunta 10-tutkimuksessa, jossa tehdään laaja kysely koko henkilöstölle kahden vuoden välein. Vuosi 2018 oli tutkimusvuosi. Raision tulokset olivat vuoden 2016 tutkimuksessa erittäin hyvät. Noista tuloksista oli vuoden 2018 tuloksissa edelleen nousseet itse työhön liittyvät tulokset. Sen sijaan työyhteisöön ja johtamiseen liittyvät mittarit ovat hieman laskeneet. Selvimmin koko aineiston keskiarvosta Raision arvot poikkeavat siinä, että Raisiossa työssä tapahtuneet muutokset koetaan erittäin positiivisina. Negatiivisena asiana Raisiossa ja koko tutkimusaineistossa esille nousee henkisen ja fyysisen väkivallan kokemisen lisääntyminen.

Työnantajan ja henkilöstön välisenä yhteistyöelimenä ja samalla työsuojelutoimikuntana Raisiossa toimii yhteistoimintaryhmä. Ryhmässä on edustus kaupunginhallituksesta, johtavista viranhaltijoista, työsuojeluhenkilöstöstä ja ammattijärjestöistä. Yhteistoimintaryhmän toimikausi vastaa työsuojeluhenkilöstön toimikautta ja viime vuosi oli uuden toimikunnan ensimmäinen toimintavuosi. Yhteistoimintaryhmä kokoontui vuoden aikana yhdeksän kertaa. Kaupungin henkilöstöä edustajien työsuojeluvaltuutettujen määrä muuttui yhdestä kahteen, sillä sosiaali- ja terveystoimeen nimettiin oma työsuojeluvaltuutettu.

Yhteistoimintaryhmän alaisuudessa toimii henkilökunnan edustajista koostuva virkistystoimikunta. Virkistystoimikunnan tehtäviin kuuluu erilaisen harrastustoiminnan järjestäminen kaupungin henkilöstölle. Lisäksi se huolehtii mm. kaupungin henkilöstön joulujuhlien järjestämisestä. Suosituin virkistystoiminnan muoto oli uimahallin ja sen kuntosalin käyttö. Niihin kirjattiin vuoden aikana 3 985 käyntikertaa.

Työkykytoiminnan osalta järjestettiin 18.9.2018 perinteinen henkilökunnan päivä. Päivä sisälsi erilaisia liikunnallisia tapahtumia, käden taitojen kehittämistä, luentoja ja näyttelyn kaupungintalon aulassa. Päivän tilaisuuksiin kirjattiin n. 730 osallistumiskertaa. Suoritetun kyselyn mukaan henkilökunnan arvio päivälle oli 8,8 asteikolla 4 – 10.

Tarkemmat tiedot henkilöstöstä esitetään henkilöstöraportissa.

1.1.4. Sosiaali- ja terveysjohtajan katsaus

Sosiaali- ja terveyskeskuksen toimintavuosi 2018 oli monella tapaa onnistunut. Keskuksen eri palvelualueet järjestivät laadukkaasti oman vastuualueensa peruspalvelut ja samaan aikaan jatkoimme toimintamme jatkuvaa parantamista sekä merkittäviä kehittämishankkeita. Kokonaisuutena sosiaali- ja terveyskeskus saavutti sille asetetut tavoitteet. Suurista taloudellisista haasteista huolimatta lähes onnistuimme pysymään talousarviossa. Vuodelle 2018 sosiaali- ja terveyskeskukselle osoitetusta 1,1 miljoonan euron kohdentamattomasta säästöstä onnistuttiin säästämään lähes puolet.

Sosiaali- ja terveyskeskuksen vuoden 2018 keskeisimmät saavutukset ja toiminnalliset muutokset olivat seuraavat:

- Kotikuntoutusyksikön toiminta käynnistyi keväällä 2018. Kyseinen yksikkö edesauttaa ikäihmisten pitempää toimintakykyisenä kotona selviytymistä.
- Ikäihmisten ympärivuorokautisen hoidon ostopalveluja onnistuttiin hillitsemään, vaikka samanaikaisesti iäkkäämpien ikäihmisten määrä kasvaa.
- Hulvelan uuden senioritalon rakentaminen käynnistyi. Hankkeen toteuttaa Raision Palvelutalosaatiö. Uuteen kohteeseen valmistuu 28 uutta tuetun palveluasumisen asuntoa.
- Terveyskeskuksessa käynnistettiin sähköinen ajanvaraus koskien rajoitettuja aikatyyppejä. Sähköistä ajanvarausta laajennetaan asteittain.
- Raision hallinnoima maakunnallinen lapsiperheiden palvelujen kehittämisen kärkihanke Lupa-Auttaa päättyi vuoden lopussa. Hankkeessa saavutettiin merkittäviä tuloksia lapsiperheiden palvelujen kehittämisessä.
- Raisio oli mukana ikäihmisten palvelujen kehittämistä edistäneessä maakunnallisessa Kompassi-hankkeessa, jossa kehitettiin maakunnallinen palvelusta. Hanke päättyi vuoden lopussa.
- Työllisyyspalveluiden palvelualue aloitti toimintansa. Raisio oli mukana työllisyyden kuntakokeilussa. Työttömyysaste laski merkittävästi vuoden 2018 kuluessa.
- Raisio on osallistunut THL:n Osallistavan sosiaaliturvan kokeiluun, jonka puitteissa on kehitetty sosiaalityötä ja lisätty kuntalaisten osallisuutta.
- Lainsäädännöstä johtuva työterveyshuollon ulosmyynnin yhtiöittämisvelvoite johti päätökseen työterveyshuollon kilpailuttamiseksi.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden lautakunnan tilinpäätöskäsittely 14.3.2019 § 27

<http://julkaisut.raisio.fi/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2019295019-5>

1.1.5. Sivistysjohtajan katsaus

Raision kaupungin sivistyskeskuksen toimintavuosi 2018 oli monella eri tavalla onnistunut. Vuoden aikana keskuksen eri toimialueet järjestivät laadukkaasti oman vastuualueensa peruspalvelut ja samaan aikaan aloitimme mittavia kehittämis- sekä perusparannushankkeita.

Vuoden 2018 aikana keskuksen kehittämistoiminta organisoitiin uudelleen ja loppuvuodesta aloitimme keskuksen kaikkien toimintayksiköiden auditoinnit. Tärkein yksittäinen vuoden 2018 aikana aloitettu kehittämishanke on kuitenkin sivistyskeskuksen palveluverkkosuunnitelma, jonka tavoitteena on luoda suunnitelma sivistyspalveluiden tuottamiseksi Raisiossa 2020-luvulla ja aina 2030-luvulle asti. Sivistyskeskus sai jälleen merkittävän huomionosoituksen, kun Lounais-Suomen aluehallintovirasto palkitsi Raision kaupungin ansioituneesta työstä Liikkuva-koulu hankkeessa ja kerhotoiminnan edistämisestä. Palkinto oli jo toinen peräkkäinen Raisiolle ja kertoo kaupunkimme vahvasta asemasta lasten- ja nuorten liikunnan edistämisessä.

Sivistyskeskuksen talous toteutui vuonna 2018 lähes suunnitelmien mukaisesti. Sivistyslautakunnan tulot ylittivät 27 060 eurolla talousarvion ja menot alittuivat 324 397 eurolla. Sivistyslautakunnan kokonaistulos oli 351 457 euroa positiivinen. Vapaa-aikalautakunnan tulot jäivät 199 172 euroa alle talousarvion ja menot alittuivat 37 955 €, kokonaistulos oli 161 217 euroa negatiivinen.

Uusi varhaiskasvatustalaki tuli voimaan 1.9.2018. Laki säilytti mm. varhaiskasvatusoikeuden ennallaan, mutta toi muutoksia henkilöstön kelpoisuusvaatimuksiin ja nimikkeisiin. Perusopetuksen koulujen resursointiin kiinnitettiin keväällä 2018 aikaisempaa enemmän huomiota ja sivistyslautakunta hyväksyi koulujen uudet resursoinnin perusteet, joiden tavoitteena on aikaisempaa tasa-arvoisemman opetuksen järjestäminen. Raision lukion oppilasmäärä nousi hieman vuodesta 2017 ja uusia opiskelijoita valittiin yhteishaun perusteella 140. Keväällä 2018 valkolakin sai 101 opiskelijaa ja syksyn juhlissa lakitettiin 9 opiskelijaa. Raisio-opiston toiminnan tarkoituksena on elinikäisen oppimisen periaatteen mukaisesti edistää toimialueensa asukkaiden monipuolista kehittymistä ja hyvinvointia sekä järjestää eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta.

Kirjaston lainaus ja fyysiset käynnit kääntyivät pieneen kasvuun. Perinteinen kirjallainaus on hienoisessa laskussa, vastaavasti Vaski-kirjastojen yhteisen e-kirja- ja e-lehtikokoelman lainaus kasvoivat kumpikin reippaasti. Raision museo Harkossa kävi 5662 kävijää neljässä eri näyttelyssä. Eero Rantasen säätiön kokoelmanäyttely

Liikuntapaikkojen käyttöasteet ovat säilyneet korkealla tasolla ja sisäliikuntatilojen sekä ulkokenttien käyttö on Raisiossa ollut ahkeraa. Ulpukan kävijämäärä laski tasaisesti kaikissa käyttäjäryhmissä. Kysyntää oli aiempaa enemmän ohjattujen vesiliikuntapalvelujen määrissä. Ulpukka oli myös huolloista ja kahden päivän lakosta johtuen enemmän suljettuna kuin edellisvuosina. Kerttulan Liikuntahallin peruskorjauksen 3-vaihe toteutettiin kesän 2018 aikana. Vaisaaren kentän perusparannus tehtiin uudella jalkapallonurmella ja alue aidattiin. Kentälle on huomioitu ylipainehallin toteuttaminen, mikäli seuralähtöinen hanke etenee.

Nuorisotilojen kävijämäärät ja aukiolot toteutuivat edellisen vuoden tasossa. Poikkeuksena Nuorten keskus Noppa, jonka kävijämäärä ja tunnettavuus on kasvanut. Noppa on toiminut hyvin palvelun avoimena nuorisotilana Vaisaaren koulukeskuksessa. Nuorten työpajojen toiminta on toteutunut entisessä laajuudessaan ja nuorten työllisyysilanteissa sekä muissa haasteellisissa elämäntilanteissa pajatoiminnan kysyntä on kasvanut.

Sivistyslautakunnan tilinpäätöskäsittely 6.3.2019 § 33

<http://julkaisut.raiso.fi/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2019294948-6>

Vapaa-aikalautakunnan tilinpäätöskäsittely 5.3.2019 §17

<http://julkaisut.raiso.fi/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2019295267-5>

1.1.6. Teknisen johtajan katsaus

Vuoden 2018 aikana valmistui Raision tulevaisuuden kannalta erittäin merkittäviä suunnitelmia, kuten keskustavisiotyö, jossa linjattiin Raision kaupunkikuvaa ja keskustan toimintoja pitkälle tulevaisuuteen. Pikaraitiotien yleissuunnitelman tarkennus tehtiin yhdessä Turun kanssa ja sen perusteella voidaan seudulla tehdä ratkaisuja tulevaisuuden joukkoliikennevälineestä. Samaan aikaan ELY-keskus sai rahoituksen ja käynnisti Raision keskustan E18-tiesuunnitelman tekemiseen. Suunnitelma mahdollistaa E18 tien laittamisen tunneliin Raision keskustan kohdalla. E18-hankkeeseen palkattiin syksyllä projekti-insinööri, joka koordinoi suunnitelmien etenemistä Raision osalta.

Kokonaisuutena tekninen keskus saavutti asetetut tavoitteet ja taloudellisista haasteista huolimatta onnistuttiin pysymään myös talousarviossa.

Teknisen keskuksen keskeisimpiä saavutuksia vuonna 2018 olivat mm.

- Kuninkojan paloasema valmistui elokuussa, jonka jälkeen se siirtyi Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen käyttöön.
- Pasalanpuiston uusi päiväkotitoiminta valmistui. Päiväkotirakennus on vuokrattu kaupungille 10 vuoden sopimuksella.
- Kerttulan liikuntahallin perusparannushanke valmistui syyskuussa. Liikuntahalli on peruskorjattu vaiheittain viiden vuoden aikana siten, että hallin käyttö on ollut vain vähän rajoitettua.
- E18 länsiosan asemakaavan kaavaehdotus oli julkisesti nähtävillä loka–marraskuussa.
- E18 keskikaupungin asemakaavatyötä ja samanaikaisesti laadittavaa tiesuunnitelmaa on tehty tiiviissä yhteistyössä ELY-keskuksen ja sidosryhmien kanssa.
- Raision keskustavisiot valmistui keväällä. Vision valmistelun yhteydessä järjestettiin yksi työpaja ja yksi yleisötilaisuus

Edellä mainittujen hankkeiden lisäksi kaupunkiin perustettiin kaupungin ylimmästä johdosta ja tietohallintopäälliköstä koostuva IT-ohjausryhmä, joka ohjaa kaupungin tietohallinnon kokonaisuutta ja kehityshankkeita.

Ruokapalveluiden suoritettujen kasvu edellisestä vuoteen nähden oli yli 140 000 kpl. Kasvu koostui pääasiassa lisääntyneistä kotipalveluaterioista, ikäihmisten päiväkotoutuksen aterioista, sekä koulujen iltapäiväkerhojen välipaloista.

Fölin kausikorttimatkojen määrä oli 563 417, mikä oli 0,4 % edellisvuotta vähemmän. Matkojen määrän selkeä lasku ajoittuu syksyyn, jolloin Turun keskustan remontti alkoi ja joukkoliikenteen pääteasemat muuttuivat Aurakadulle ja Puutorille. Raisiossa kausikorttien määrä suhteutettuna asukaslukuun kasvoi kuitenkin 0,2 %.

Ympäristölautakunnan tilinpäätöskäsittely 7.3.2019 § 13

<http://julkaisut.raio.fi/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2019295137-4>

Teknisen lautakunnan tilinpäätöskäsittely 5.3.2019 § 31

<http://julkaisut.raio.fi/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2019295090-4>

1.1.7. Taloudellinen kehitys vuonna 2018 ja arvio tulevasta kehityksestä

Kiinan ja Yhdysvaltojen kauppasota, Kiinan talouden haasteet, Euroalueen velkaantuminen ja mahdollinen kova Brexit aiheuttivat epävarmuustekijöitä maailman talouteen erityisesti 2018 vuoden jälkipuoliskolla. Maailmantalouden epävarmuus heijastui myös Suomen talouskasvuun, joka hidastui 2018 vuoden lopussa. Turun alueella talouskehitys on kuitenkin säilynyt vahvana. Telakalla on laivatilauksia vuosiksi eteenpäin ja Uudenkaupungin autotehtaan tilanne heijastaa suotuisaa kehitystään Turun seudulle. Työttömyysaste on parantunut vuoden aikana Raisiossa 1,4 prosenttiyksikköä, ollen joulukuussa 2018 n. 7,9 %. Koko Varsinais-Suomen työttömyysaste oli 9,5% ja koko maan keskiarvo 9,7%. Hyvä talouskehitys näkyy kuntataloudessa aina viiveellä. Raision verotulojen kasvu 2018 oli -0,37%. Jos katsotaan Raision verotulojen ja valtionosuuksien yhteissumman kehitystä vuodesta 2015 vuoteen 2018, niin se on -0,3 miljoonaa euroa. Samaan aikaan työttömyys ja ikääntyminen ovat pitäneet palvelutarpeet korkealla.

Käyttötalouden näkökulmasta Raision talous ei ole tasapainossa. Vuoden 2018 talous toteutuu talousarviota parempana, mutta kuitenkin alijäämäisenä. Kunnat eivät ole päässeet mukaan taloudelliseen kasvuun. Merkittävin syy tähän ovat olleet valtion toimenpiteet. Talouden kehitys riippuu huomattavasti siitä, millä tavoin verotulojen ja valtionosuuksien tasapaino tukee kuntataloutta tulevaisuudessa. Mikäli toteumat pysyvät nykyisellään, on Raision kaupungin korjattava tulojen ja menojen välistä tasapainoa yli kolmella miljoonalla eurolla.

Kaupungin henkilöstökustannukset ovat pysyneet jotakuinkin ennallaan vuosien 2014-2017 välillä. Vuonna 2018 henkilöstökustannukset kasvoivat 4,9 %, josta 0,9 % on palkankorotusten vaikutusta. Tehtyjen henkilötyövuosien määrä lisääntyi kuudellakymmenellä. Tulevaisuuden näkökulmasta tämä kehitys nostaa Raision menotaso merkittävästi, koska suurin osa oman toiminnan kuluista on henkilöstökustannusta.

Valtio on suunnitellut toteuttavansa Raision keskustaa halkovan E18-tiehankeksen siten, että keskustatunnelin rakennustyöt alkaisivat 2022. Raision kaupunki laatii parhaillaan keskustaan uutta asemakaavaa. E18-hanke tulee edellyttämään uusia tiejärjestelyitä ja rinnakaistieyhteyksiä kaupungin katuverkolla. Suunnitelmien edetessä yksityiskohtaisia investointitarpeita päästään arvioimaan aikaisintaan 2019 lopussa.

Turun kaupunki ja Raision kaupunki päättävät vuoden 2019 aikana joukkoliikenteen laatukäytävän toteuttamissuunnitelmasta. Toteuttamissuunnitelma on tarkoitus tehdä raitiotietasoisena, mutta päätös liikennevälineestä tehtäisiin kuitenkin vasta toteuttamissuunnitelman laatimisen jälkeen vuonna 2023. Ratkaisu saattaa kasvattaa Raision investointibudjettia samoihin aikoihin, kun keskusta uudistuu.

Kaupunkikonsernissa velan määrä tulee oletettavasti kasvamaan Raision vuokra-asuntojen mahdollisten talonrakennushankkeiden myötä. Kaupunginvaltuusto on linjannut, että vuokra-asumisen osuutta lisätään asuntojen hallintamuotojakautuksessa. Arvio lainakasvusta mahdollisen kahden hankkeen osalta on 10–15 miljoonaa euroa. Vesiyhtiön tai jäähalliyhtiön puolelta ei ole näköpiirissä toistaiseksi velkaantumiskehitystä, mutta keskustan uudistuminen edellyttää vesihuolloilta huomattavia investointeja.

Palveluinvestoinneista seuraavan kuuden vuoden aikana merkittävin tulee olemaan Ulpukan uimahallin peruskorjaus, jonka arvoksi on arvioitu tässä vaiheessa yli 10 miljoonaa euroa. Toinen merkittävä kokonaisuus ovat sivistystoimen palveluverkkosuunnitelman edellyttämät muu-

tokset. Koulu- ja päiväkotinvestoinnit voidaan monelta osin jakaa hallitusti pitkälle aikavälille, mutta mikäli normaalin peruskorjaustason ylläpidon lisäksi tarvitaan palvelutuotannon tarpeisiin uudisrakennuksia, investointien kokonaisuus kasvaa merkittävästi..

Kaupungin asukasluku on laskenut jo viitenä vuonna peräkkäin. Vuonna 2018 väestön muutos oli ennakkotietojen mukaan -46 henkilöä. Raisiossa on käynnistynyt ja käynnistymässä useita kerrostalo- ja rivitalohankkeita. Väestökasvu tulee kääntymään vuoden 2019 aikana suurella todennäköisyydellä positiiviseksi.

Maakuntauudistus ei toteudu tämän eduskunnan aikana. On kuitenkin oletettavaa, että sosiaali- ja terveyssektorilla tulee tapahtumaan jonkinlainen rakennemuutos. Toimintojen kehittäminen edellyttäisi myös organisaatioiden tarkastelua, mutta se on haasteellista niin kauan kun valtion suunnitelmista ei ole varmuutta.

Digitalisaatio on tulossa vahvasti osaksi julkisia palveluita. Raision kaupungin on huomioitava digitaalisuuden vaikutukset toiminnassaan ja pyrittävä olemaan vahvasti kehityksessä mukana heti alusta alkaen.

1.2. Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnasta

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt viimeisimmän hallintosäännön 29.1.2018. Hallintosäännössä on määräykset koskien sisäistä valvontaa, sisäistä tarkastusta ja riskienhallintaan.

Lisäksi kaupunginhallitus on hyväksynyt sisäisen valvonnan ohjeen, joka on ollut voimassa 1.4.2007 lukien. Ohje sisältää sisäisen valvonnan tarkoituksen, osa-alueet ja tarkastusjärjestelmän. Ohjeessa on määritelty sisäisen valvonnan vastuutahot ja toteuttaminen. Lisäksi ohjelma sisältää ohjeita riskien hallintaan.

Talousarvion toteutumisen noudattaminen

Valtuusto on hyväksynyt talousarviossa talousarvion noudattamista koskevat ohjeet. Kaupunginhallitus seuraa talousarvion toteutumista toimielinten tasolla kuukausittain. Samassa yhteydessä raportoidaan hallitukselle verotulojen toteutumista. Talousarvion toteutumista seurataan ja raportoidaan valtuustolle neljännesvuosittain. Strategisten tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä.

Lautakunnat seuraavat käyttötalouden toteutumista pääsääntöisesti kuukausittain ja vähintään neljännesvuosittain. Palvelupäällikkö ja tulosyksikön vastuuhenkilö seuraa tulosalueensa talouden toteutumista jatkuvasti. Toimielimet määräävät vuosittain henkilöt, jotka hyväksyvät menotositteet ja vastaavat tulojen kertymisestä.

Sisäinen tarkastus

Vuoden 2018 aikana suoritettiin sisäistä valvontaa muun muassa luomalla yhteiset sähköisen materiaalien ja rekistereiden pitämisen käytännöt osana tietosuojaa-asetuksen mukaista toimintaa. Pöytäkirjaamis- ja julkaisukäytännöt on pyritty yhtenäistämään ohjeistamalla ja valvonnalla. Lisäksi tehtiin sisäistä tarkastusta mm. vesisopimuksiin ja laskutuksiin liittyen. Näiden perusteella kaupunki on käynnistänyt toimenpiteet mm. vuotovesisaamisten osalta. Kaupungilla ei ole erillistä sisäistä tarkastajaa, jolloin sisäisen tarkastuksen mahdolliset kohteet joudutaan priorisoimaan resurssien mukaan.

Rahoitusriskien osalta tehdään jatkuvaa seuranta markkinoilla vallitsevien rahoituskustannusten tasosta. Kaupunginvaltuusto käsitteli raportin kaupungin lainojen korkosuojauksesta 26.3.2018 §43 ja päätti, että uusia korkosuojauksia ei enää tehdä. Päätöksen johdosta suojaustaso on laskenut vuoden 2018 aikana.

Riskienhallinta

Kaupungissa toimii riskienhallintaryhmä, joka tekee yhteistyötä vakuutusyhtiön kanssa. Riskienhallinta järjestelmänä toimii 4ks-järjestelmä. Järjestelmällä on laadittu mm. kaupungin pelastus- ja valmiussuunnitelmat. Vakuutussopimukset kilpailutettiin viimeksi 2013.

Riskienhallinta on osa päivittäistä johtamistyötä, valvontaa ja toiminnan ohjaamista. Talousarvioon 2019 laadittiin riskienhallinnan kokonaisuus, jonka pohjalta riskienhallinnan tarkastelu voidaan suorittaa jatkossa kokonaisvaltaisemmin.

Sopimusten hallinta

Kaupungissa on käytössä d360-sopimushallintajärjestelmä, johon viedään kaikki käyttöönoton jälkeen solmitut kaupungin keskeiset sopimukset ja erityisesti ne sopimukset, jotka vaativat seurantaa. Sopimushallintaan viedään esimerkiksi maankäyttö- ja kaavoitus sopimukset, kauppakirjat, maanvuokrasopimukset, yhteistyösopimukset ja hankintasopimukset, lukuun ottamatta hankinta-arvoltaan pieniä sopimuksia, jotka eivät vaadi seurantaa. Järjestelmään vietyihin sopimuksiin voidaan liittää myös hälytyksiä liittyen sopimusvelvoitteisiin tai sopimusten uusimiseen.

Tietoturvariskit

Tietoturvaan liittyviä riskejä on vähennetty palvelinsalitoimintojen siirrolla. Konesalipalvelut on siirretty Tieran konesaliin Turkuun.

Uusi tietosuojasetus astui voimaan toukokuussa 2018. Uudistusta varten tehtiin kattava selvitys mm. kaupungin rekistereiden, dokumentaation ja tietoturvan osalta. Tietosuojasetuksen mukaiset vastuutahot nimettiin kaupunginhallituksessa 16.4.2018.

Konsernihallinto

Konsernihallinto valmistelee ja koordinoi koko kaupungin talouden seurannan ja ohjeistaa tarpeen mukaan keskuksia. Konsernihallinto laatii kuukausittaisen talouden seurannan raportit kaupunginhallitukselle ja neljännesvuosittain kaupunginvaltuustolle. Konsernihallinto tuottaa koko kaupungille lakisääteisiä kunnan yleishallintoon liittyviä tuki- ja asiantuntijapalveluita kuten henkilöstöpalvelut, viestintä ja markkinointi, lakipalvelut, kirjaamopalvelut, päätöksenteontuki, arkistointi sekä muut yleishallinnolliset palvelut.

Konsernihallinnossa työskentelee 20 henkilöä, joista noin 10 asiantuntijatehtävissä. Konsernihallinnon suurimmat riskit ovat henkilökunnan vaihtumiseen liittyvät avainhenkilöriskit.

Konsernihallinnon menojen hyväksyjät päätetään käyttösuunnitelman yhteydessä, tulojen kertymisestä vastaa kunkin tulosyksikön päällikkö. Konsernihallinnon suurimmat tuloerät ovat maanmyynti- ja sähkönmyyntitulot.

Kaupunki lähettää maksamattomista laskuista maksumuistutukset asiakkaille perintäyhtiön välityksellä. Myös saatavien perintä hoidetaan perintäyhtiön kautta. Perintäyhtiön käyttö on tehostanut maksujen saantia ja perintää. Toimintatapa kohtelee kaikkia asiakkaita yhtenäisesti ja tasapuolisesti. Perintäyhtiö vaihtui kilpailutuksen seurauksena loppuvuodesta 2015. Perintäyhtiönä tällä hetkellä toimii Svea perintä.

Kaupungin kassat on tarkastettu talousjohtajan ja/tai yksikön taluspäällikön toimesta vuoden 2018 aikana. Kassojen tarkastusraportit on toimitettu talousjohtajalle.

Sosiaali- ja terveyskeskus

Talousarvion noudattamista sekä toimintatuottojen kertymistä ja toimintakulujen kehitystä seurataan kuukausittain kirjanpito- ja taloushallinto-ohjelmien raporteilla. Toiminnan tavoitteiden toteutumista seurataan Maisema-palvelun raporttien ja tuoteryhmäraporttien suoritemäärien kehittymisen perusteella ja syyt poikkeamiin selvitetään. Maisema-palvelun raportit lautakunnan osalta sekä Raison ja Ruskon osalta erikseen kootaan puolivuotistoteutuman sekä tilinpäätöksen yhteydessä. Intime-raportit yhteistoiminta-alueen osalta saatetaan lautakunnan tietoon kuukausittain.

Maksutositteiden hyväksyjät ja varahyväksyjät sekä asiatarkastajat vahvistetaan vuosittain lautakunnan päätöksellä. Mahdolliset muutokset viedään lautakuntaan vuoden aikana. Maksutositteiden tarkastus- ja hyväksymismenettelyssä ei ole ilmennyt ongelmia.

Sivistyskeskus

Lautakuntatasolla seurataan talousarvion ja tavoitteiden toteutumista kuukausittain ja Kuntamaiseman tilaustaulukoilla puolivuositteittäin. Johtoryhmätasolla talousarvion toteutumista seurataan toistuvasti. Menojen ja tulojen hyväksymisjärjestelyt ovat toimivat. Yksiköiden johtajat hyväksyvät menot ja tulot.

Sivistyskeskuksen sopimukset koskevat yhteistyötä Turun kaupungin kanssa ruotsinkielisessä opetuksessa ja erityisopetuksessa, koulukuljetuksia ja varhaiskasvatuksen palveluseteli palveluntuottajia.

4ks-järjestelmä on käytössä kouluissa sekä päiväkodeissa turvallisuussuunnittelun välineenä.

Sivistyskeskus on toteuttanut syksyllä 2018 kaikkien perusopetuksen koulujen ja lukion auditoinnit. Auditointien tarkoituksena on tutustua jokaisen yksikön toimintaan, toimintatapoihin, hallinnon järjestelyihin sekä käytössä oleviin tiloihin. Auditointeja jatketaan vuoden 2019 aikana kaikkiin muihin sivistyskeskuksen yksiköihin.

Tekninen keskus

Käyttötalouden toteutumaraportit viedään lautakuntien käsiteltäväksi kuukausittain. Talousarvion toteutumisesta laaditaan raportti kaupunginhallitukselle ja valtuustolle neljännesvuositteittäin. Kunnallistekniikan ja talonrakennuksen työohjelmien toteutumista seurataan lautakunnassa puolivuositteittäin.

Menotositteiden hyväksyjät hyväksyy lautakunta vuosittain. Keskuksen johtaja ja hallintopäällikkö huolehtivat tulojen kertymisen seurannasta ja menojen kehityksen seurannasta. Vastaavasti palvelun ja tulosityksikön päällikkö seuraa oman yksikkönsä osalta tulojen ja menojen kehitystä. Em. henkilöt myös seuraavat ja vastaavat siitä, että oikea määrä tuloja on kertynyt tilikauden aikana. Laskujen hyväksymisessä noudatetaan periaatetta, että tavarantilaaja ja vastaanottaja on eri henkilö kuin laskun hyväksyjä.

Teknisen keskuksen alaiset ruokapalvelujen kassat Hulvelassa ja Elauksessa on tarkastettu talousjohtajan ja hallintopäällikön toimesta tilinpäätösvouden aikana. Varastopäällikkö on suorittanut materiaali- ja palvelujen varaston inventoinnin 31.12.2017.

Vaarallisia työyhdistelmiä pyritään ehkäisemään työnjaon toteutuksella, ohjeistuksella ja työnjohdollisin toimenpitein. Tekninen johtaja on päätöksellään 9.12.2015 40 § antanut ohjeen oman kulkuneuvon käyttöoikeudesta. Tekninen johtaja on 12.4.2017 1 § tehnyt päätöksen ajopäiväkirjan käytöstä kaupungin henkilö- ja pakettiautoissa.

Tekninen johtaja ottaa päätöksellään vastaan sivutoimi-ilmoitukset. Sivutoimi-ilmoituksen on tehnyt 12 teknisen keskuksen henkilöstöön kuuluvaa henkilöä. Lautakunnan myöntämiä sivutoimilupia ei ole myönnetty.

Työsuojeluorganisaatio huolehtii osaltaan henkilöstön terveyttä ja turvallisuutta koskevien vaarojen tunnistamisesta. Teknisen keskuksen osalta on laadittu jokaista työyksikköä koskeva työsuojelun toimintaohjelma. Teknisessä keskuksessa on suoritettu työterveyshuollon toimintasuunnitelman mukaiset vuosittaiset työpaikkaselvitykset ja terveystarkastukset. Työpaikkaselvitykseen sisältyy riskianalyysi.

1.3. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja vertailu edelliseen vuoteen

Raision kaupungin tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

(M€)	TP2018	TP2017	Kasvu%
Toimintatuotot	42,8	39,7	7,7
Myyntituotot	23,2	22,7	2,3
Maksutuotot	8,7	8,2	6,2
Tuet ja avustukset	3,3	2,4	37,8
Muut toimintatuotot	7,5	6,4	17,1
Toimintakulut	-166,2	-158,7	4,7
Henkilöstökulut	-69,1	-65,9	4,9
Palvelujen ostot	-75,6	-71,9	5,1
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10,1	-9,3	9,0
Avustukset	-6,9	-7,2	-3,9
Muut toimintakulut	-4,5	-4,4	1,9
Toimintakate	-123,5	-119,0	3,8
Verotulot	99,2	99,6	-0,4
Valtionosuudet	27,1	28,1	-3,5
Rahoitustuotot ja -kulut	1,2	0,7	67,3
Korkotuotot	0,6	0,6	5,1
Muut rahoitustuotot	1,1	1,0	13,9
Korkokulut	-0,6	-0,9	-33,6
Muut rahoituskulut	0,0	0,0	5,3
Vuosikate	4,0	9,3	-57,4
Poistot ja arvonalentumiset	-7,6	-7,2	6,3
Tilikauden tulos	-3,6	2,2	-269,1
Poistoeron lisäys(-), vähennys(+)	0,0	0,0	-97,0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-3,6	2,2	-268,6
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
	TP2018	TP2017	
Toimintatuotot/Toimintakulut,%	25,7	25,0	
Vuosikate/Poistot,%	51,7	130,1	
Vuosikate, €/asukas	163	385	
Asukasmäärä	24 198	24 234	

Toimintatuotot

Toimintatuotot kasvoivat 7,7 % vuoteen 2017 nähden. Vuoteen 2017 verrattuna toimintatuotot kasvoivat Sivistys- ja Vapaa-aikalautakuntia lukuun ottamatta.

Toimintatuotot ylittivät myös muutetun talousarvion kaikkien muiden lautakuntien paitsi Vapaa-aikalautakunnan osalta.

Sähkön myyntiin liittyvät tuotot kasvoivat 0,1 miljoonalla eurolla verrattuna viime vuoteen. Maanmyyntituotot ja käyttökorvaukset toteutuivat lähes 1,4 miljoonan euron suuruisina, kun viime vuoden vastaava luku oli 0,5 miljoonaa euroa.

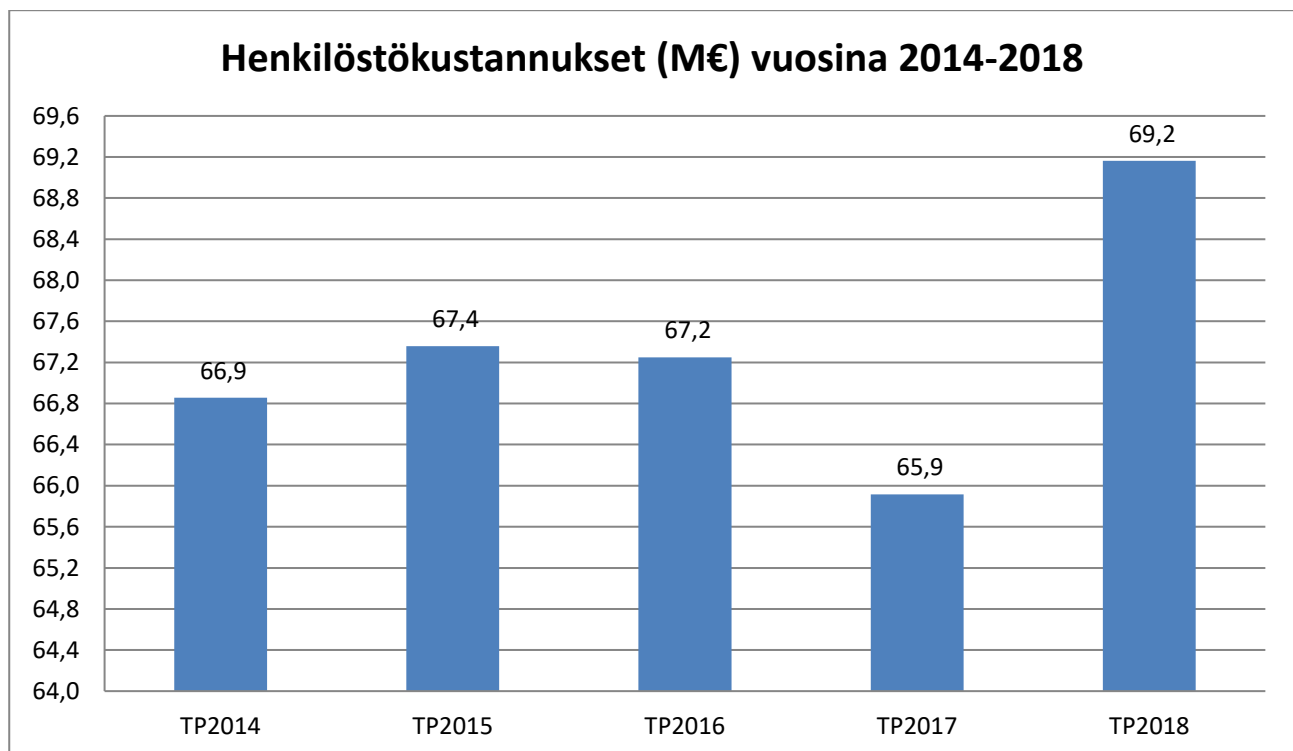
Euromääräisesti merkittävin tuottojen ylitys muutettuun talousarvioon nähden syntyi Sosiaali- ja terveystalouselämyksilautakunnassa 0,9 miljoonaa euroa, josta suuri osa syntyi hoito- ja hoivapalveluiden maksutuottoina. Tämä on seurausta hoitoisuuden kasvusta palveluissa, joiden maksuperuste on tulosidonnainen.

Raisio tuottaa isäntäkuntamallilla Ruskon kunnan sosiaali- ja terveystalouselämykset. Vuoden 2018 tilinpäätöksessä Ruskon osuus toimintamenoista oli 15,8 miljoonaa euroa. Kun tästä vähennetään Ruskon alueen asiakasmaksut, Ruskon kunnan maksusuudeksi jää 14,5 miljoonaa euroa.

Toimintakulut

Toimintakulut kasvoivat 4,7 % vuoteen 2017 nähden.

Henkilöstökulut kasvoivat 3,3 miljoonaa euroa eli 4,9 prosenttia vuoteen 2017 verrattuna. Alla olevassa taulukossa on henkilöstökustannukset vuosina 2014–2018.

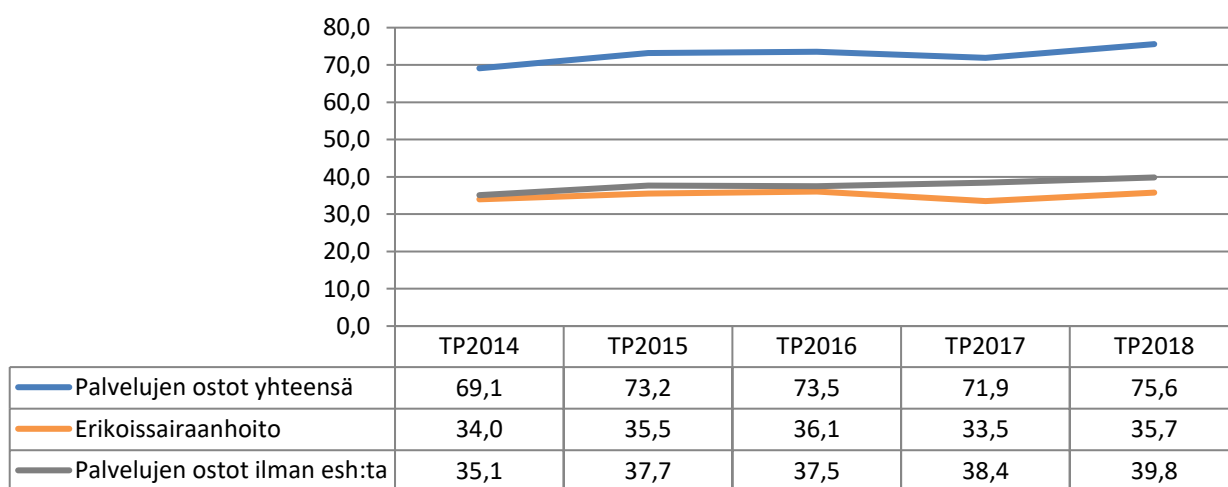

Henkilöstökustannukset 1000€	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018
Palkat ja palkkiot	51 163	51 505	51 203	51 508	54 750
Muutos%	0,3 %	0,7 %	-0,6 %	0,6 %	6,3 %
Eläkekulut	12 860	12 894	12 608	11 837	12 373
Muut henkilösivukulut	2 834	2 958	3 438	2 569	2 040
Henkilöstökustannukset	66 857	67 357	67 249	65 914	69 162
Muutos%	0,2 %	0,7 %	-0,2 %	-2,0 %	4,9 %

Palkankorotusten vaikutus henkilöstökulujen kasvuun oli suuruusluokkana noin 0,9%. Loppu kasvusta selittyy kasvaneella henkilöstömäärällä. Henkilötyövuodet kasvoivat 60,1 henkilötyövuodella verrattuna vuoteen 2017. Henkilötyövuosia kertyi yhteensä 1 441,4.

Vakinaisen henkilöstön määrä 31.12.2018 oli 1 319 henkilöä ja määräaikaisen henkilöstön määrä 390 henkilöä. Henkilöstömäärä kasvoi 27 henkilöä edelliseen vuoteen verrattuna. Suurin muutos henkilöstömäärän (19) tuli perustetuista uusista vakansseista.

Palvelujen ostojen kehitys (M€) vuosina 2014-2018

Kaupungin toimintamenoista palvelujen ostot ovat suurin menolaji. Palvelujen ostoihin sisältyy erikoissairaanhoidon kustannukset, joiden osuus on melkein puolet kaikista kaupungin palvelujen ostoista. Palvelujen ostot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 3,7 miljoonaa euroa eli 5,1 prosenttia. Kasvusta noin 2,2 miljoonaa euroa on erikoissairaanhoidon osuus ja noin 1,4 miljoonaa muista palveluostoista. Muiden palveluiden osalta merkittävin kasvu vuoteen 2017 syntyi: myytävän sähkön ostosta, ICT palveluista ja matkustus- ja kuljetuspalveluista.

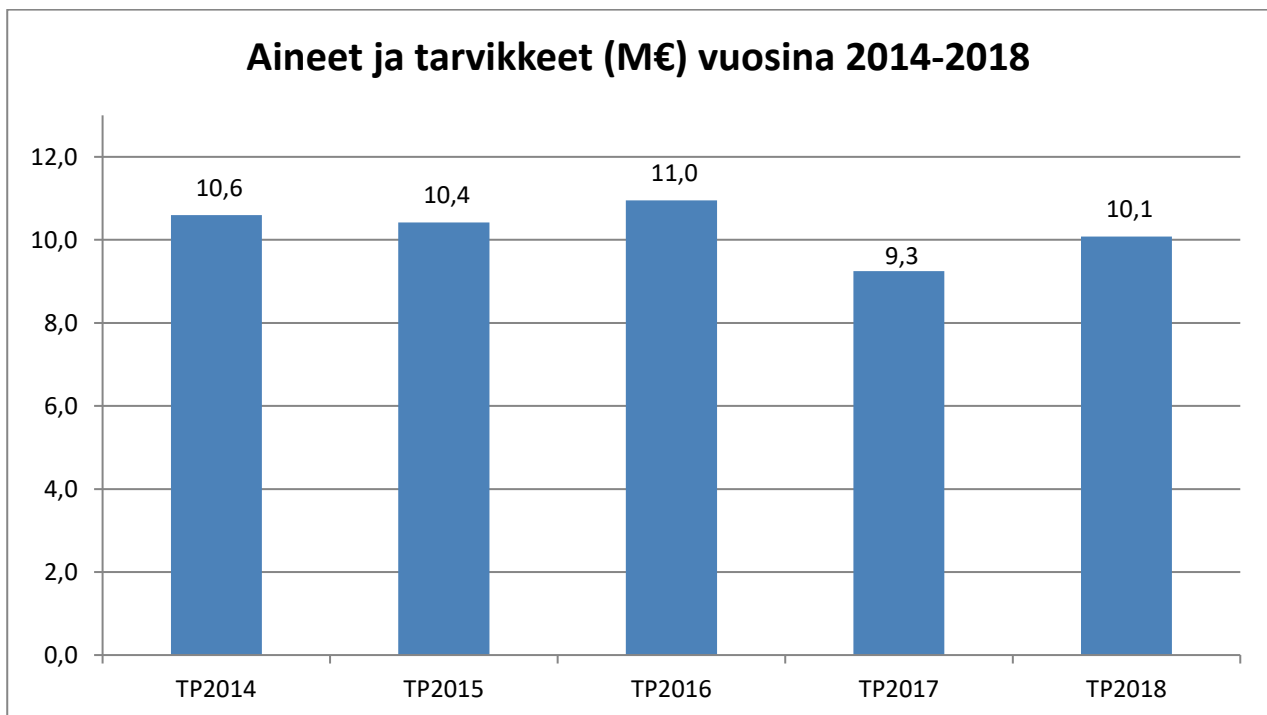
Yllä olevasta taulukosta palvelujen ostojen kehityksestä vuosina 2014–2018 on nähtävissä, että vuosina 2013–2016 erikoissairaanhoidon ostot ovat kasvaneet 3,2 miljoonaa euroa eli 9,7 prosenttia, mutta vuosi 2017

oli poikkeuksellinen ja erikoissairaanhoidon kustannukset toteutuivat 33,5 miljoonan euron suuruisina eli vähennystä oli 2,6 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Kustannusten alenemiseen ovat vaikuttaneet hoitajaksojen ja läheteiden vähenevä määrä ja yhteispäivystyksen käytön vähentyminen. Vuonna 2018 erikoissairaanhoidon palveluostot ovat nousseet 2,2 miljoonaa euroa (6,6%). Sekä poliklinikkakäynnit että hoitopäivät olivat edellisen vuoden tasolla. Erittäin voimakas influenssaepidemia keväällä lisäsi yhteispäivystyksen käyttöä edellisvuodesta alkuvuoden osalta. Ensihoidon kustannukset ylittivät myös budjetoidun.

Erikoissairaanhoidon kulukasvu 2014 – 2018 jaksolla on yhteensä 1,7 miljoonaa euroa eli 5%

Vastaavalla tarkastelujaksolla 2014 – 2018 muiden kuin erikoissairaanhoidon palvelujen ostot ovat kasvaneet 4,7 miljoonaa euroa eli 13,4 prosenttia.

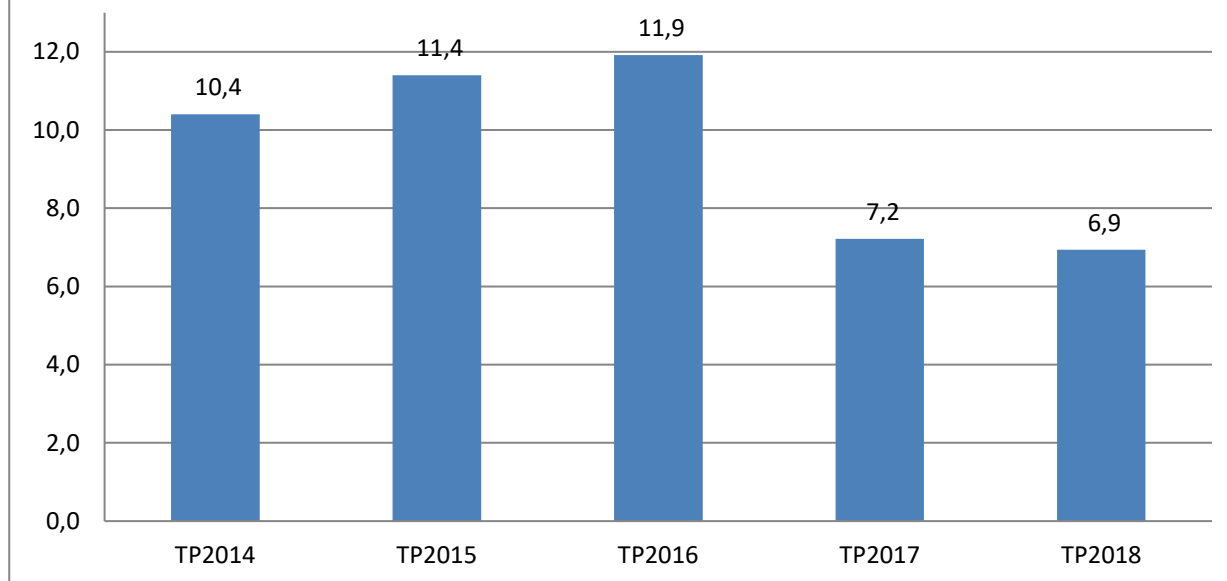
Aineita ja tarvikkeita koskevat menot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 0,8 miljoonaa euroa. Kaupungin suurimpia aineisiin ja tarvikkeisiin kuuluvia ostoja ovat elintarvikkeet, lääkkeet ja hoitotarvikkeet, lämpö, sähkö. Aineiden ja tarvikkeiden markkinoilla tapahtuva hinnantoukku heijastuvat suoraan kaupungin kustannuksiin. Myös ilmasto-olosuhteet aiheuttavat vaihtelua lämmön ja sähkön kulutuksessa eri vuosina.

Avustusten määrä väheni 0,3 miljoonaa euroa eli 3,9 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Taulukossa näkyvään 2016 – 2017 avustusten vähenemiseen vaikutti perustoimeentulotuen järjestämisen vastuun siirtäminen Kelalle, jolloin tulojen myötä myös kustannuksista 4,1 (vuonna 2016) miljoonaa euroa siirtyivät pois kaupungilta.

Työmarkkinatuen kuntaosuus on laskenut tasaisesti vuoden 2018 aikana. Tammikuussa se oli vielä 106.000 euroa ja joulukuussa enää 65.000 euroa. Työmarkkinatuen piirissä olevien henkilöiden määrä on laskenut vuoden aikana noin 80 henkilöllä. Työmarkkinatuen kuntaosuus oli 1,1 miljoonaa euroa ja se laski edellisestä vuodesta 0,1 miljoonaa euroa.

Avustukset (M€) vuosina 2014-2018

Toimintakate

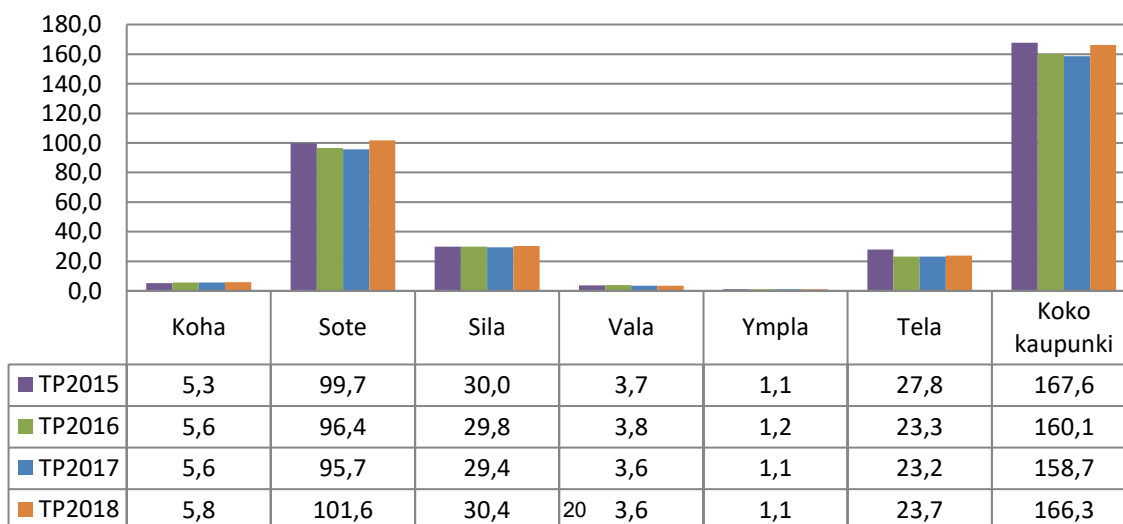
Toimintakate osoittaa, kuinka paljon toimintamenoista jää niistä vähennettyjen toimintatulojen jälkeen katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate tilinpäätösvoonna oli -123,5 miljoonaa euroa. Toimintakate heikkeni 4,5 miljoonaa euroa eli 3,8 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Toimintatuotot kattavat 25,7 prosenttia toimintamenoista.

Lautakuntien ulkoiset toimintakulut, -tuotot ja toimintakate vuosina 2014 - 2018

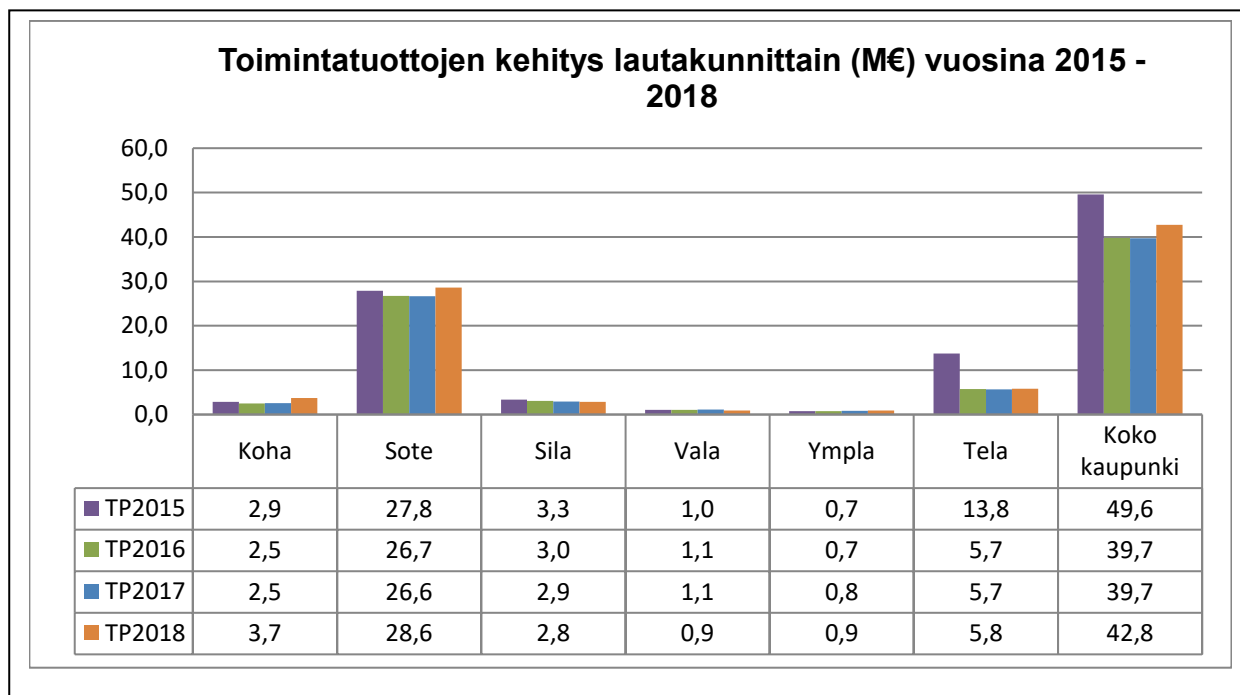
Vapaa-aikatoimea lukuun ottamatta kaikkien lautakuntien toimintakulut ovat kasvaneet vuoden 2017 tasosta. Vuoden 2018 aikana ei ole tapahtunut merkittäviä organisatorisia muutoksia, jotka vaikuttaisivat lautakuntien lukujen vertailtavuuteen vuoteen 2017 nähden. Kunta-alan palkat nousivat vuonna 2018 noin 0,9 %. Tämä nostaa kaikkien lautakuntien menoja yhteensä noin 0,6 miljoonaa euroa.

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunnan toimintamenot kasvoivat 5,9 miljoonaa euroa vuoteen 2017 verrattuna. Erikoissairaanhoidon kustannukset kasvoivat 2,2 miljoonaa euroa verrattuna vuoteen 2017.

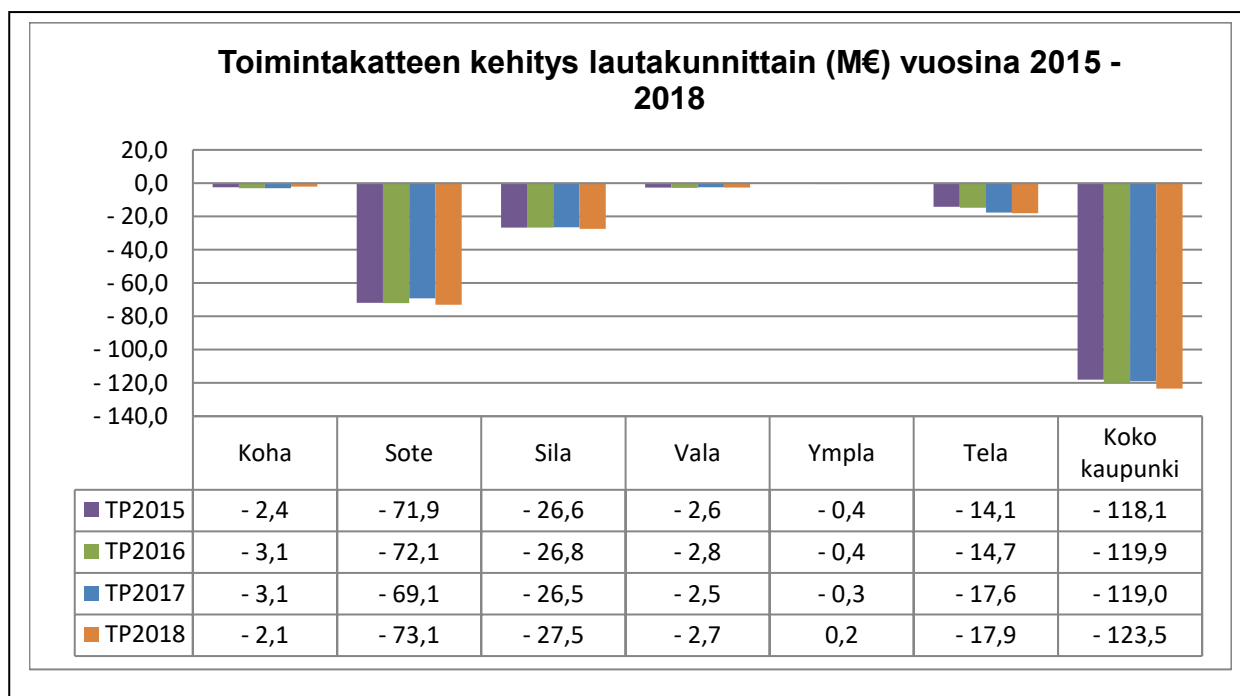
Toimintakulujen kehitys lautakunnittain (M€) vuosina 2015 - 2018

Sosiaali- ja terveystalouden lautakunnan tulot kasvoivat 1,9 miljoonaa euroa. Kehän tuotot kasvoivat 1,2 miljoonaan euroa.

Toimintakate on heikentynyt tarkastelujaksolla vuotta 2017 lukuun ottamatta aina verrattuna edelliseen vuoteen. Viime vuonna toimintakate heikkeni eniten tarkastelujaksolla 4,5 miljoonaa euroa eli 3,8%. Edellisen kerran merkittävä heikentyminen on tapahtunut 2014 – 2015, jolloin se oli yhtenä vuotena 6,4 miljoonaa euroa. Vaikka toimintatuottojen kasvu 2018 oli hyvä 7,7 % 3,0 miljoonaa euroa, se ei riittänyt kompensoimaan toimintakulujen kasvua 4,8% eli 7,6 miljoonaa euroa.

Verotulot ja valtionosuudet

Verotuloja saatiin yhteensä 99,6 miljoonaa euroa. Vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 0,4 miljoonaa euroa eli 0,4 prosenttia. Kaikki verolajit tuottivat vähemmän kuin vuonna 2017.

Kunnan tuloveroprosentti vuonna 2018 oli 19,75 prosenttia. Veroprosentti oli sama kuin vuonna 2017. Kunnallisverotulot alenivat 0,1 prosenttia eli noin 90.000 euroa vuoteen 2017 verrattuna.

Myös kiinteistöverotuotto aleni noin 17.000 euroa vuoteen 2017 nähden, vaikka kiinteistöveroprosentit pidettiin vuoden 2017 tasolla.

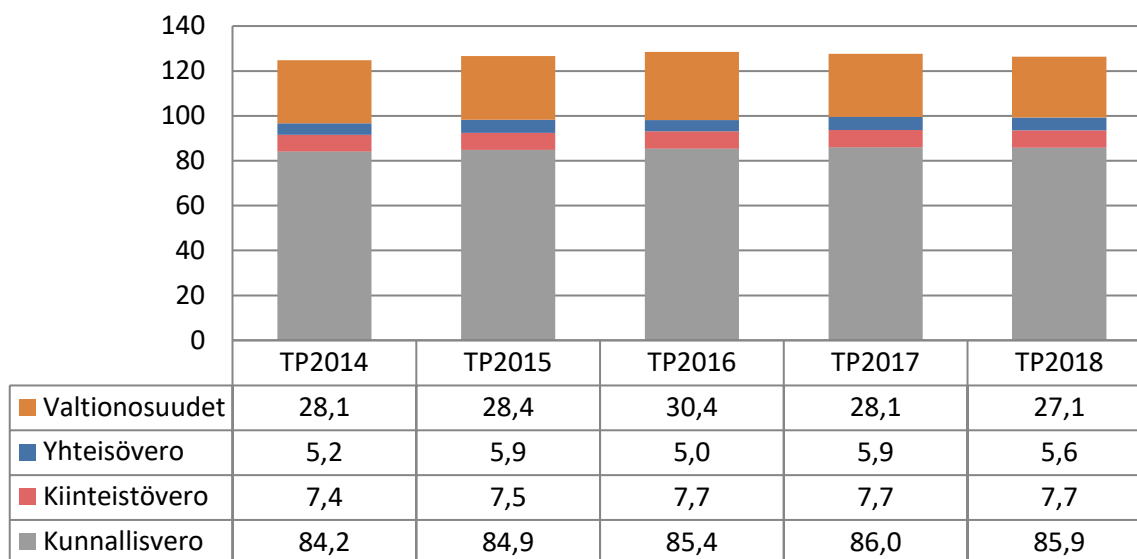
Yhteisöverotuotto pieneni vuodesta 2017 noin 0,3 miljoonaa euroa.

Valtionosuuksia saatiin tilinpäätösvuonna 27,1 miljoonaa euroa. Vähennystä edelliseen vuoteen oli 1 miljoonaa euroa eli 3,5 prosenttia.

Verotulot ja valtionosuudet yhteensä ovat alentuneet vuodesta 2016 alkaen yhteensä 2,3 miljoonaa euroa ollen vuonna 2018 samalla tasolla kuin vuonna 2015.

Verotulot ja valtionosuudet (M€) vuosina 2017 ja 2018				
	TP2017	TP2018	kasvu %	Muutos
Verotulot	99,6	99,2	-0,4 %	-0,4
Kunnallisvero	86,0	85,9	-0,1 %	-0,1
Kiinteistövero	7,7	7,7	0,0 %	0,0
Yhteisövero	5,9	5,6	-5,1 %	-0,3
Valtionosuudet	28,1	27,1	-3,5 %	-1,0

Verotulot ja valtionosuudet (M€) vuosina 2014-2018

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot- ja kulut nettona paranivat 0,5 miljoonaa euroa viime vuoden tasosta. Rahoituskulut alenivat noin 0,3 miljoonaa euroa, tämä on seurausta mm. koronavaihtosopimusten purkamisesta. Rahoitustuottojen kasvuun vaikuttivat kasvaneet osinkotuotot.

Vuosikate

Vuosikate on tilinpäätöksessä 3,9 miljoonaa euroa. Laskua on 5,4 miljoonaa euroa eli 57,7 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

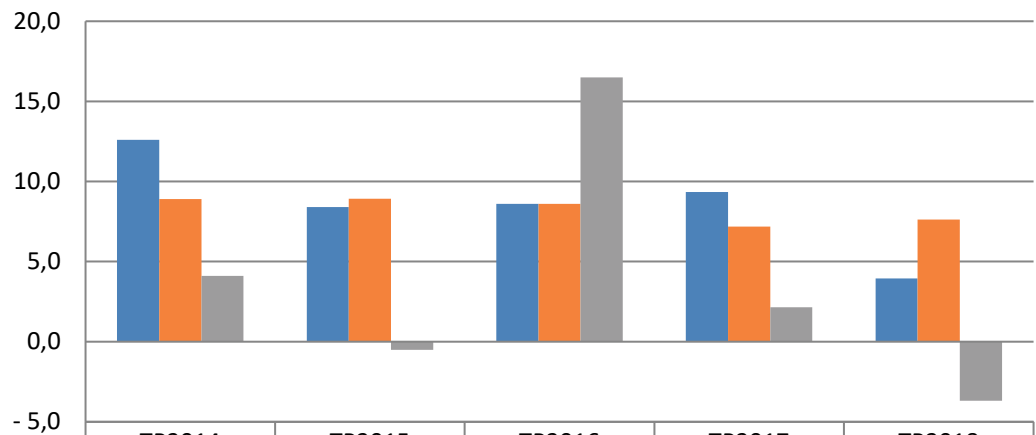
Tilinpäätöksessä vuosikate on keskeinen arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on vähintään siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus on riittävä. Kun tulo-rahoituksen riittävyyttä mittaava tunnusluku on 100 prosenttia, oletetaan kunnan tulo-rahoituksen olevan riittävä. Kaupungin vuosikate vuonna 2018 oli vain 52,2 prosenttia poistoista, joten talous tällä mittarilla ei ollut tasapainossa. Talouden tasapaino olisi vaatinut esimerkiksi lähes yhden veroprosenttiyksikön korkeampaa kunnallisverotusta tai noin 110 henkilötyövuoden toteutumusta pienempää henkilöstömitoitusta.

Tilikauden yli/alijäämä

Tilikausi muodostuu 3,7 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Tilikauden tulokseen vaikutti olennaisesti henkilöstömäärän merkittävä (60 htv) lisäys sekä verotulojen toteutuminen alle talousarvion.

Edellisvuonna tilikauden tulos oli 2,2 miljoonaa euroa ylijäämäinen ja vuonna 2016 alijäämää kertyi peräti 16,5 miljoonaa euroa. Taseeseen on kertynyt ylijäämää edellisiltä vuosilta yhteensä 19,2 miljoonaa euroa. Tilikauden negatiivisella tuloksella taseen ylijäämäksi muodostuu 15,5 miljoonaa euroa eli 641 euroa per asukas (asukasmäärä 24 198).

Vuosikate, poistot, tilikauden yli/alijäämä (M€) vuosina 2014-2018

	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018
■ Vuosikate	12,6	8,4	8,6	9,3	4,0
■ Poistot	8,9	8,9	8,6	7,2	7,6
■ Tilikauden yli/alijäämä	4,1	- 0,5	16,5	2,2	- 3,7

1.3.2. Toiminnan rahoitus

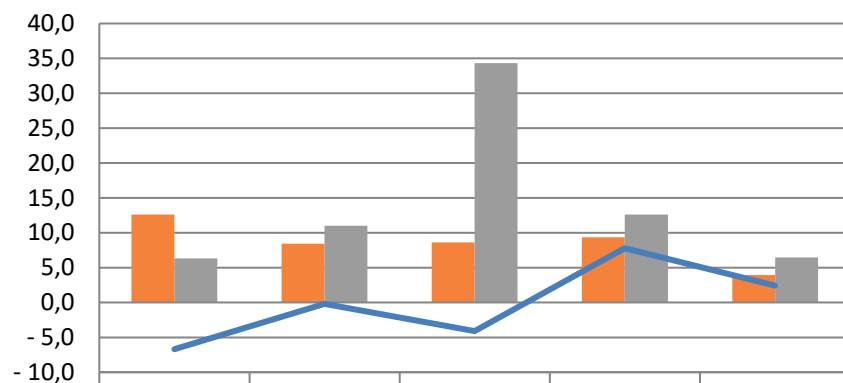
Raision kaupungin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

(M€)	TP2018	TP2017
Toiminnan rahavirta	2,6	8,8
Vuosikate	3,9	9,3
Tulorahoituksen korjaukset	-1,3	-0,5
Investointien rahavirta	-6,5	-12,6
Investointimenot	-9,5	-13,9
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,3	0,5
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2,8	0,8
Toiminnan ja investointien rahavirta	-3,8	-3,8
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset	2,4	7,8
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7,0	0,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-17,1	-1,7
Lyhytaikaisten lainojen muutos	12,5	9,5
Muut maksuvalmiuden muutokset	2,3	-4,0
Toim.antojen varojen ja po:n muutos	0,0	0,1
Vaihto-omaisuuden muutos	0,0	0,0
Saamisten muutos	-0,6	-5,2
Korottomien velkojen muutos	2,8	1,1
Rahoituksen rahavirta	4,7	3,8
Rahavarojen muutos	0,9	0,0
<i>Rahavarojen muutos</i>		
<i>Rahavarat 31.12.M€</i>	5,3	4,4
<i>Rahavarat 1.1. M€</i>	4,4	4,4
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	TP2018	TP2017
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, M€	37,1	39,5
Toiminnan ja investointien rahavirta, M€	-3,8	-3,8
Investointien tulorahoitus, %	42,5	69,8
Lainanhoitokate	0,3	3,9
Rahavarat 31.12., M€	5,3	4,4
Rahan riittävyys, pv	10	9
Asukasmäärä	24 198	24 234
*) Lainanhoitokate=(vuosikate+korkokulut)/(korkokulut+lainanlyhennykset)		
Lainanhoitokate-tunnusluku on huono, kun se on alle 1.		

Investointien kokonaismenot tilinpäätösvuonna olivat 9,5 miljoonaa euroa ja nettomenot 6,5 miljoonaa euroa. Vuosikate ei kattanut nettoinvestointeja.

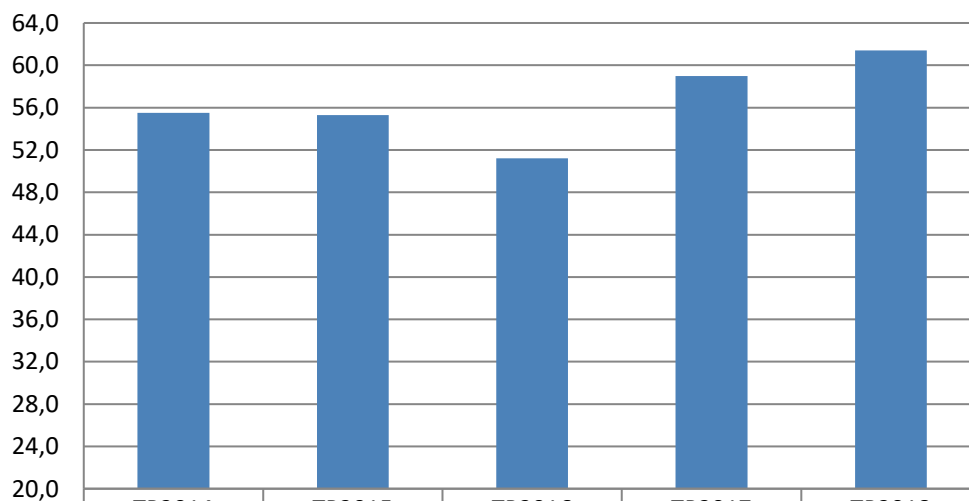
Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 10,1 miljoonalla eurolla ja lyhytaikaisia kuntatodistuslainoja lisättiin 12,5 miljoonalla eurolla. Lainakanta kasvoi tilinpäätösvuoden aikana 59 miljoonasta eurosta 61,4 miljoonaan euroon eli 2,4 miljoonaa euroa. Tämä on suoraan seurausta siitä, että vuosikate ei kattanut tilikauden aikaisia investointeja. Lisäksi Kiinteistö Oy Kertulan jäähallin lainaa konvertoitiin kaupungin lainaksi noin 1,9 miljoonan euron edestä.

Nettoinvestoinnit, vuosikate ja lainakannan muutos (M€) vuosina 2014-2018

	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018
Vuosikate	12,6	8,4	8,6	9,3	4,0
Nettoinvestoinnit	6,3	11,0	34,3	12,6	6,5
Kaupungin lainakannan muutos	- 6,7	- 0,2	- 4,1	7,8	2,4

Lainakanta (M€) vuosina 2014-2018

	TP2014	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018
Kaupungin lainakanta	55,5	55,3	51,2	59,0	61,4

Rahoituslaskelman tunnusluvuissa positiivinen toiminnan ja investointien rahavirta kertoo, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassanvahvistamiseen. Negatiivinen luku tarkoittaa, että menoja on jouduttu kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirta oli 3,8 miljoonaa euroa negatiivinen.

Tunnusluvuista toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta seuraa investointien omarahoituksen toteutumista tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden aikana. Kumulatiivisen viiden vuoden rahavirran pitäisi olla positiivinen, jotta omarahoituksella olisi pystytty kattamaan investoinnit tällä aikavälillä. Tilinpäätöksen tunnusluku on positiivinen.

Tilinpäätöksen investointien tulo-rahoitus 42,5 prosenttia osoittaa, että investointeja ei ole pystytty rahoittamaan tulo-rahoituksella.

Lainanhoitokate mittaa tulo-rahoituksen riittävyyttä vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Mikäli tunnusluku on yli 2, kunnan lainanhoitokyky on hyvä, tyydyttävä, kun tunnusluku on 1-2 ja heikko, kun tunnusluku on alle 1. Lainanhoitokate tilinpäätösvuonna oli 0,3, joten kaupungin lainanhoitokyky oli heikko.

Maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivässä. Kassan riittävyys oli 10 päivää.

1.4. Rahoitusasema ja sen muutokset

Raision kaupungin tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA 1000 €	31.12.2018	31.12.2017
PYSYVÄT VASTAAVAT	157 864	157 656
Aineettomat hyödykkeet	684	291
Aineettomat oikeudet	124	92
Muut pitkävaik.menot	560	199
Aineelliset hyödykkeet	119 550	118 733
Maa- ja vesialueet	35 415	35 233
Rakennukset	47 897	42 061
Kiinteät rakenteet ja laitteet	33 232	33 742
Koneet ja kalusto	1 330	1 487
Muut aineelliset hyödykkeet	66	66
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	1 608	6 144
Sijoitukset	37 631	38 632
Osakkeet ja osuudet	29 642	30 643
Muut lainasaamiset	7 891	7 891
Muut saamiset	98	98
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 157	1 467
Valtion toimeksiannot	2 059	1 370
Lahjoitusrahastojen varat	98	98
VAIHTUVAT VASTAAVAT	46 736	45 307
Vaihto-omaisuus	143	153
Aineet ja tarvikkeet	143	153
Saamiset	41 299	40 746
Pitkäaikaiset saamiset	32 768	32 750
Lainasaamiset	32 768	32 567
Muut saamiset	0	183
Lyhytaikaiset saamiset	8 531	7 996
Myyntisaamiset	3 902	2 692
Lainasaamiset	1 657	1 505
Muut saamiset	2 715	1 823
Siirtosaamiset	257	1 977
Rahat ja pankkisaamiset	5 294	4 408
VASTAAVAA YHTEENSÄ	206 757	204 430

VASTATTAVAA 1000 €	31.12.2018	31.12.2017
OMA PÄÄOMA	117 203	120 887
Peruspääoma	101 691	101 691
Edellisten tilikausien ylijäämä	19 195	17 037
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-3 684	2 158
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
VARAUKSET	2	3
Poistoero	2	3
PAKOLLISET VARAUKSET	1 257	1 187
Muut pakolliset varaukset	1 257	1 187
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 495	1 826
Valtion toimeksiannot	2 352	1 673
Lahjoitusrahastojen pääomat	143	153
VIERAS PÄÄOMA	85 800	80 528
Pitkäaikainen	26 659	29 125
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	22 935	25 687
Lainat muilta luotonantajilta	93	93
Saadut ennakot	608	330
Liittymismaksut ja muut velat	3 023	3 016
Lyhytaikainen	59 140	51 403
Joukkovelkakirjalainat	29 000	0
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	9 401	33 201
Saadut ennakot	547	30
Ostovelat	6 604	6 419
Muut velat	2 014	1 030
Siirtovelat	11 574	10 723
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	206 757	204 430

TASEEN TUNNUSLUVUT	2018	2017
Omavaraisuusaste,%	57,0	59,2
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	50,1	47,9
Velat ja vastuut pros. käyttötuloista, %	66,5	63,1
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	15 512	19 195
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	641	792
Lainakanta 31.12., 1000 €	61 430	58 981
Lainakanta 31.12.,€/asukas	2 539	2 434
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	7 989	7 989
Asukasmäärä	24 198	24 234

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 prosentin omavaraisuutta. 50 tai sitä alempi prosenttiluku merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Tilinpäätöksessä kaupungin omavaraisuusaste on 57 prosenttia. Tulos jää alle tavoitetason ja tunnusluku heikkeni edellisestä vuodesta kaupungin velkamäärän kasvun ja tilikauden alijäämäisen tuloksen myötä.

Kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka suuri osuus käyttötuloista tarvittaisiin velkojen maksuun kerralla. Mitä pienempi tunnusluku, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella. Tunnusluku ei kuitenkaan saisi ylittää 50 prosenttia. Velkojen maksuun kerralla tarvittaisiin 50,1 prosenttia kaupungin käyttötuloista. Luku on heikentynyt verrattuna edelliseen vuoteen.

Kaupungin lainamäärä vuoden lopussa on 61,4 miljoonaa euroa. Lainojen määrä on kasvanut 2,4 miljoonaa euroa vuoden takaisesta. Lainamäärän kasvua selittää kaupungin heikentynyt tulo-rahoitus, joka ei riittänyt investointeihin. Tytäryhteisöille annetut lainat kasvoivat vuoden aikana noin 0,4 miljoonaa euroa. Kokonaislainamäärä asukasta kohden on 2.539 euroa/asukas. Asukaskohtainen lainamäärä on 105 euroa suurempi kuin edellisenä vuonna.

Tase-erä edellisten tilikausien ylijäämä on 19,2 miljoonaa euroa. Siihen on siirretty vuonna 2004 oman pääoman liittymismaksurahasto 5,4 miljoonaa euroa. Vuonna 2016 on tuloutettu pysyvien vastaavien myyntivoittoa Raision Vesi Oy:ltä 15,2 miljoonaa euroa ja muuta satunnaista tuottoa 1,3 miljoonaa euroa. Kaikki edellä kuvatut erät sisältyvät 19,2 miljoonan euron aiempien tilikausien ylijäämään. Jos nämä satunnaiset erät poistettaisiin, muodostuisi edellisten tilikausien alijäämäksi 2,8 miljoonaa euroa.

1.5. Kokonaistulot ja -menot

Raision kaupungin kokonaistulot ja -menot 2018

TULOT	€	%	MENOT	€	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	42 762 239,85	15,6	Toimintakulut	166 274 633,89	60,4
Verotulot	99 208 379,62	36,2	- Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,0
Valtionosuudet	27 096 583,00	9,9	Korkokulut	589 548,86	0,2
Korkotuotot	648 135,54	0,2	Muut rahoituskulut	12 275,08	0,0
Muut rahoitustuotot	1 106 682,28	0,4	Satunnaiset kulut	0,00	0,0
Satunnaiset tuotot	0,00	0,0	Tulorahoituksen korjauserät		
Tulorahoituksen korjauserät			Pakollisten varausten muutos		
- Pysyvien vastaavien			- Pakollisten varausten lis. (-), väh. (+)	-70 152,00	0,0
hyödykkeiden luovutusvoitot	-1 384 071,85	-0,5	- Pysyvien vastaavien		
			hyödykkeiden luovutustappiot	-119,00	0,0
Investoinnit			Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	255 000,00	0,1	Investointimenot	9 535 956,09	3,5
Pysyvien vastaavien					
hyödykkeiden luovutustulot	2 827 333,31	1,0			
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,0	Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 000 000,00	2,6	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	17 051 322,00	6,2
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	94 500 000,00	34,5	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	82 000 000,00	29,8
Oman pääoman lisäykset	0,00	0,0	Oman pääoman vähennykset	0,00	0,0
Kokonaistulot yhteensä	274 020 281,75	100,0	Kokonaismenot yhteensä	275 393 464,92	100,0
Täsmäytys:					
Kokonaistulot	274 020 281,75		Rahavarojen muutos	886 217,64	
Kokonaismenot	275 393 464,92		Muut maksuvalmiuden muutokset	2 259 400,81	
	-1 373 183,17			-1 373 183,17	

1.6. Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1. Konsernitaseeseen yhdisteltävät yhteisöt

	Numero KTP:ssä	Omistus- osuus %
Kuntayhtymät		
V-S Sairaanhoidopiirin ky	(70)	5,70449
V-S Erytishuoltopiirin ky	(71)	3,5150
Varsinais-Suomen liitto	(72)	5,42482
V-S Lastensuojelukuntayhtymä	(73)	20,68
Ky Raison-Naantalin Vesilaitos	(74)	50,00
Raison seudun koulutuskuntayhtymä	(75)	47,13
Tytäryhteisöt		
Raison Vuokra-asunnot Oy	(40)	100,00
Eero Rantasen säätiö	(60)	60,00
Asunto Oy Kuulaharjat	(41)	100,00
KOY Kerttulan Jäähalli	(31)	50,00
Raison Vesi Oy	(50)	100,00
Yhdistelty sovelletun pääomaosuusmenetelmän mukaisesti:		
Osakkuusyhteisöt		
Asunto Oy Raison Keonkatu 3	(42)	31,26

1.6.2. Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Uusi kuntalaki tuo vuodesta 2017 lukien muutoksia muun muassa kuntien kriisikuntakriteereihin. Tarkastelu laajenee kattamaan laajemmin koko konsernin toimintaa. Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää säädetyssä määräajassa. Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa, tai kunnan rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

- 1) kuntakonsernin vuosikate on negatiivinen (pl. harkinnanvarainen valtionosuuden korotus);
- 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
- 3) asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla;
- 4) kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

Tilinpäätöksen 2016 mukaan Raisiolla on kuntakonsernin taseessa ylijäämiä 14,8 miljoonaa, lainamäärä 3679 euroa asukasta kohden ja suhteellinen velkaantuneisuus 54 %.

Vesihuoltotoiminta on yhtiöitetty vuonna 2016, jolloin Raision kaupungin konserniyhteisöjen kokonaisuudessa tapahtui merkittäviä muutoksia. Muutokset konsernissa ja kuntalaissa edellyttävät konserniohjauksen vahvistamista. Konserniohjauksen vahvistamiseksi on päätetty konsernitalin käyttöön otosta. Lisäksi tytäryhteisöjen hallitusten kokouksissa on läsnä konsernijohtoon kuuluvia. Konserniyhteisöille on luotu strategiset tavoitteet, jotka on annettu talousarvion vahvistamisen yhteydessä.

Toteutunut 31.12.2018:

Kaupunginvaltuusto päätti konserniyhteisöille asetettavista strategisista mittareista pois lukien Eero Rantasen säätiö 18.6.2018 § 87.

Kaikille tytäryhteisöille yhteiset tavoitteet

Konserniyhteisöjen edellytetään raportoivan kirjallisesti kaupunginhallitukselle yhtiön tilinpäätöksestä ja keskeisistä tunnusluvuista. Lisäksi konserniyhteisöjen tulee raportoida toiminnastaan ja taloudestaan konsernijaostolle jaoston erikseen päättämällä tavalla.

Lisäksi yhteisöjen tulee pyrkiä ennalta estämään erilaisten riskien realisoituminen mm. toimivilla sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytännöillä.

Toteutunut 31.12.2018:

Konserniyhteisöt ovat raportoineet toiminnastaan ja taloudestaan konsernijaostolle 5.3.2018 § 52, 53, 54 ja 55. Kaupunginhallitus on käsitellyt konserniyhteisön yhtiökokousasiat sekä tarvittaessa antanut erillisiä konserniohjeita.

Tytäryhteisöiden tavoitteet (asetettu uudet strategiset tavoitteet 18.6.2018 § 87)

Raision Vuokra-asunnot Oy As Oy Kuulaharjat

Tavoite: Asuntojen käyttöaste pysyy korkealla tai paranee. Yhtiön talous on tasapainossa ja vuokrataso on kohtuullinen. Päätökset asuntokannan laajentamiseksi tehdään.

Toteutunut 31.12.2018:

*Asuntojen käyttöaste nousut 2017 vuoden 90 prosentista 93,7 prosenttiin
Uusien erillisasunto-osakkeiden (9 kpl) hankinta päätetty 2018. Asuntojen valmistuminen, arvioitu 12/2019*

Eero Rantasen säätiö

Tavoite: Säätiö huolehtii taidekokoelman säilytyksestä, konservoinnista sekä esillä pidosta.

Toteutunut 31.12.2018:

Tavoite on toteutunut.

Kiinteistö Oy Kerttulan jäähalli

Tavoite: Jäähalliyhtiö luo edellytykset jääurheilun harrastamiselle Raisiossa. Yhtiö tuottaa palveluita jääurheiluseuroille, koululaisille ja muille käyttäjille edullisesti. Yhtiö päättää pidemmän ajan hallinnollisista järjestelyistä.

Toteutunut 31.12.2018:

Yhtiö on luonut aikaisempien vuosien tapaan laadukkaat ja ympärivuotiset edellytykset jääurheilun harrastamiseen Raisiossa. Yhtiön hallitus on valmistellut pidemmän aikavälin toimintasuunnitelmaa sekä hallinnollisia järjestelyitä ja ne saadaan valmiiksi vuoden 2019 aikana.

Jäähallien teknisiä korjaustoimia toteutettiin tasaisesti koko vuoden aikana. Halliyhtiön lainakanta konvertoitiin kaupungille joulukuussa 2018.

Raision Vesi Oy

Tavoite:

Taksat pysyvät ennallaan. Talusveden laatu säilyy hyvänä ja täyttää viranomaisvelvoitteet. Yhtiön sopimukset, sitoumukset ja toimintatapa on päivitetty ja yhtiönmuotoinen toimintatapa tuo tehokkuutta Raision vesihuoltoon.

Toteutunut 31.12.2018:

Raision Vesi Oy alensi taksojaan loppuvuodeksi 2018. Talusveden laatu pysyi hyvänä lukuun ottamatta yhtä analyysitulokimustulosta, joka ei täyttänyt viranomaisvelvoitteita. Syy tähän oli heinä-elokuun vaihteessa tapahtunut vedenjakeluhäiriö. Muut tavoitteet täytettiin.

Muihin osakkuusyhtiöihin ja seudullisiin toimintoihin liittyviä tavoitteita

Raision Palvelutalosaatiö:

Hulvelanpääteeseen rakennettavan senioritalon hanke suunnitellaan yhteistyössä Raision sosiaali- ja terveystoimen kanssa raisiolaisten vanhusten asumistarpeet huomioiden. Senioritalon hankkeen etenemisestä raportoidaan konsernijaostolle.

Toteutunut 31.12.2018:

Hanke on saanut ARA-rahoituksen ja käynnistynyt. Kaupunginvaltuusto on myöntänyt hankkeelle takauksen 18.6.2018.

Muut seudulliset toiminnat

Muiden osakkuusyhteisöjen osalta kaupunginhallitus määrittää yksityiskohtaisemmat tavoitteet erillispäätöksin. Konsernijaosto seuraa osakkuusyhteisöjen toimintaa.

Toteutunut 31.12.2018:

Tavoite on toteutunut.

Kiinteistö Oy Kerttulan Jäähalli Jäähalliyhtiö

Omistus:

Raision kaupunki 50 %, Raision Nuorisokiekko ry (RNK) 33 %, Skating Team Raisio STR 17 %

Toiminta-ajatus:

Jäähalliyhtiö tuottaa jäähallipalveluja ylläpitämällä kahta jäähallia Kerttulan Liikuntakeskuksessa.

Tavoitteet vuodelle 2018:

Jäähalliyhtiö luo edellytykset jääurheilun harrastamiselle Raisiossa. Yhtiö tuottaa palveluita jääurheiluseuroille, koululaisille ja muille käyttäjille edullisesti. Yhtiö päättää pidemmän ajan hallinnollisista järjestelyistä.

Yhtiö on luonut aikaisempien vuosien tapaan laadukkaat ja ympärivuotiset edellytykset jääurheilun harrastamiseen Raisiossa. Yhtiön hallitus on valmistellut pidemmän aikavälin toimintasuunnitelmaa sekä hallinnollisia järjestelyitä ja ne saadaan valmiiksi vuoden 2019 aikana.

Merkittäviä kehittämistoimia:

Vuoden 2018 aikana tehdään emolle suunnitelma pitkä aikavälin toiminnallisista ja taloudellisista edellytyksistä.

Jäähallien teknisiä korjaustoimia toteutettiin tasaisesti koko vuoden aikana. Yhtiön toiminnallisten ja taloudellisten edellytysten varmistaminen on aloitettu yhdessä kaupungin kanssa. Halliyhtiön lainakanta konvertoitiin kaupungille joulukuussa 2018.

Toiminnalliset tavoitteet	TP2017	TP2018	
Käyttäjämäärä / vuosi	97 413	91 396	
Jääajan myynti, käyttöaste %	60,4	57,7	
Jääajan myynti, käyttöaste % (1.9 – 31.4)	68,46	64,40	
Taloudelliset tavoitteet	TP2016	TP2017	TP2018
Liikevaihto (M€)	0,5	0,5	0,5
Liikevoitto (M€)	0,1	0,1	0,1
Tilikauden voitto/tappio ennen tp-siirtoja ja veroja (M€)	0,1	0,1	0,1
Vakavaraisuus	TP2016	TP2017	TP2018
Velan määrä (M€)	2,44	1,99	1,68
Omavaraisuusaste, %	13,2	17,3	21,34
Nettovelkaantumisaste, %	628	463	306

Raision Vesi Oy Vesihuolto-yhtiö

Omistus: Raision kaupunki 100 %.

Toiminta-ajatus:

Yhtiön toimialana on vesihuoltoliiketoiminnan harjoittaminen. Yhtiö harjoittaa puhtaan talousveden jakelua asiakkailleen ja jätevesien johtamista käsittelyyn jätevedenpuhdistamolle sekä vesijohto- ja viemäriverkostojen rakentamista ja ylläpitoa. Lisäksi yhtiön toimialaan kuuluvat vesihuoltoon liittyvät oheispalvelut.

Yleiset tavoitteet vuodelle 2018:

Taksat pysyvät ennallaan. Talousveden laatu säilyy hyvänä ja täyttää viranomaisvelvoitteet. Yhtiön sopimukset, sitoumukset ja toimintatapa on päivitetty ja yhtiönmuotoinen toimintatapa tuo tehokkuutta Raision vesihuoltoon.

Raision Vesi Oy alensi taksojaan loppuvuodeksi 2018. Talousveden laatu pysyi hyvänä lukuun ottamatta yhtä analyysitulokimustulosta, joka ei täyttänyt viranomaisvelvoitteita. Syy tähän oli heinä-elokuun vaihteessa tapahtunut vedenjakeluhäiriö. Muut tavoitteet täytettiin.

Merkittäviä kehittämistoimia:

Asiakirjojen, sopimusten ja dokumenttien ajantasaistaminen. Yhtiömuotoisen toimintatavan omaksuminen osana tehokkaampaa vesihuoltoa. Valmiussuunnitelma päivitetään ja pidetään valmiusharjoitus.

Kaikki kehittämistoimet toteutettiin. Valmiusharjoituksen tilalla koettiin todellinen vedenjakeluhäiriö.

Kaupungin kanssa yhteistyössä toteutettavien investointihankkeiden vastuujakoa tulee tarkastella ja laatia yksityiskohtaisempi vastuujakotaulukko.

Laadulliset tavoitteet	TP2017	TA2018	TP2018
- Jakeluun toimitettavan talousveden laadussa havaitut poikkeamat laatuvaatimuksissa	0	0	1
- Jakeluun toimitettavan talousveden laadussa havaitut poikkeamat laatusuosituksissa	0	0	1
- Vedenjakelun keskeytys, (min)	10	alle 15	120
Toiminnalliset tavoitteet	TP2017	TA2018	TP 2018
Puhtaan veden myyntihinta asiakkaalle (€/m ³ sis. alv.)	3,19	3,19	2,83
Jäteveden myyntihinta asiakkaalle (€/m ³ sis. alv.)	2,95	2,95	2,62
Laskuttamaton puhdas vesi (% - hävikki)	7,6	alle 10	11,2
Laskuttamaton jätevesi (% - vuotovesi)	39,8	alle 40	27,2
Jätevesipumppaamoiden ylivuodot, m ³	6 531	alle 1000	146
Henkilöstömäärä 31.12.	8,5	10,5	11
Liittymähinnat (OKT):			
vesi (€/m ³ sis. alv)	4 960	4 960	4 960
jätevesi (€/m ³ sis. alv)	6 200	6 200	6 200
hulevesi (€/m ³ sis. alv)	1 240	1 240	1 240

Taloudelliset tavoitteet	TP2017	TA2018	TP 2018
Liikevaihto (M€)	8,5	8,5	7,9
Liikevoitto (M€)	1,7	1,7	1,0
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja (M€)	1,1	1,2	0,5
Nettoinvestoinnit (M€)	1,5	2,7	1,6
Korkotulot kaupungille (M€)	0,5	0,5	0,5
Vakaavaraisuus	TP2017	TA2018	TP2018
Velan määrä (M€)			
- lainat kaupungilta	32,9	31,8	31,7
Omavaraisuusaste, %	6,6	> 6,6	7,7
Nettovelkaantumisaste, %	1075	< 1075	906

Raision Vuokra-asunnot Oy

Omistus: Raision kaupunki 100 %

- RaVu omistaa As Oy Kuulaharjat Oy, 100 %
- RaVu omistaa As Oy Keonkatu 3 Oy, 31 %

Toiminta-ajatus:

Raision Vuokra-asunnot Oy tarjoaa monipuolisia ja laadukkaita asumisvaihtoehtoja Raisiossa.

Tavoitteet vuodelle 2018:

Asuntojen käyttöaste pysyy korkealla tai paranee. Yhtiön talous on tasapainossa ja vuokrataso on kohtuullinen. Päätökset asuntokannan laajentamiseksi tehdään.

- Uusien erillisasunto-osakkeiden (9 kpl) hankinta päätetty 2018. Asuntojen valmistuminen, arvioitu 12/2019

Merkittäviä kehittämistoimia:

Asumiseen laatuun tähtäävät parannukset, energiatehokkuus ja peruskorjausvelan vähentäminen.

- Kirjokallion alueen LTO-matalaenergiarenkkaan rakennustyöt käynnissä, aloitettu 09/2018, valmistuminen arvioitu 04/2019
- Kirjokallion julkisivuremonttipäätös tehty 2018, valmistuminen arvioitu 09/2019
- Vuokraustoiminnan tehostaminen aloitettu 9/2018. Tyhjäkäytön pienentäminen ja erityisesti pitkään tyhjillään olleiden asuntojen vuokrattavuuden parantaminen on saatu käyntiin.
- Asumisrauhan ylläpitämiseen kiinnitetty erityistä huomiota huomautus-varoitus-purku –prosessin kehittämisenä ja käyttöönottona.
- Yhtiön internetsivujen uudistuksen myötä on saatu uusia asunnonhakijoita, kiinnitetään huomiota digitaaliseen markkinointiin

Toiminnalliset tavoitteet	TP2016	TP2017	TP2018	TA2019
Käyttöaste, %	91,5	90	93,7	93
Vaihtuvuus, %	16,4	27,7	27,7	25
Keskivuokra / m ²	11,1	11,4	11,7	11,7
Kaupungin vuokraamat tukiasunnot	77	80	70	70
Taloudelliset tavoitteet	TP2016	TP2017	TP2018	TA2019
Liikevaihto (M€)	5,7	6,1	6,3	6,3
Liikevoitto (M€)	1	1	1,2	1,2
Tilikauden voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	0,7	0,7	0,92	0,92
Vakavaraisuus	TP2016	TP2017	TP2018	TA2019
Velan määrä (M€)				
- laina rahoituslaitoksilta	17	15,6	12,8	11
- lainat kaupungilta	0	0	0	0

1.6.3. Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonnan mukaiset vastuut on määritetty hallintosäännössä. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Raision kaupungin uuden konserniohjeen 10.12.2018 § 164. Konserniohjeen ja hallintosäännön mukaisesti kaupungin toimielinten toimivallanjako on seuraava:

Kaupungin toimielinten toimivallanjako

Konsernijohto

Kuntalaki 48 §:

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Hallintosäännössä määrätään konsernijohtoon tehtävistä ja toimivallan jaosta.

Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä.

Raision kaupungin hallintosäännön määräykset

Valtuusto

Valtuusto päättää kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista ja hyväksyy Raision kaupungin konserniohjeen.

Kaupunginhallitus

1. nimeää edustajat yhtiökokouksiin tai vastaaviin kokouksiin. Kaupunginhallituksella on oikeus siirtää toimivaltansa tämän kohdan osalta muulle toimielimelle tai viranhaltijalle.
2. antaa kaupungin ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa, jollei tästä hallintosäännöstä muuta johdu,
3. vastaa tytäryhteisöjen valvonnan järjestämisestä ja kaupungin edunvalvonnasta muissa jäsenyhteisöissä, joista kaupunki omistaa osuuden,
4. antaa valtuustolle selvityksen tytäryhteisöjen toiminnasta ja taloudesta kaupungin tilinpäätöksen yhteydessä.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto

1. vastaa tytäryhteisöjen ja muiden jäsenyhteisöjen toiminnan ja talouden seurannasta ja raportoi havainnoistaan tarvittaessa kaupunginhallitukselle,

2. määrää kaupungin edustajille tytär- ja muissa jäsenyhteisöissä virkamiesyhteysenkilön.

Lautakunta

Lautakunta seuraa omalla toimialallaan merkittävien tytär- ja muiden jäsenyhteisöjen taloutta ja toimintaa ja raportoi tarvittaessa kaupunginhallitukselle, konsernijaostolle tai kaupunginjohtajalle.

Kaupunginjohtaja

1. johtaa kaupunginhallituksen alaisena kaupungin konsernipolitiikkaa,
2. seuraa kaupungin omistajapolitiikan toteutumista ja raportoi tarvittaessa kaupunginhallitukselle tai konsernijaostolle,
3. voi antaa kaupungin ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa, mikäli kaupunginhallitus ei ole ennakkokantaa antanut.

Konserniohjaus 2018

Kaupunginhallituksen konsernijaosto on käsitellyt konserniyhteisöjä sekä muita yhteisöjä koskevat katsaukset yhteisöjen tilinpäätöksessä raportoitaviin asioihin 5.3.2018 sekä 12.3.2018. Konserniyhteisöistä ovat raportoineet Raision Vuokra-asunnot Oy, Kerttulan jäähalli, Turun Seudun Vesi Oy, Turun seudun Puhdistamo Oy, Turun Seudun Energia Oy, Lounais-Suomen Jätehuolto Oy ja Raision Vesi Oy. Lisäksi konsernijaostolle annettiin katsaus Raision Seudun koulutuskuntayhtymän ja Raision Palvelutalosaatiön ajankohtaisista asioista.

Kaupunginhallituksen konsernijaosto on asettanut osakkuusyhteisöille jäsenyhteisötavoitteet 12.3.2018.

Kaupunginvaltuusto päätti 13.6.2018 Raision Vuokra-asunnoille, Raision Vesi Oy:n sekä Koy Kerttulan jäähallille erikseen asetettavista tavoitteista, jotka liitettiin myös talousarviokirjaan erikseen valtuustolle raportoitavaksi.

Kaupunginhallitus on käsitellyt konserni- ja jäsenyhteisöisen kevätyhtiökokousasiat 16.4.2018. Konserniyhteisöjen syysyhtiökokousasiat on käsitelty hallituksessa.

Edellä mainittujen lisäksi hallitus on käsitellyt osakkuusyhtiöiden yhtiökokouksissa esiin nousevia kysymyksiä ja antanut harkintansa mukaan niistä konserniohjeita.

Konserniyhteisöjen ohjausta on pystytty tehostamaan yleisesti asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

1.6.4. Konsernitilinpäätös

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernitilinpäätös noudattaa rakenteeltaan peruskunnan tilinpäätöstä. Konsernitilinpäätös sisältää konsernituloslaskelman, konsernin rahoituslaskelman ja konsernitaseen. Konsernitilinpäätöksen tunnusluvut ovat samat kuin peruskunnalla.

KONSERNITULOSLASKELMA (1000 €)	2018	2017	kasvu%
Toimintatuotot	102 320	98 533	3,84
Toimintakulut	-223 656	-215 109	3,97
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	11	17	-32,10
Toimintakate	-121 326	-116 560	4,09
Verotulot	99 208	99 576	-0,37
Valtionosuudet	33 819	34 967	-3,28
Rahoitustuotot ja -kulut	52	-472	-110,94
Korkotuotot	92	112	-17,44
Muut rahoitustuotot	1 096	966	13,46
Korkokulut	-1 094	-1 504	-27,25
Muut rahoituskulut	-43	-46	-6,62
Vuosikate	11 753	17 511	-32,88
Poistot ja arvonalentumiset	-13 376	-13 168	1,58
Suuunnitelman mukaiset poistot	-13 390	-13 144	1,87
Omistuksen eliminointierot	14	0	0,00
Arvonalentumiset	0	-24	-100,00
Tilikauden tulos	-1 623	4 343	-137,37
Tilikauden verot	-106	-231	-54,25
Laskennalliset verot	-175	-136	29,04
Vähemmistöosuudet	-10	-6	81,94
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 914	3 971	-148,20

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2018	2017
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	46	46
Vuosikate/Poistot, %	88	133
Vuosikate, euroa/asukas	486	723
Kunnan asukasmäärä	24 198	24 234

Konsernin tilikauden alijäämä on 1,9 miljoonaa euroa ja muutos edellisen vuoteen oli 5,9 miljoonaa euroa negatiivinen. Toimintatuotoilla katetaan vajaa puolet toimintakuluista.

Vuosikate tilinpäätösvuonna oli 11,8 miljoonaa euroa ja se heikkeni noin 5,8 miljoonaa euroa. Vuosikate ei riitä kattamaan poistoja, joten tulorahoitus on ei ole ollut riittävää, eikä konsernin talous ole tasapainossa. Merkittävin tekijä vuosikatteen heikentymisessä on emokaupungin heikentynyt vuosikate.

Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA (1000€)	2018	2017
Toiminnan rahavirta	10 465	17 023
Vuosikate	11 753	17 511
Tilikauden verot	-106	-231
Tulorahoituksen korjaukset	-1 182	-257
Investointien rahavirta	-10 613	-17 541
Investointimenot	-13 894	-19 283
Rahoitusosuudet investointimenoihin	368	909
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 913	832
Toiminnan ja investointien rahavirta	-147	-519
Rahoituksen rahavirta		
<i>Antolainauksen muutokset</i>	0	-1
Antolainasaamisten lisäys	0	-1
<i>Lainakannan muutokset</i>	-1 614	-962
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 447	2 465
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-22 521	-12 905
Lyhytaikaisten lainojen muutos	12 459	9 478
<i>Oman pääoman muutokset</i>	-54	1 961
<i>Muut maksuvalmiuden muutokset</i>	2 696	939
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-33	48
Vaihto-omaisuuden muutos	26	12
Saamisten muutos	518	-2 468
Korottomien velkojen muutos	2 186	3 348
Rahoituksen rahavirta	1 028	1 937
Rahavarojen muutos	880	1 419
Rahavarat 31.12.	13 542	12 662
Rahavarat 1.1.	12 662	11 243

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2018	2017
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v., 1000 €	6 784	5 923
Investointien tulorahoitus, %	87	95
Lainanhoitokate	0,5	1,3
Rahavarat 31.12., M€	13,5	12,7
Kassan riittävyys	19	19
Kunnan asukasmäärä	24 198	24 244

Konsernin investointien kokonaismenot tilinpäätösvuonna olivat 13,9 miljoonaa euroa ja nettoinvestoinnit 10,6 miljoonaa euroa. Vuosikate ylitti nettoinvestoinnit noin 1,1 miljoonalla eurolla.

Toiminnan ja investointien rahavirta oli -0,1 miljoonaa euroa. Luku kertoo, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassanvahvistamiseen. Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma ei konsernissa noussut ja rahavarat vahvistuivat.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta seuraa investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Kumulatiivisen viiden vuoden rahavirran pitäisi olla positiivinen, jotta omarahoituksella olisi pystytty kattamaan investoinnit tällä aikavälillä. Tämä mittari on ollut mukana konsernitilinpäätöksessä vuodesta 2012, ja se kääntyi ensimmäisen kerran positiiviseksi vuonna 2017. Vuonna 2018 se vahvistui entisestään 6,8 miljoonaan euroon. Tunnusluku täyttää tilinpäätösvuonna omarahoitusvaatimuksen.

Investointien tulo-rahoitusprosentti 87 prosenttia osoittaa, että investointeja ei täysimääräisesti pystytty rahoittamaan tulo-rahoituksella. Lainanhoitokate on 0,5 prosenttia ja se on tippunut jo kaksi vuotta peräkkäin. Lainanhoitokate-tunnusluku on huono, kun se on alle 1. Tunnusluku on painunut alle yhden ensimmäisen kerran sitten vuoden 2013.

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2018	2017
	1000 €	1000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	226 289	227 648
Aineettomat hyödykkeet	962	784
Aineettomat oikeudet	139	109
Muut pitkävaik.menot	823	651
Ennakkomaksut	0	24
Aineelliset hyödykkeet	206 851	207 599
Maa- ja vesialueet	39 065	38 916
Rakennukset	97 777	93 388
Kiinteät rakenteet ja laitteet	61 796	62 057
Koneet ja kalusto	4 846	5 199
Muut aineelliset hyödykkeet	710	713
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	2 657	7 327
Sijoitukset	18 476	19 265
Osakkuusyhteisöosakkeet	468	346
Muut osakkeet ja osuudet	15 226	16 137
Muut lainasaamiset	2 700	2 700
Muut saamiset	83	82
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 751	1 984
VAIHTUVAT VASTAAVAT	27 475	27 138
Vaihto-omaisuus	990	1 016
Saamiset	12 942	13 460
Pitkäaikaiset saamiset	1 259	1 230
Lyhytaikaiset saamiset	11 683	12 230
Rahoitusarvopaperit	1 946	2 277
Rahat ja pankkisaamiset	11 596	10 384
VASTAAVAA YHTEENSÄ	256 515	256 770

VASTATTAVAA	2018	2017
	1000 €	1000 €
OMA PÄÄOMA	119 549	121 469
Peruspääoma	101 691	101 691
Säätiöiden ja yhd. peruspääomat	332	332
Arvonkorotusrahasto	13	13
Muut omat rahastot	642	648
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	18 785	14 814
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 914	3 971
VÄHEMMISTÖOSUUDET	262	313
PAKOLLISET VARAUKSET	3 291	3 055
Eläkevaraukset	10	11
Muut pakolliset varaukset	3 281	3 044
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 098	2 364
VIERAS PÄÄOMA	130 315	129 569
Pitkäaik. korollinen vieras pääoma	46 293	51 539
Pitkäaik. koroton vieras pääoma	12 128	11 638
Lyhytaik. korollinen vieras pääoma	40 432	36 801
Lyhytaik. koroton vieras pääoma	31 462	29 591
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	256 515	256 770

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2018	2017
Omavaraisuusaste,%	46,7	47,4
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	55,4	55,6
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista	69	67
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	16 871	18 785
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	697	775
Konsernin lainat, €/asukas	3 584	3 645
Konsernin lainakanta 31.12., 1000€	86 725	88 339
Konsernin lainasaamiset 31.12.,1000€	2 783	2 782
Kunnan asukasmäärä	24 198	24 234

Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 prosentin ylittävää omavaraisuutta. Konsernin omavaraisuus aste on heikentynyt hieman vuodesta 2017 sen ollessa 46,7 prosenttia.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, jos velat maksettaisiin kerralla. Mitä pienempi suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella. Velkojen maksuun kerralla pitäisi käyttää yli

puolet eli 55,4 prosenttia käyttötuloista. Tunnusluku on parantunut edellisvuodesta, jolloin suhteellinen velkaantuneisuus oli 55,6 prosenttia.

Tilikauden alijäämä oli 1,9 miljoonaa euroa. Konsernitaseessa on kertynyttä ylijäämää tilinpäätösvoosi mukaan lukien 16,9 miljoonaa euroa.

Konsernin lainakanta on vuosien aikana pienentynyt. Vuoden lopussa lainaa oli 86,7 miljoonaa euroa ja se pienentyi 1,6 miljoonalla eurolla edelliseen tilinpäätökseen verrattuna. Konsernilla on lainoja 3 584 euroa asukasta kohden, kun se vuoden 2017 tilinpäätöksessä oli 3 645.

1.7. Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Kaupunginhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan kaupungin tuloslaskelman tulosta ennen poistoeroja, varauksia ja rahastosiirtoja. Tilikauden 2018 tulos on -3.683.800,88 euroa. Vastaava vuoden 2017 tilikauden tulos oli 2.157.841,46 euroa. Tilikauden tulos merkitsee, että tuloslaskelman vuosikatteella 3.945.562,46 eurolla katetaan vain noin puolet poistoista ja arvonalennuksista (-7.629.363,34 euroa). Kaupungin talous ei näin ollen ole tasapainossa. Lisäksi kaupungin talouden rasisiteena on 61,4 miljoonan euron lainapääoma, joka on kasvanut tilikauden aikana noin 2,4 miljoonaa euroa.

Kaupunginhallitus esittää tilinpäätösvuoden -3.683.800,88 euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- tehdään poistoerojen vähennyksiä 202,44 euroa suunnitelman mukaan. Poistoerojen yhteismäärä tässä tilinpäätöksessä on 202,44 euroa.
- edellä esitettyjen tuloksen käsittelyerien jälkeen syntyvä alijäämä, -3.683.598,44 euroa, merkitään taseen oman pääoman kohtaan ” Tilikauden ylijäämä/alijäämä”. Alijäämä pienentää taseen oman pääoman kohdan ” edellisten tilikausien ylijäämä” 19.195.195,06 määrää.

Vuoden 2018 -3.683.598,44 euron alijäämäisen tilinpäätöksen jälkeen taseessa on edellisten tilikausien ylijäämää 15.511.596,62 euroa.

2

Talousarvion toteutumisvertailu

2.1. Vertailu talousarvioon

Käyttötalouden toteutuminen

Talousarvion 2018 lautakunta-kohtainen käyttötalouden toteutuminen ulkoisten tulojen ja menojen osalta on esitetty oheisessa taulukossa. Taulukko sisältää alkuperäisen talousarvion ja siihen tehdyt hyväksytyt muutokset. Poikkeamana on esitetty muutetun talousarvion ja tilinpäätöksen erotus. Talousarvion sitovuus on toimielimen tasolla.

TULOSLASKELMA 1000 €	TA2018	Muutokset	TAM2018	TP 2018	Tot. %	Poikkeama
1 KONSERNIHALLINTO						
toimintatuotot	3 162	0	3 162	3 727	117,9	565,5
toimintakulut	-5 667	66	-5 601	-5 818	103,9	-217,5
toimintakate	-2 505	66	-2 439	-2 091	85,7	348,0
2 SOSIAALI- JA TERVEYSLTK						
toimintatuotot	27 757	-59	27 698	28 568	103,1	869,9
toimintakulut	-100 174	-11	-100 185	-101 640	101,5	-1 454,7
toimintakate	-72 417	-71	-72 487	-73 072	100,8	-584,8
3 SIVISTYSLTK						
toimintatuotot	2 570	222	2 792	2 820	101,0	27,2
toimintakulut	-29 834	-995	-30 829	-30 360	98,5	468,8
toimintakate	-27 264	-773	-28 036	-27 540	98,2	496,1
4 VAPAA-AIKALTK						
toimintatuotot	1 070	72	1 142	935	81,9	-207,2
toimintakulut	-3 426	-242	-3 669	-3 590	97,9	78,6
toimintakate	-2 356	-170	-2 526	-2 655	105,1	-128,6
5 YMPÄRISTÖLTK						
toimintatuotot	766	0	766	929	121,3	163,4
toimintakulut	-1 283	0	-1 283	-1 145	89,2	138,2
toimintakate	-517	0	-517	-216	41,7	301,6
6 TEKINEN LTK						
toimintatuotot	5 392	5	5 397	5 784	107,2	386,8
toimintakulut	-24 238	-245	-24 483	-23 722	96,9	760,6
toimintakate	-18 845	-240	-19 085	-17 938	94,0	1 147,4
KÄYTTÖTALOUS YHT.						
toimintatuotot	40 717	240	40 957	42 762	104,4	1 805,6
toimintakulut	-164 621	-1 427	-166 049	-166 275	100,1	-226,1
toimintakate	-123 905	-1 187	-125 092	-123 512	98,7	1 579,6

Valtuusto on päättänyt muutoksista käyttötalousarvioon seuraavasti: 29.1.2018 § 9, 26.2.2018 § 25, 31, 23.4.2018 §65, 18.6.2018 § 89,90, 3.9.2018 § 102, 103, 108, 109, 15.10.2018 §124, 12.11.2018 §142.

Merkittävin yksittäinen talousarvio muutos oli KV 18.6.208 § 90 Veitikanraitin päiväkodin toiminnan käynnistämiseen 360.000 euroa.

Toimintatuottojen ja -kulujen poikkeamat

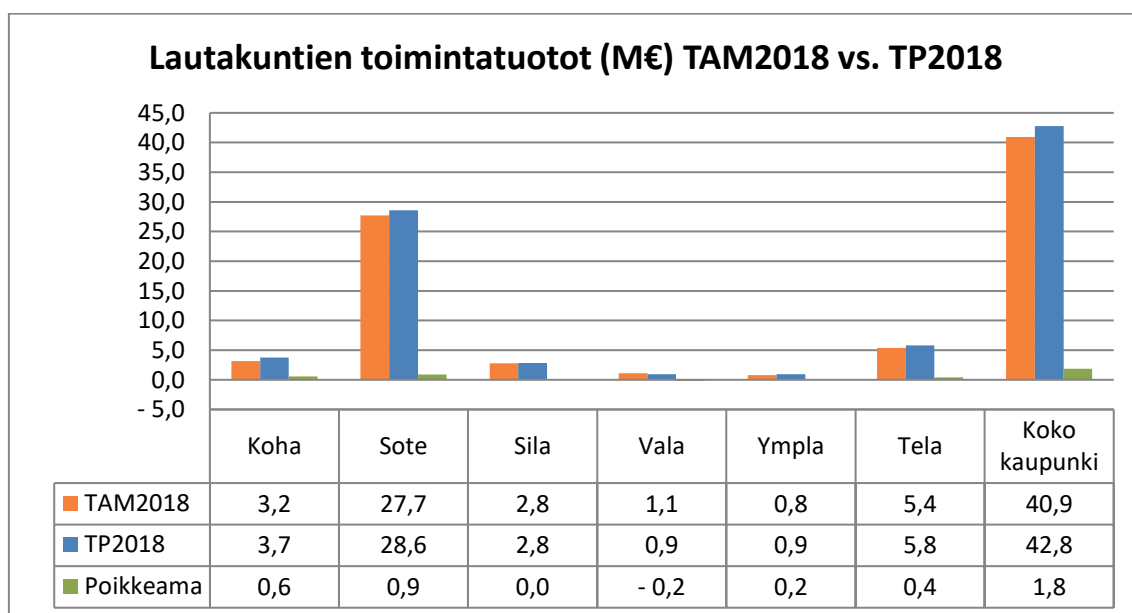
Alkuperäinen talousarvio vuodelle 2018 laadittiin alijäämäiseksi 3,9 miljoonaa euroa. Tilikauden aikana päätettyjen muutosten jälkeen talousarvio on muodostunut 4,9 miljoonaa euroa alijäämäiseksi.

Toteutunut tilikauden alijäämä oli 3,7 miljoonaa euroa, joka oli alkuperäistä talousarviota 0,2 miljoonaa euroa parempi. Tilikauden tulokseen vaikutti olennaisesti toimintatuottojen toteutuminen budjetoitua suurempina sekä sähkönmyynnin, maanluovutusten että asiakasmaksutuottojen osalta. Samaan aikaan toimintakulut pystyttiin pitämään budjetoidulla tasolla.

Toimintatuotot

Toimintatuottojen toteuma ylittää muutetun talousarvion kokonaisuutena 1,8 miljoonaa euroa. Kaikkien muiden lautakuntien paitsi vapaa-aikalautakunnan toimintatuotot ylittävät muutetun talousarvion.

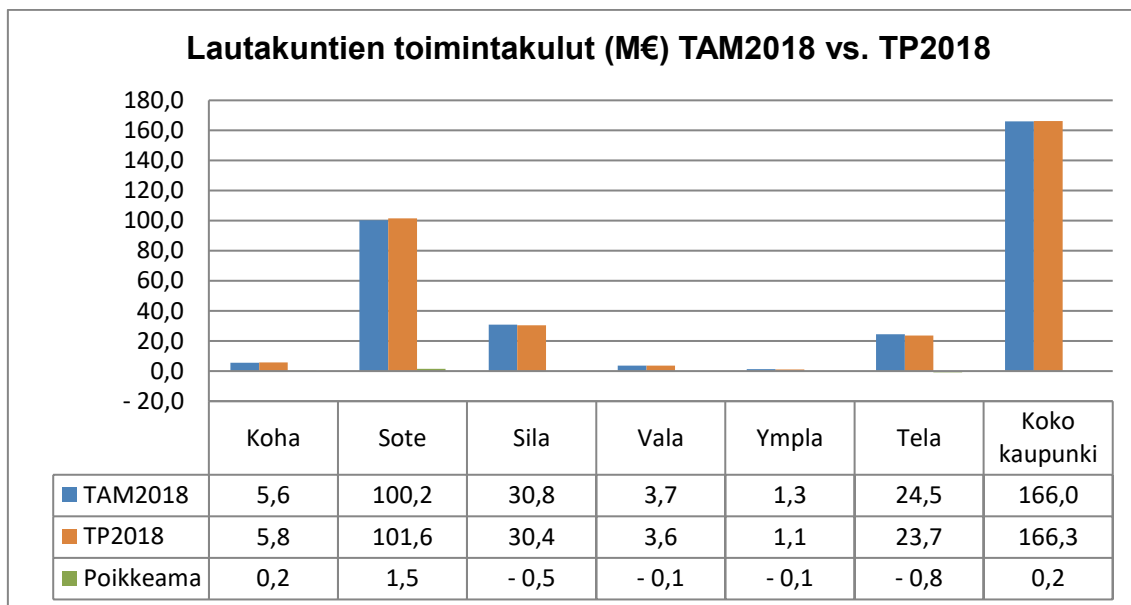
Toimintatuotoista myyntituotot toteutuivat noin 0,4 miljoonaa euroa alle talousarvion. Maksutuotot puolestaan ylittivät talousarvion 0,7 miljoonaa euroa ja tuet ja avustukset toteutuivat 0,8 miljoonaa euroa parempina verrattuna muutettuun talousarvioon. Maksutuottojen arvioitua parempaan toteumaan vaikutti muiden sosiaali- ja terveystoimen maksujen sekä tarkastus- ja valvontamaksutuottojen sekä maankäyttö- ja kehittämiskorvausten kasvu. Myyntituottojen heikompaan toteumaan verrattuna talousarvioon vaikutti myyntituotot kunnilta, jotka olivat 0,6 miljoonaa euroa talousarviota pienemmät. Tämä johtuu Raision ja Ruskon yhteistoiminta alueen välisestä laskutuksesta, joka oikaistaan aina vuoden lopussa vastaamaan todellisia kustannuksia.

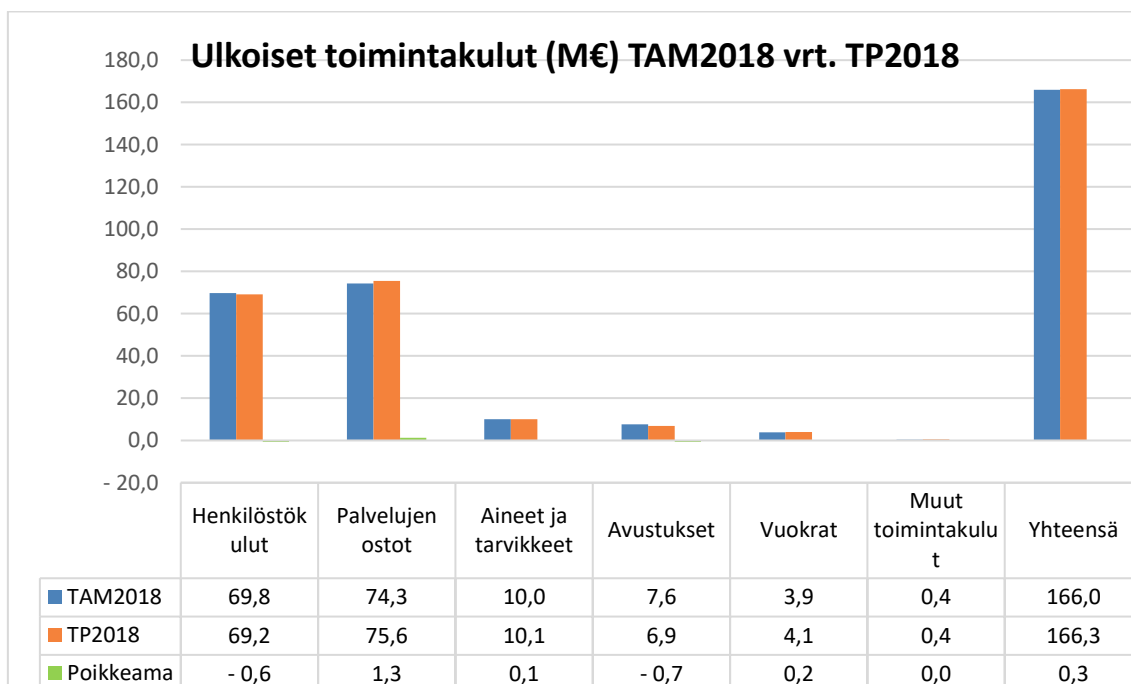
Vapaa-aikalautakunnan toimintatuottojen pienempään toteumaan verrattuna talousarvioon vaikutti pääsymaksutuottojen toteutuminen arvioitua vähäisempänä. Suurimpana yksittäisenä selittäjänä on Uintikeskus Ulpuken kävijämäärien jääminen selvästi alle tavoitteen.

Toimintakulut

Lautakuntien toimintakulut toteutuivat kokonaisuudessaan 0,2 miljoonaa euroa suurempina kuin muutetussa talousarviossa oli arvioitu. Konsernihallintoa ja sosiaali- ja terveyslautakuntaan lukuun ottamatta kaikkien lautakuntien toteutuneet kustannukset alittivat muutetun talousarvion. Konsernihallinnon osalta talousarviota suuremmat tuotot kattavat kokonaisuutena talousarviota suuremmat kulut.

Suurin euromääräinen alitus oli teknisen lautakunnan alitus 0,8 miljoonaa euroa ja merkittävin suhteellinen alitus ympäristölautakunnan toteuman jääminen 89,2 prosenttiin talousarviosta. Suurin euromääräinen ylitys toimintakuluissa oli sosiaali- ja terveyslautakunnan 1,5 miljoonaa euroa. Tämä johtui erikoissairaanhoidon ja kodin ulkopuolelle sijoitettujen laitoshoidon asiakkaiden ostopalveluista.

Henkilöstökulut toteutuivat 0,6 miljoonaa euroa pienempänä kuin muutetussa talousarviossa oli arvioitu.

Palvelujen ylittyivät muutettuun talousarvioon nähden 1,3 miljoonalla eurolla eli 1,7 prosentilla. Palvelujen ostojen olennaisin poikkeama oli asiakaspalveluiden ostot kuntayhtymiltä, jotka ylittivät talousarvion 1,0 miljoonalla eurolla. Palvelujen ostoista myytävän sähkön ostoon liittyvät palvelut ylittyivät 0,4 miljoonaa euroa ja ICT-palvelut 0,4 miljoonaa euroa. Merkittävin säästö muutettuun talousarvioon nähden tuli matkustus- ja kuljetuspalveluiden ostoista 0,2 miljoonaa euroa sekä rakennusten kunnossapidosta 0,2 miljoonaa euroa.

Aineet ja tarvikkeet toteutuivat 0,1 miljoonaa euroa suurempina kuin talousarviossa arvioitu. Olennaisin ylitys oli lääkkeissä ja hoitotarvikkeissa noin 0,2 miljoonaa euroa sekä lämmityskuluissa noin 0,2 miljoonaa euroa.

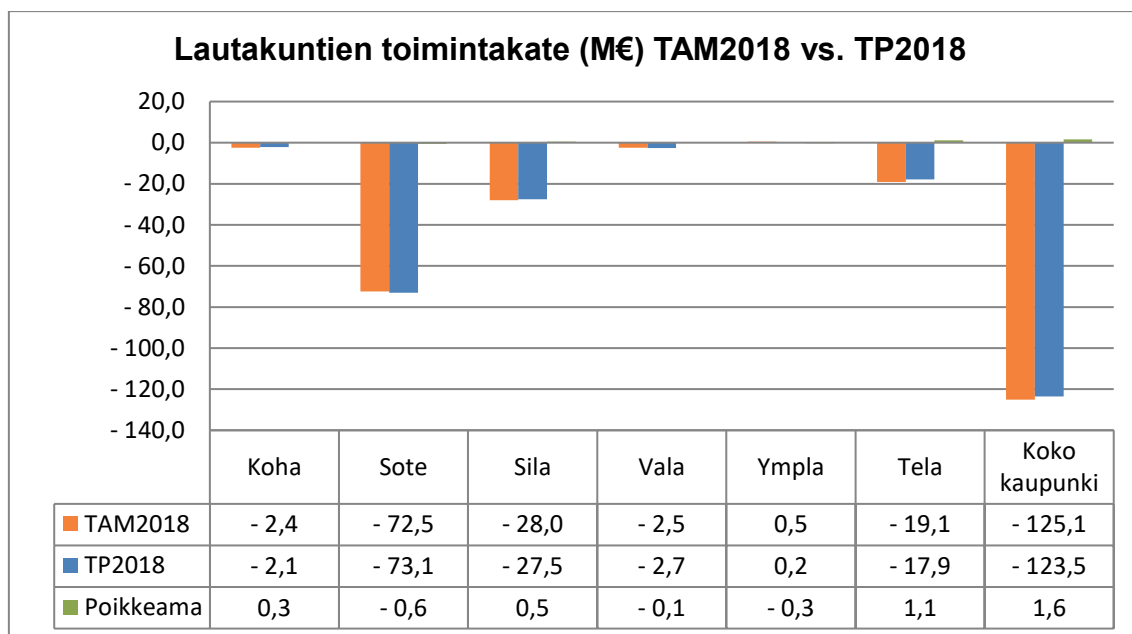
Avustukset toteutuivat 0,7 miljoonaa euroa pienempinä kuin talousarviossa arvioitu. Avustuksista olennaisimmat poikkeamat liittyivät tarveharkintaisen ja ennaltaehkäisevän toimeentulotuen kustannuksiin, jotka alittuivat 0,2 miljoonaa euroa talousarvioon verrattuna ja avustajan palkkaukseen, joka alittuivat 0,1 miljoonaa euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuus ylittyi 0,3 miljoonalla eurolla talousarvioon verrattuna, vaikka työllisyystilanne kehittyi suotuisasti.

Vuokrat ylittivät muutetun talousarvion 0,2 miljoonaa euroa. ja muut toimintakulut toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisesti.

Käyttötalouden poikkeamat tulo- ja menoarvioihin sekä strategisten tavoitteiden toteutuminen on esitetty yksityiskohtaisemmin lautakunnittain ko. lautakunnan kohdalla.

Toimintakate

Toimintakate oli 1,6 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempi, joka johtui toimintatuottojen talousarviota paremmasta toteumasta.

Verotulot ja valtionosuudet

Vuonna 2018 tuloveroprosentti oli 19,75 ja se oli sama kuin vuonna 2017. Kiinteistöveroprosentit pidettiin vuonna 2018 ennallaan. Verotuloarvioihin ei tehty talousarviomuutoksia talousarviovuoden aikana.

Verotuloja tilitettiin vuonna 2018 99,2 miljoonaa euroa. Verotulojen toteutuma alitti talousarvion 0,8 miljoonalla eurolla. Kunnallisveroa saatiin 0,6 miljoonaa euroa talousarviossa arvioitua vähemmän. Kiinteistöverojen kertymä oli lähes talousarvion mukainen ja yhteisöverojen tuotto 0,3 miljoonaa euroa vähemmän kuin talousarviossa arvioitu.

Valtionosuuksia saatiin tilinpäätösvuoden aikana 27,1 miljoonaa euroa. Toteutuma oli 0,3 miljoonaa arvioita parempi.

Verotulot ja valtionosuudet (M€) TAM2018 vrt. TP2018				
	TAM2018 M€	TP2018 M€	tot. %	Muutos M€
Verotulot	100,0	99,2	99,2 %	-0,8
Kunnallisvero	86,5	85,9	99,3 %	-0,6
Kiinteistövero	7,6	7,7	101,2 %	0,1
Yhteisövero	5,9	5,6	94,9 %	-0,3
Valtionosuudet	26,8	27,1	101,1 %	0,3

2.2.

Tavoitteiden toteutuminen

2.2.1.

Konsernihallinto

Elinvoimainen Raisio (kaupunginhallitus)

Raisio on houkutteleva ja elinvoimainen kaupunki. Erinomainen sijainti, avoimet työpaikat, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotarjonta, hyvät palvelut, harrastusmahdollisuudet sekä viihtyisä asuinympäristö ovat vetovoimaisen Raision tunnusmerkkejä.

Asukasluku kasvaa

Vaikutetaan Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviiin.

Asukasluku kasvaa 120 / vuosi strategiakauden ajan

Asukasluku vuoden 2018 lopussa oli 24198 henkilöä (-36).

Asukas- ja mielikuvatutkimukset, raportointi.

Asukas- ja mielikuvatutkimuksista seurattuja tutkimuksia ovat olleet Kuntaliiton teettämä Kehyskuntien elinvoima-analyysi sekä Taloustutkimuksen Muuttohalukkuus ja kuntien vetovoima –tutkimus. Myös tuorein kuntalaisten tyytyväisyyttä mittaava EPSI rating 2017 on käsitelty kaupunginhallituksen kokouksessa. Seuraava rating julkistetaan seuraavan kerran maaliskuun 2019 lopulla.

Elinkeino- ja yrittäjyhteistyön tutkimuksista Suomen yrittäjien toteuttama Elinkeinopoliittinen mittaristo (ELPO) –kysely 2018, Varsinais-Suomen yrittäjien toteuttama Maakuntaennuste 2019 sekä Elinkeinoelämän keskusliiton kuntaranking ovat ne julkaisut, joita seurataan. Huomionarvoista on, että raisiolaisten yrittäjien vastausmäärä ei riittänyt tälläkään kertaa kuntarankingissa listalla näkymiseen. Raision kaupungilla ei ole siis sijoitusta kahdessa viimeisimmässä EK:n kuntaranking-listauksessa. Maakuntaennuste 2019, tuorein ELPO-kysely ja EK:n kuntaranking on esitelty ja käsitelty joko elinvoimatoimikunnan tai kaupunginhallituksen kokouksissa syksyn 2018 ja kevättalven 2019 aikana.

- Kehyskuntien elinvoima-analyysi 23.10.18 (elinvoimatoimikunta)
- Muuttohalukkuus ja kuntien vetovoima 14.01.19 (kaupunginhallitus)
- EPSI rating 2017 03.12.18 (kaupunginhallitus)
- ELPO 2018 23.10.18 (elinvoimatoimikunta)

<p>Uudet asuntoalueet tiivistävät kaupunkirakennetta ja sijoittuvat hyvien liikenneyhteyksien varrelle.</p> <p>Raisiossa on tarjolla kohtuuhintaisia vuokra-asumisen vaihtoehtoja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • V-S Maakuntaennuste 2019 14.01.19 (kaupunginhallitus) • Kuntaranking 26.03.19 (elinvoimatoimikunta) <p>Kaavoitusohjelma hyväksytään vuosittain kaupunginhallituksessa.</p> <p>Kaavoitusohjelma 2018-2020 hyväksyttiin kaupunginhallituksen kokouksessa 5.3.2018. Kaavoitusohjelma on laadittu strategisen tavoitteen edellyttämällä tavalla.</p> <p>Vuokra-asuntojen osuus 25 % asuntojen hallintamuotojakaumasta. Keskivuokra ARA-tuetut 11,17 €/m², vapaarahoitteiset 11,21 €/m² – vuokrataso ei nouse suhteessa Varsinais-Suomen keskivuokraan</p> <p>Vuokra-asuntojen osuus 25% asuntojen hallintamuotojakaumasta. Vuonna 2017 vuokra-asuntojen osuus on ollut 23,67%. - (tilastokeskus-asuminen-asunnot ja asuinolot-116e).</p> <p>Keskivuokra ARA-tuetut ja vapaarahoitteiset asunnot. Vuokrataso ei nouse suhteessa Varsinais-Suomen keskivuokraan.</p> <p>08/2018 tiedoilla:</p> <p>Raision ARA-tuetut 11,30€/m² (2017: 11,17€/m²) ja vapaarahoitteiset 11,47€/m² (2017: 11,21€/m²).</p> <p>Varsinais-Suomen vastaavat luvut: ARA-tuetut: 10,79€/m² (2017: 10,86€/m²) ja vapaarahoitteiset 12,10€/m² (2017:12,10€/m²).</p>
<p>Raisio tarjoaa yrityksille yhden Suomen parhaista toimintaympäristöistä. Raisiossa on kilpailukykyinen yritystonttivaranto ja yritysten on helppo löytää tietoa Raision sijoittumismahdollisuuksista. Palveluhenkisyys, nopeus ja tasapuolisuus määrittävät toimintatapaa yritysyhteistyössä.</p>	
<p>Yritys- ja työpaikkatontteja on tarjolla monipuolisiin tarpeisiin.</p> <p>Yritysvetovoiman lisäämiseksi laaditaan vuosittain markkinointisuunnitelma.</p>	<p>Yritysalueista on ajantasaiset kehittämissuunnitelmat – päivitys vuosittain.</p> <p>Yritysalueista on ajantasaiset kehittämissuunnitelmat – päivitys ja raportointi osana elinkeinopoliittista katsausta.</p> <p>Markkinointisuunnitelma tehtynä Markkinointiin käytetyt resurssit €</p>

<p>Kaupunki vahvistaa elinkeinoresurssia.</p> <p>Tehdään säännöllistä yhteistyötä paikallisten yrittäjien kanssa.</p> <p>Yritysvaikutuksia arvioidaan vuosittain</p>	<p>Vuosikalenteri-tyylisesti seurannassa ajankoh- taiset tulevat tapahtumat sekä toimenpiteet nii- hin liittyen. Laadullisuuden sekä muiden halut- tujen tavoitteiden seurantakeinona erilaiset tyy- tyväisyyskyselyt sekä kävijämäärät tapahtu- missa.</p> <p><i>Palkataan elinkeinoasiamies ja lisätään toi- minnan kokonaisresurssia</i></p> <p>Elinvoimapäällikkö rekrytoitu kesällä 2018 ja aloittanut tehtävässä elokuussa 2018. Elinkei- nopolitiikan 115010 resurssia kasvatettu vuo- den 2019 käyttösuunnitelmassa 58728 euroa vuoteen 2018 verrattuna (ei sis. palkkakuluja).</p> <p>Raportoidaan osana elinkeinopoliittista kat- sausta</p> <p>Raportoidaan osana elinkeinopoliittista kat- sausta</p>
--	--

Hyvinvoiva Raisio

Raisio kannustaa ja motivoi kaupunkilaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Raisiossa monipuolisista liikunnan, kulttuurin ja muun vapaa-ajantoiminnan edellytyksistä huolehditaan kaikki ikäryhmät huomioiden. Raisio on yhteisöllinen kaupunki. Erilaiset elämäntilanteet huomioidaan kaupungin tarjoamissa mahdollisuuksissa.

<p>Hyvinvointia ja terveyden edistämistä koordinoitetaan laaja-alaisesti kaupungissa.</p>	<p><i>Käynnistetään valmistelu laaja-alaisen hyvinvointikoordinaation aloittamiseksi kaupungissa (toteutuu K/E)</i></p> <p>Hyvinvointisuunnitelmaa valmisteltiin laaja-alaisella työryhmällä. Hyvinvointisuunnitelma on palautettu uudelleen valmisteluun. Erillistä hyvinvointikoordinaatioryhmää ei ole perustettu, hyvinvoinnin edistäminen kytkeytyy keskeisesti maakuntauudistukseen ja kaupunkiin jäljelle jäävien toimialojen tavoitteisiin. Maakuntaudistus ei toteutunut.</p> <p><i>Hyvinvointikertomuksessa tarkastellaan vuosittain väestön terveyden ja hyvinvoinnin tilaa – Hyvinvointikertomuksen käsittely valtuustossa vuosittain</i></p> <p>Hyvinvointisuunnitelma vuosille 2018-2021 valmisteltiin laaja-alaisesti 2018 ja se hyväksyttiin sosiaali- ja terveys-, sivistys-, vapaa-aika-, ja ympäristölautakunnissa. Tekninen lautakunta</p>
---	--

Liikunnan edellytyksistä huolehtiminen näkyy laajasti eri toimialojen toiminnassa.

Liikuntapaikkojen käyttäjämäärä kasvaa.

Peruskoulun jälkeen jokaisella on opinto-, työpaikka tai muu jatkosuunnitelma. Tuetaan nuorten pysymistä jatko-opinnoissa.

antoi kriittisen lausunnon ja kaupunginhallitus palautti suunnitelman joulukuussa 2018 uudelleen valmisteltavaksi evästyksin. Hyvinvointisuunnitelma on nyt valmis kaupunginhallituksen ohjeistuksen mukaan tehtynä. Se sisältää monipuolisesti väestön terveyttä ja hyvinvointia kuvaavia indikaattoreita sekä lukuisia toimenpiteitä hyvinvoinnin edistämiseksi.

Kuvaus toimenpiteistä (arvio toteutumisesta)

Sivistyskeskus on perustanut liikunnan ja urheilun kehittämisryhmän, joka on aloittanut toimintansa keväällä 2018. Työryhmän tehtävänä on kehittää lasten ja nuorten liikunnan ja urheilun edellytyksiä Raisiossa.

Liikuntapaikkojen käyttö: Kaikki arvioidut käynnit yhteensä (n. 1 000 000)

Kävijämäärät ovat säilyneet suunnilleen samalla tasolla. Sisäliikuntatiloissa, Uintikeskus Ulpukassa ja jäähalleissa 582 000 käyntiä, noin 2 % vähemmän kuin edellisvuonna. Ulkoliikuntapaikkojen käyttö ja kävijämäärät vastaavasti kasvoivat lämpimästä kesästä johtuen.

EcoTotem- pyöräilymittarissa oli vuonna 2018 rekisteröity 115 800 pyöräilijää, kasvua noin 10% edelliseen vuoteen verrattuna.

Tilojen käyttöasteet säilyivät samalla tasolla sisäliikuntatiloissa 83,3% (2017: 82%) talvikaudella ja jäähalleissa 64,4% (2017:68,4%).

Sisäliikuntatiloissa, Ulpukassa ja jäähalleissa seurataan varausten mukaisia käyttöasteita eli aukioloaikojen ja varattujen vuorojen suhdetta. Ulkoliikuntapaikoilla ei ole vielä tarkkoja seurantajärjestelmiä. Varovastikin arvioiden kaupungin ylläpitämällä liikuntapaikoilla on yli 1 milj. liikuntakäyntiä vuodessa.

Yhtään nuorta ei jää vuosittain ilman jatko- paikkaa.

Yläkoulun opinto-ohjaajat seuraavat nuorten siirtymistä toisen asteen koulutukseen ja auttavat nuoria löytämään opiskelupaikan perusopetuksen jälkeen.

Keväällä 2018 yhteishakuun osallistuneista 9-luokan oppilaista kaikille saatiin jatko-opiskelupaikka.

<p>Nuorten päihteidenkäyttöä ennaltaehkäistään.</p> <p>Raisio tukee paikallisen yhdistystoiminnan, vapaaehtoistyön ja paikallisen kulttuurin toimintaedellytyksiä.</p>	<p>Laaditaan ennaltaehkäisevän päihdetyön ohjelma</p> <p>Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön suunnitelma on valmisteilla ja tulee hyväksyttäväksi keväällä 2019. Suunnitelman pohjatietoihin sisältyy saatavissa olevat tiedot väestön päihteiden käytöstä ja mielenterveyden tilasta sekä toimenpiteet ja ehdotukset hyvinvoinnin parantamiseksi. Siihen sisältyy myös toimenpiteet nuorten päihteiden käytön vähentämiseksi. Suunnitelmaa valmistelee monialainen työryhmä.</p> <p>Kuvaus toimenpiteistä</p> <p>Vapaa-aikalautakunta myöntää vuosittain liikunta-, nuoriso-, ja kulttuuriavustuksia. Harrasteryhmät kokoontuvat kaupungin tiloissa ja kulttuuripalvelut tukevat konsertteja ja tapahtumia järjestäviä yhdistyksiä.</p> <p>Kaupunginhallitus myönsi toiminta-avustuksia paikallisille yhdistyksille yhteensä 25 000 €.</p>
<p>Palvelut kohdennetaan asiakastarpeiden mukaisesti ja palvelutarpeen muutoksia ennakoidaan. Paikallisella palveluosaamisella haetaan vaikuttavuutta ja kustannustenhallintaa.</p>	
<p>Laaditaan palveluverkkoselvitys varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelutarpeen ennakoimiseksi.</p> <p>Varhaiskasvatus- ja perusopetussuunnitelmissa määritetään toimialan kehittämistavoitteet.</p> <p>Ennakoivalla ikäihmisten hoidolla vähennetään ympärivuorokautisen hoidon tarvetta</p>	<p>Laadittu kesään 2018 mennessä</p> <p>Palveluverkkosuunnitelmaa valmistellaan keväällä 2019 aikana ja tavoitteena on saada suunnitelma valmiiksi kesään 2019 mennessä.</p> <p>Laadittu tilinpäätökseen 2018 mennessä. Po-suunnitelma määritelty 2017. Päivitys 2019. V-k-suunnitelma valmis 2019.</p> <p>Perusopetussuunnitelman päivitykset tehty syksyn 2018 aikana. Varhaiskasvatussuunnitelma on hyväksytty sivistyslautakunnassa 21.6.2017. Kehittämistavoitteet määritellään palveluverkkoselvityksen yhteydessä vuoden 2019 aikana.</p> <p>Tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaislaitoshoidossa olevien yli 75-v. peittävyys.</p> <p>Ikäihmisten ympärivuorokautisen hoidon peittävyys 75 vuotta täyttäneissä ja sitä vanhemmissa ikäryhmissä on laskenut 7,48%:iin (8,05% vuonna 2017 ja 8,27% vuonna 2016). Kuitenkin</p>

Oikea-aikaisilla perusterveydenhuollon palveluilla vähennetään erikoissairaanhoidon käyttöä

samaan aikaan ikäihmisten määrä on kasvanut ja kasvua on erityisesti vanhimmissa ikäryhmissä 80-84 vuotiaat (+57) ja 85-vuotiaat ja sitä vanhemmat (+22) verrattuna vuoteen 2017.

Erikoissairaanhoidon polikliinisten käyntien ja hoitovuorokausien määrä vähenee.

Toteuma 2018: Sairaanhoidopiirin laskutus Raisiolle oli 2,2% alle sairaanhoidopiirin budjetin ja tasaerälaskutuksen. Poliklinikkakäynnit ja hoitovuorokaudet pysyivät edellisen vuoden tasolla.

Kehittyvä Raisio

Digitaalisuus, ympäristöystävällisyys ja joustavat liikenneratkaisut ovat kehittyvän Raision tunnusmerkkejä. Kaupunki valmistautuu E-18 tiehankkeen toteuttamisvaiheeseen. Joukkoliikennettä kehitetään osana Turun seudun joukkoliikenteen runkoverkoston kehittymistä huomioiden asukasluvun kasvu sekä asuinalueiden ja työpaikkojen sijoittuminen. Lähiympäristön viihtyisyyttä lisätään. Raisio kehittää digitaalisia palveluja kaikilla toimialoilla.

Valtio aloittaa E18-hankkeen toteuttamisen 2021.

E18-hankkeen edellyttämät asemakaavat vahvistuvat ajoissa.

Kuntalaiset ja yritykset pidetään informoituna E-18 hankkeesta.

Kuntalaisten osallisuutta hankeen suunnittelussa edistetään.

Seurataan matkustajamäärien kehitystä.

Keskustavisio valmistuu 2018.

Raision keskustavisio on valmistunut keväällä 2018 ja esiteltiin kaupunginhallitukselle 21.5.2018 ja julkistettiin mediatilaisuudessa 22.5.2018.

Asemakaava valmistuu 2019.

E18 keskusta asemakaavaluonnosta on valmisteltu vuoden 2018 aikana. E18 Läntinen asemakaava on ollut ehdotuksena nähtävillä. Kaavat etenevät tavoitellussa aikataulussa.

Kuvaus toimenpiteestä (tilaisuudet, työpajat, ohjausryhmän työskentely)

Kuntalaisille ja yrityksille on järjestetty yleisötilaisuuksia 5 kpl.

Kuvaus osallisuustoimenpiteistä

Sidosryhmien kanssa on pidetty työpaja vuonna 2018.

Kausikorttimatkojen määrä kasvaa 2 % vuoteen 2017 verrattuna. Vuoden 2018 tavoite on 577 000 matkaa / vuosi.

<p>Osallistutaan seudullisen joukkoliikenteen runkoverkoston kehittämiseen.</p> <p>Perustetaan digitaalisten palveluiden kehittämistä koordinoiva työryhmä.</p> <p>Valmistaudutaan maakuntauudistukseen.</p> <p>Tehdään tehokasta edunvalvontaa valtion suuntaan E-18 hankkeen kustannusten jaosta.</p>	<p>Kausikorttien määrä vuonna 2018 oli 563.417 matkaa/vuosi. Kausikorttien määrä kasvoi 0,2%.</p> <p>Raisio päättää seudullisen joukkoliikenne-ratkaisuun osallistumisesta vuoden 2018 aikana.</p> <p>Ei ole toteutunut. Päätöksenteko Turussa on venynyt. Raisio voi päättää asiasta vasta Turun jälkeen.</p> <p>Työryhmä aloittaa työskentelyn keväällä 2018</p> <p>Digitaalisten palveluiden työryhmän perustaminen on valmisteltu, mutta työryhmä ei ole vielä kokoontunut. Digitaalisten palveluiden osalta resurssit kohdennettiin vuoden aikana tietosuoja-asetuksen sekä varautumisen edellyttämiin selvitys- ja parannustoimiin. Keskuksset ovat jatkaneet digitaalisten palveluiden kehittämistä.</p> <p>Osallistutaan maakunnalliseen valmisteluun, edustaja väliaikaishallinnossa (toteutuu K/E)</p> <p>Kaupunki on osallistunut maakuntauudistuksen valmisteluun työryhmissä. Maakuntauudistus ei toteutunut. Tavoite tulee talousarvio 2020 vaiheessa poistaa strategiasta tai muuttaa mahdollisen uuden valmistelun/yhteistyömallin mukaiseksi.</p> <p>Edunvalvontamateriaalit ajantasaiset</p> <p>Kaupungilla on sähköinen materiaali Raision kaupungin yleisesittelystä eri kohderyhmille, E18 hankkeesta ja kaupunkiseudun joukkoliikenneselvityksestä, joka kytkeytyy Raision keskeisten hankkeisiin. E18 Läntinen asemakaavan osalta on sovittu hankeosien toteuttamisen yleisistä periaatteista valtio-osapuolen kanssa.</p>
<h2>Tasapainoinen talous ja hyvinvoiva henkilöstö</h2>	
<p>Kaupunkikonsernin talous on tasapainossa ja kaupungin vuositulos ylijäämäinen.</p>	

<p>Kaupungin vuositulos on ylijäämäinen.</p> <p>Konsernivelelän kasvu hyväksytään kullulla valtuustokaudella suurten investointien toteuttamiseksi.</p> <p>Kaupunkikonsernin talous on tasapainossa.</p> <p>Konserniohjausta vahvistetaan.</p>	<p>Kaupungin vuositulos>0</p> <p>Kaupungin vuositulos toteutui 3,7 M€ alijäämäisenä, mutta 1,2 M€ muutettua talousarviota parempana.</p> <p>Kaupungin vuosikate 3,9 M€ Konsernin vuosikate 11,8 M€ kaupungin kertynyt yli/alijäämä 15,5 M€ kaupungin kertynyt yli/alijäämä per asukas 641 € konsernin lainamäärä 86,7 M€ konsernin lainamäärä per asukas 3.584 € konsernin suhteellinen velkaantuneisuus 55,4 %</p> <p>Konserniyhteisöille asetetaan vuositavoitteet tunnusluvuin – asetetaan Konserniyhtiöiden raportointia konsernijohdolle lisätään – raportointi toimenpiteistä</p> <p>Tavoite on toteutunut ja selvitetty tarkemmin tilinpäätöksen konserniosiossa.</p>
<p>Raision kaupungilla on maine hyvänä työnantajana ja kaupunki edistää henkilöstön työhyvinvointia.</p>	
<p>Henkilöstön hyvinvoinnin edistämistä resursoidaan. Henkilöstön fyysistä ja henkistä hyvinvointia lisääviä toimenpiteitä kartoitetaan ja toteutetaan.</p> <p>Sairauspoissaoloja vähennetään.</p> <p>Yksityiskohtaisemmat tavoitteet henkilöstön hyvinvoinnin osalta määritetään henkilöstöstrategiassa.</p>	<p>Tavoitteiden edistämiseksi käynnistetään työpaikkakohtaisten hyvinvointisuunnitelmien laadinta, kuvaus toimenpiteistä.</p> <p>Osassa työpisteitä toimenpiteet aloitettu ja osassa vasta suunniteltu.</p> <p>Työpaikan ilmapiiri (Kunta 10)</p> <p>Kunta 10 –mittauksessa annettu arvio parantunut 3,68 → 3,72 (asteikolla 1-5).</p> <p>Työnantajan suositteluinen (Kunta 10)</p> <p>Kunta 10 –mittauksessa arvio pudonnut 83% → 73%.</p> <p>Sairauspoissaolojen määrä vähenee 2 % vuodessa.</p> <p>Määrä kasvoi vuodesta 2017 noin 10% ollen kuitenkin alle vuoden 2016 tason.</p> <p>Henkilöstrategian päivitys 2018</p> <p>Päivitys siirtynyt vuodelle 2019.</p>

Strategia pitää sisällään seuraavat kaupunkitason ohjelmat:

- Rasion asunto-ohjelma 2018-2025
(kv 29.1.2018)
- Elinkeinopoliittinen ohjelma 2016-2020
(kv 7.12.2015)
- Henkilöstöstrategia
(kv 28.4.2014)
- Varhaiskasvatussuunnitelma
(sila 21.6.2017)
- Perusopetuksen opetussuunnitelma
(sila 18.5.2016, päivitetty sila 16.5.2018)
- Ikäihmisten hyvinvointiohjelma 2018-2020
(kv 12.11.2018)
- Lasten ja nuorten hyvinvointiohjelma
(kv 20.6.2011, päivitetty kv 9.6.2014)

KAUPUNGINHALLITUS
ULKOISET MÄÄRÄRAHAT 2018 YHTEENVETONA
KOKONAISMÄÄRÄRAHAT

Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2015	-5 330 607 €	2 886 695 €	-2 443 912 €
TP2016	-5 591 242 €	2 492 117 €	-3 099 125 €
TP2017	-5 607 649 €	2 536 123 €	-3 071 526 €
TAM2018	-5 600 578 €	3 161 520 €	-2 439 058 €
TP2018	-5 818 077 €	3 726 981 €	-2 091 096 €

HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET

Vuosi	Henkilöstökustannukset*	Vakanssit	Henkilötyövuodet (htv)
TP2015	-1 276 029 €	21	18,86
TP2016	-1 246 467 €	23	18,50
TP2017	-1 274 800 €	20	20,40
TAM2018	-1 519 323 €	24	24,50
TP2018	-1 529 277 €	24	24,50

PALVELUJEN OSTOT ULKOA (€)

TP2015	-3 647 727 €
TP2016	-3 860 266 €
TP2017	-4 004 227 €
TAM2018	-3 693 058 €
TP2018	-4 093 233 €

TILINPÄÄTÖKSEN KESKEISIMMÄT POIKKEAMAT TALOUSARVIOON NÄHDEN

	TAM2018	TP2018	yli/alle	
Toimintatulot		3 161 520 €	3 726 981 €	565 461 €

Konsernihallinnon toimintatuotot toteutuivat 565.461 euroa talousarviota parempina. Maan myyntituotot ja käyttökorvaukset ylittivät talousarvion noin 380.000 euroa.

Toimintamenot	-5 600 578 €	-5 818 077 € -		217 499 €
----------------------	--------------	----------------	--	-----------

Konsernihallinnon henkilöstökulut toteutuivat talousarvion mukaisina. Palveluiden ostot ylittävät talousarvion noin 400.000 euroa. Suurin ylitys kohdentuu myytävän sähkön hankintaan. Avustukset, aineet, tarvikkeet ja tavarat sekä muut toimintakulut alittivat talousarvion.

Sitovat tavoitteet (ulk.+sis.erät)	TOT 12/2018	TOT %	TAM2018	TP2017	TP2016
Vaalit	31 256	60	52 196	40 645	534
Valtuusto	177 783	96	184 417	175 097	138 492
Kaupunginhallitus*)	4 377 057	107	4 098 810	4 411 955	4 517 359
Avustukset	25 043	63	40 043	30 058	40 000
Projektit ja hankkeet	369	4	9 885	19 375	34 607
Suhdetoiminta	358 483	102	351 935	203 163	240 792
Yhdyskuntasuunnittelu	308 859	119	258 946	278 299	349 081
Talouden ja toiminnan ohjaus	517 259	90	576 045	524 308	302 428
josta: Maksuliikenne ja rahoitus maksuliikennetapahtumat	99 858		74 000	73 425	92 464
€/maksuliikennetapahtuma	1,59 €	61	2,60 €	2,27 €	1,83 €
menot yhteensä	158 385 €	82	192 158 €	166 709 €	169 311 €
josta: Kirjanpito kirjanpidon viennit	598 332		560 000	572 822	746 481
€/kirjanpivienti	0,47 €	88	0,53 €	0,50 €	0,33 €
menot yhteensä	280 424 €	94	299 413 €	286 840 €	245 672 €
Asiantuntijapalvelut	1 399 365	106	1 316 317	1 263 225	1 273 862
josta: Henkilöstöhallinto vakituisten henkilökunnan määrä	1 319		1 305	1 292	1 275
€/vak. henkilö/vuosi	195,64 €	101	193,07 €	158,80 €	166,07 €
menot yhteensä	258 048 €	102	251 958 €	205 168 €	211 741 €
josta: Työterveyshuolto vakituisten henkilökunnan määrä	1 319		1 305	1 292	1 275
€/vak. henkilö/vuosi	585,00 €	116	505,13 €	551,12 €	561,16 €
menot yhteensä	771 612 €	117	659 192 €	712 042 €	715 475 €
josta: Työsuojelu vakituisten henkilökunnan määrä	1 319		1 305	1 292	1 275
€/vak. henkilö/vuosi	80,29 €	101	79,43 €	65,70 €	67,88 €
menot yhteensä	105 906 €	102	103 662 €	84 890 €	86 543 €
Tarkastuslautakunta	55 659	83	67 225	53 285	50 704
Menot yhteensä	7 251 133	104	6 955 819	6 999 409	6 947 858
Tulot yhteensä	4 744 228	114	4 178 767	3 563 552	3 243 560

vuositason tieto

vuositason tieto

vuositason tieto

Tuottajan viesti tilaajalle:
Suhdetoiminta -kohtaan sisältyy myös koko kaupungin eläkelahjat.
Henkilöstömäärä on koko Raision kaupungin vakituisten henkilökunnan määrä.

*) sisältää seuraavan nettobudjettiyksikön:

Sähkökauppa	Menot	-2 478 689	121	-2 050 119	-2 493 007	-2 310 465
	Tulot	1 704 483	100	1 700 000	1 562 506	1 823 067
	Netto	-774 207	221	-350 119	-930 501	-487 398

	Ta+muutos	Toteutuma	Jäljellä	%	Tamuutos
1					
*					
*					
*					
*					

*					
*					
**					
*					
*					
*					
*					
*					
*					

*					

TARKASTUSLAUTAKUNNAN TAVOITTEET JA PAINOPISTEALUEET VUODELLE 2018

TOIMIELIN: TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tehtäväkuvaus:

Tarkastuslautakunta vastaa kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämisestä sekä kaupunkikonsernin hallinnon ja talouden tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Uuden kuntalain 121 § 2 kohdan mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on muun ohella arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet, ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta laatii valtuustolle annettavan arviointikertomuksen. Tarkastuslautakunta tuottaa valtuustolle olennaista ja luotettavaa arviointitietoa strategiassa ja talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä kaupungin päätöksentekijöille hyödyllistä tietoa kaupungin tehtävien hoidon tarkoituksenmukaisuudesta, taloudellisuudesta, tuottavuudesta ja vaikuttavuudesta.

Vastuunalainen JHTT-tilintarkastaja antaa tilintarkastuskertomuksen vuosittain seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä kaupungin hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastamisen tuloksista. Tarkastuslautakunta seuraa lakisääteisen tilintarkastuksen toteutumista sopimuksen mukaisesti.

Toimintaympäristön kuvaus ja muutokset:

Tilintarkastusta suoritetaan noin 75 päivää vuodessa, ja sen lisäksi tilintarkastaja avustaa tarkastuslautakuntaa arviointityössä ja arviointikertomuksen laatimisessa noin 10 päivää vuodessa. Tarkastuslautakuntaan kuuluu viisi jäsentä. Tarkastuslautakunnan sihteerinä toimii kaupungin konsernihallinnon henkilö, jonka tehtävänkuvaan on sisällytetty tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät.

Tavoitteet:

Tarkastuslautakunnan tavoitteena on selvittää, onko kaupunkia johdettu valtuuston asettamien tavoitteiden mukaisesti ja tuloksellisesti ja tuleeko kaupungin tilintarkastus asianmukaisesti suoritetuksi. Arviointikertomus laaditaan siten, että siitä ehditään saamaan lautakuntien ja kaupunginhallituksen lausunto valtuuston kesäkuun kokoukseen, jossa käsitellään tilinpäätöstä.

Painopistealueet:

Tarkastuslautakunnan painopistealueet vaihtelevat vuosittain tarkastuslautakunnan tarkastussuunnitelmassa esitetyllä tavalla. Vuosittain seurataan yhden keskuksen

talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä muita keskuksia tarpeen mukaan.

Toteutunut 2018:

Vuoden 2017 tilinpäätöksen valmistumisesta on kuultu johtavia viranhaltijoita. Kaupunginhallitus on käsitellyt vuoden 2017 tilintarkastuskertomusta 19.3.2018 § 97 ja tarkastuslautakunnan arviointikertomusta 11.6.2018 § 204. Kaupunginvaltuusto on käsitellyt vuoden 2017 tilintarkastuskertomuksen kokouksessaan 18.6.2018 § 84 ja arviointikertomuksen kokouksessaan 18.6.2018 § 85. Valtuusto hyväksyi tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden tilivelvollisille tilivuodelta 2017.

Tarkastuslautakunnan arviointityön painopistealueena tilivuonna 2018 ovat olleet sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan alaisten tehtäväalueiden tavoitteiden toteutumisen arviointi.

Toimikaudeksi 2017 – 2020 valittu tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2018 aikana 12 kertaa.

Lautakunta on tehnyt arviointikäynnin Leijapuiston päiväkotiin, Raision lukioon, Raision pääkirjastoon ja Kerttulan liikuntahalliin. Kokouksissaan lautakunta on kuullut johtavia viranhaltijoita, sivistysjohtaja Juha-Pekka Lehmusta, sivistyskeskuksen talouspäällikkö Esa Ilantia, varhaiskasvatusjohtaja Päivi Rantasta, Leijapuiston päiväkodin johtaja Tiina Terhoa, vs. lukion rehtori Juha-Matti Salmelaa, lukion apulaisrehtori Jussi Hietapakkaa, kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtaja Tiina Saloa, Raisio-opiston suunnittelijaopettaja Mari Saarista, liikunta- ja nuorisotoimenjohtaja Reijo Hakorintaa ja nuorisosihteeri Jouko Lappia.

Lisäksi tarkastuslautakunta on kokouksissaan kuullut eri palvelualueiden johtavia viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä sekä säännöllisesti kaupunginjohtajaa ja talousjohtajaa.

Tarkastuslautakunta käsitteli kuntalain mukaiset sidonnaisuusilmoitukset ja saattoi ne kaupunginvaltuustolle tiedoksi.

2.2.2.

Sosiaali- ja terveystalvelujen lautakunta

Elinvoimainen Raisio (sosiaali- ja terveystalveluiden lautakunta)

Raisio on houkutteleva ja elinvoimainen kaupunki. Erinomainen sijainti, avoimet työpaikat, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotarjonta, hyvät palvelut, harrastusmahdollisuudet sekä viihtyisä asuinympäristö ovat vetovoimaisen Raision tunnusmerkkejä.

Asunto- ja tonttitarjonta pidetään monipuolisenä.

Asumisen viihtyisyys ja turvallisuus

Toimenpide:

Ikäihmisille suunnattuja asumisvaihtoehtoja palveluiden läheisyyteen huomioiden yhteisöllisyys ja osallisuus (tuettu asuminen).

Mittarit: *Seurataan asuntojen määrää.*

Toteutuma 2018:

- On toteutumassa.

Toimenpide:

Sosiaalisen isännöitsijän palkkaaminen joihinkin taloyhtiöihin.

Toteutuma 2018:

- On osittain toteutunut (asumisneuvoja).

Hyvinvoiva Raisio

Raisio kannustaa ja motivoi kaupunkilaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Raisiossa monipuolisista liikunnan, kulttuurin ja muun vapaa-ajantoiminnan edellytyksistä huolehditaan kaikki ikäryhmät huomioiden. Raisio on yhteisöllinen kaupunki. Erilaiset elämäntilanteet huomioidaan kaupungin tarjoamissa mahdollisuuksissa.

Sosiaali- ja terveystalvelut ovat aktiivisesti mukana kaupungin hyvinvointikoordinaatiossa.

Laaja hyvinvointisuunnitelma laadittu siihen liittyvine ohjelmineen.

Mittarit:

- **kansallisen terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimuksen, FinSoten mittarit**

Kuntalaisten ja järjestöjen osallistaminen kaupungin kehittämiseen kutsumalla asukkaita joihinkin työryhmiin ja perustamalla asiakasraateja.

Vapaaehtoistyön koordinointi ja rakenne. Yhdistetään viranomaistyötä ja vapaaehtoistyötä. Kannustetaan asukkaita aktiivisuuteen kulttuurin tuottamisessa ja kuluttamisessa.

Liikunnan edellytyksistä huolehtiminen näkyy laajasti eri toimialojen toiminnassa.

- ***Terveyden edistämisen aktiivisuus (TEA-viisari)***
- ***kouluterveyskysely***

Toteutuma 2018:

- **Suunnitelma laadittiin laajassa työryhmässä ja hyväksyttiin kaikissa lautakunnissa. Vain teknisen lautakunnan lausunto oli kriittinen. Kaupunginhallitus palautti suunnitelman uudelleen valmisteluun. Suunnitelma on valmisteltu uudestaan ja odottaa kommentteja keskusjohtajilta ja kaupunginjohtajalta ennen päätöksentekoon viemistä.**

Toimenpide:

Yhdistysten, järjestöjen ja epävirallisten asukastoimikuntien toimintaedellytyksiä tuetaan mm. tarjoamalla kerho- ja kokoontumistiloja, viranomaistukea ja taloudellista tukea niin, että toiminta on mahdollisimman monen saavutettavissa. Nostetaan kulttuurin arvostus samalle tasolle liikunnan kanssa arvostuksen ja tuen kanssa.

Mittarit:

- ***toteutetut toimenpiteet***

Toteutuma 2018:

- **Petäsmäen asukastupa ja Olkkari. Järjestöjen osallistaminen Olkkarin toimintaan. Asukasraateja ei ole perustettu.**

Toimenpide:

Vapaaehtoistyön koordinaattori, jonka työparina toimii vapaaehtoistyöntekijä (vaihtuva)
Koordinoinnin vaatimat resurssit
Kumppanuus vapaaehtoistoimijoiden kanssa

Mittarit:

- ***toteutunut toiminta***
- ***vertaisliikkuja, kahvittelukaveri***
- ***koulumummot ja –vaarit***
- ***kulttuurikaverit***

Toteutuma 2018:

- **Ei rekrytoitu koordinaattoria.**

Toimenpide:

Monipuoliset liikuntamahdollisuudet eri puolilla kaupunkia.

Asukkaiden terveydentila paranee.

Asukkaat saavat tietoa sosiaali- ja terveyspalveluista yhdestä osoitteesta.

Varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa, perusopetuksessa ja 2-asteen koulutuksessa lapset ja nuoret voivat hyvin.

Mittarit:

- *toimipaikat ja toimintamuodot (Suositukset kunnille liikunnan edistämiseksi – muistilista)*

Toteutuma 2018:

- Liikuntaneuvoja terveysasemalla ja Li-pake-hankkeeseen osallistuminen

Toimenpide:

Kannustinkortti pienituloisille väestöryhmille ja 65+-kortti ja Hulvelan ja Kerttulakodin kuntosaliranneke ikääntyville asukkaille.

Mittarit:

- *myönnettyjen rannekeiden ja korttien lukumäärä*
- *käytön aktiivisuuden seuranta*

Toteutuma 2018:

- Kannustinkortti käytössä, myönnettyjä rannekeita noin 800 kpl.
- TEA-viisarin mukaan kaupungin sitoutuminen terveyden edistämiseen on hyvä.

Toimenpide:

Hyvinvointikertomuksessa tarkastellaan vuosittain väestön terveyden ja hyvinvoinnin tilaa.

Kuntalaisia ohjataan ja tuetaan terveellisempiin elämäntapoihin ja itsensä hoitamiseen tavoitteena sairauksien ennalta ehkäisy. Matalan kynnyksen palveluohjaus aloitetaan keskeisellä paikalla kaupunkia.

Mittarit:

- *Palveluohjauksen asiointimäärät*
- *Asiakastytyväisyyskyselyt.*
- *FinSote-tutkimus*
- *Kouluterveyskysely*
- *TEA-viisari*

Toteutuma 2018:

- Hyvinvointikertomuksessa tehty tarkasteluja. Olkkari avautunut, viikottainen asiakasmäärä noin 150.

Toimenpide:

Tarjotaan varhainen tuki koko varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen sekä 2-asteen koulutuksen ajan. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto tukee nuorta terveystarkastusten ja ohjauksen kautta. Tuetaan peruskoululaisia tunnistamaan omat kiinnostuksen kohteensa ja vahvuutensa lisäämällä oppilaan ohjauksen resursseja.

Nuorten päihteidenkäyttöön puututaan Työikäisten ja vanhempien ikäluokkien päihteiden käytön haitat vähenevät.

Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten jatko-opintokelpoisuus turvataan riittävän pitkällä valmistavan opetuksen kestolla oppivelvollisuusiän täyttymisen estämättä. Lasten ja nuorten palveluissa tehdään monialaista yhteistyötä.

Mittarit:

- **Kouluterveyskysely**
- **Peruskoulun jälkeisen jatkopaikan saaneet / ilman jatkopaikkaa jääneet / koulutuksen keskeyttäneet**
- **Monialainen yhteistyö toteutuu**

Toteutuma 2018:

- **ICLO-hankkeen avulla vahvistetaan monialaista yhteistyötä yhdessä sivistyskeskuksen kanssa.**

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto ohjaa ja tukee terveystarkastusten yhteydessä nuoria päihteettömyyteen. Koulujen opintosisällöt ohjaavat päihteettömyyteen. Päihteidenkäyttötilanteissa toteutetaan varhaisen puuttumisen mallia (Valomerkki).

Mittarit:

- **Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön suunnitelma on laadittu moniammatillisesti ja hyväksytty valtuustossa**
- **Kouluterveyskysely**

Toimenpide:

Päihteiden käytön puheeksiotto ja mini-interventio toteutetaan kaikissa peruspalveluissa matalan kynnyksen periaatteella. Hoitoon ohjaus toteutetaan varhaisessa vaiheessa huolen herätessä. Varhaisen vaiheen ryhmä ja muita tukipalveluita tarjotaan aktiivisesti.

Mittarit:

- **FinSote-tutkimus**
- **TEA-viisari**
- **päihdebarometri.**

Toteutuma 2018:

- **Ehkäisevän päihde- ja mielenterveystyön suunnitelma valmistumassa, terveystarkastuksissa toteutetaan mini-interventioita matalan kynnyksen periaatteella.**
- **Nuorten päihteiden käyttöön valmistellaan Valomerkki-mallia vastaavaa varhaisen puuttumisen mallia.**

<p>Kaikkien raisiolaisten on turvallista elää ja asua Raisiossa</p>	<p>Toimenpide: <i>Ehkäistään lähisuhdeväkivaltaa, kehitetään väkivallan puheeksiottoa ja luodaan toimintaohjeet kaikkien hallintokuntien työntekijöille</i></p> <p>Mittarit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Perheväkivaltaa, lapsen pahoinpitelyä ja/tai seksuaalista hyväksikäyttöepäilyä koskevien lastensuojeluilmoitusten määrä</i> - <i>kaiken ikäisten kaltoinkohtelua, heitteille jättöä ja hyväksikäyttöä koskevat ilmoitukset</i> <p>Toteutuma 2018:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lastensuojeluilmoituksen syynä: perheväkivalta 62 kpl lapsen pahoinpitely 8 kpl lapsen pahoinpitelyn epäily 15 kpl lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö 7 kpl - Lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn koulutettu vuoden aikana omana toimintana 31 Luotsia eri toimintayksiköihin
<p>Palvelut kohdennetaan asiakastarpeiden mukaisesti ja palvelutarpeen muutoksia ennakoidaan. Paikallisella palvelusaamisella haetaan vaikuttavuutta ja kustannustenhallintaa.</p>	
<p>Tunnistetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa lasten ja perheiden avun ja tuen tarve kaikissa kaupungin peruspalveluissa sekä vastataan niihin.</p> <p>Terveyttä ja hyvinvointia ylläpitävillä palveluilla turvataan mahdollisimman toimintakykyistä ikääntymistä. Ikäihmisten kotona asumista tuetaan mahdollisimman pitkään.</p>	<p>Toimenpide: <i>Tarjotaan kaupungin peruspalveluiden työntekijöille valtakunnallinen toimintamalli lasten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi, esim. Lapset puheeksi-menetelmä</i></p> <p>Mittarit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Neuvolapalveluiden peittävyys</i> - <i>Eriyispalveluiden tarve</i> <p>Toteutuma 2018:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Lapset puheeksi-menetelmäkoulutuksia on järjestetty ja järjestetään säännöllisesti.</i> <p>Toimenpide: <i>Osallistutaan Ikäinstituutin Voimaa vanhuuteen-ikäkkäiden terveysliikuntaohjelmaan yhteistyössä liikuntapalvelujen kanssa.</i></p> <p>Mittarit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>FinSoten 75+ elintapamittarit ja ikäihmisten laatuohjelman seurantamittarit (STM)</i>

Oikea-aikaisilla toimintakykyä ylläpitävillä palveluilla hillitään säännöllisten hoivapalveluiden tarvetta.

Ennakoivalla ikäihmisten hoidolla vähennetään ympärivuorokautisen hoidon tarvetta

Oikea-aikaisilla perusterveydenhuollon ja sosiaalihuollon palveluilla vähennetään erikoissairaanhoidon käyttöä

Toteutuma 2018:

- Osallistuttiin Voimaa vanhuuteen –hankkeeseen.

Toimenpide:

Laaditaan ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma, joka hyväksytetään valtuustossa.

Mittarit:

- *Kotona asuvien osuus 75+, 80+,85+vuotiaat vastaavan ikäisestä väestöstä*
- *Omaishoidon tuen asiakkaina olevien osuus 75+, 80+,85+-vuotiaasta väestöstä*
- *Säännöllisessä kotihoitossa olevien osuus 75+, 80+, 85+ ikäisestä väestöstä*
- *Tehostetussa palveluasumisessa asuvien osuus 75+, 80+, 85+ikäisestä väestöstä*

Tehostetussa palveluasumisessa asuvien yli 75-v. peittävyys.

Toteutuma 2018:

- *Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma on laadittu, hyväksytty valtuustossa ja suunnitelmaa toteutetaan*

Tehostetussa palveluasumisessa asuvien yli 75-vuotiaiden peittävyys on laskenut.

Toteutuma 2018:

- *Vuonna 2018 peittävyys 7,48 (vuonna 2017 8,05 ja vuonna 2016 8,27)*

Erikoissairaanhoidon polikliinisten käyntien ja hoitovuorokausien määrää hillitään.

Toteutuma 2018:

- *Sairaanhoitopiirin laskutus Raisiolle oli 2,2 % alle sairaanhoitopiirin budjetin ja tasaerälaskutuksen. Poliklinikkakäynnit ja hoitovuorokaudet pysyivät edellisen vuoden tasolla.*

Kehittyvä Raisio

**Digitaalisuus, ympäristöystävällisyys ja joustavat liikennetkaisu-
rat ovat kehittyvän Raision tunnusmerkkejä. Kaupunki valmistautuu E-18 tiehankkeen toteutta-**

misvaiheeseen. Joukkoliikennettä kehitetään osana Turun seudun joukkoliikenteen runkoverkoston kehittymistä huomioiden asukasluvun kasvu sekä asuinalueiden ja työpaikkojen sijoittuminen. Lähiympäristön viihtyisyyttä lisätään. Raisio kehittää digitaalisia palveluja kaikilla toimialoilla.

Ikäihmisten kotona asumisessa ja säännöllisissä palveluissa hyödynnetään teknologiaa.

Parannetaan kuntalaisten digiosaamista.

Toimenpide:

*Turvallisuusteknologian hyödyntäminen ikäihmisten kotona.
Koneellisen lääkejakein käyttöön*

Mittarit: *Koneellinen lääkejakein otettu käyttöön*

Toteutuma 2018:

- Koneellinen lääkejakein mukana ikäihmisten hyvinvointiohjelmassa.

Toimenpide:

Perustetaan monialainen työryhmä, johon kutsutaan kuntalaisten edustajia eri ikäryhmistä suunnittelemaan digikoulutuksia eri kuntalaisryhmille.

Mittarit: *ryhmiin ohjattujen henkilöiden määrä*

Toteutuma 2018:

- Olkkarissa ja Mahittulassa viikoittain digikoulutusryhmiä

Tasapainoinen talous ja hyvinvoiva henkilöstö

Raision kaupungilla on maine hyvänä työnantajana ja kaupunki edistää henkilöstön työhyvinvointia.

Työilmapiirin parantaminen avoimemmaksi ja luottamuksellisemmaksi.

Työntekijöille enemmän valtaa ja vastuuta miten työ organisoidaan ja tehdään.

Toimenpide:

Henkilöstön työhyvinvoinnin parantaminen tukemalla omaehtoista hyvinvoinnin ylläpittoa.

Mittarit:

- Työterveys- ja –hyvinvointikyselyt
- Kehityskeskustelut
- Sairauspoissaolot

Toteutuma 2018:

Kunta 10 –tutkimuksen mittarit:

- työpaikan ilmapiiri 3,68 (Raisio 3,72)
- työnantajan suositteleminen ystävälle 80 % (Raisio 73,4 %)

	<ul style="list-style-type: none">- harkinnut työnantajan vaihtamista 40,7 % (Raisio 41 %)- yksilökehityskeskustelu käyty 53,2 % (Raisio 54 %)- yksilökehityskeskustelujen hyödyllisyys 51,1 % (Raisio 49,3 %)- sairauspoissaolot
--	--

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN LAUTAKUNTA**ULKOISET MÄÄRÄRAHAT 2018 YHTEENVETONA****KOKONAISMÄÄRÄRAHAT**

Vuosi		Menot	Tulot	Netto
TP2015	-	99 696 915 €	27 843 783 € -	71 853 132 €
TP2016	-	100 560 137 €	28 413 053 € -	72 147 084 €
TP2017	-	95 725 299 €	26 626 111 € -	69 099 188 €
TAM2018	-	100 184 921 €	27 697 586 € -	72 487 335 €
TP2018	-	101 639 644 €	28 567 502 € -	73 072 142 €

HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET

Vuosi	Henkilöstökustannukset	Vakanssit	Henkilötyövuodet (htv)
TP2015	29 011 660 €	547	584,5
TP2016	29 389 252 €	573	600,8
TP2017	29 345 959 €	591	606,0
TAM2018	31 736 686 €	606	606,0
TP2018	31 447 012 €	626	645,7

PALVELUJEN OSTOT ULKOA (€)

Vuosi	Ostot yhteensä	Ostot kuntayhtymiltä	Ostot muilta
TP2015	57 033 383 €	36 466 979 €	20 566 404 €
TP2016	57 842 221 €	37 116 578 €	20 725 643 €
TP2017	57 027 446 €	34 770 824 €	22 256 622 €
TAM2018	58 807 227 €	35 970 771 €	22 836 456 €
TP2018	60 496 898 €	36 975 314 €	23 521 584 €

TILINPÄÄTÖKSEN KESKEISIMMÄT POIKKEAMAT TALOUSARVIOON NÄHDEN

	TAM2018	TP2018	yli/alle	
Toimintatulot (ulkoiset)				
		27 697 586 €	28 567 502 €	869 916 €
Tähän keskeiset poikkeamat				
Maksutuotot 415.184 euroa yli budjetoidun.				
Tuet ja avustukset (erityisesti hankkeiden) 678.387 euroa yli budjetoidun.				
Myyntituotot 429.100 euroa alle budjetoidun (Ruskon maksuosuuden lisäpalautus vuodelta 2017). Lisäksi Ruskon maksuosuuden talousarviolukema 2018 on liian alhainen.				
Toimintamenot (ulkoiset)				
	100 184 921 €	101 639 644 €		1 454 723 €
Tähän keskeiset poikkeamat				
Palvelujen ostot 1.689.671 euroa yli budjetoidun (ESH, kodin ulkopuolelle sijoitettujen laitoshoido).				
Avustukset 488.851 euroa alle budjetoidun.				

Nettobudjettiyksikkö:

Työterveyshuolto

	2018	tavoite	toteutuma
toimintatulot=rahatulot		1 216 300,00	1 179 672,10
toimintamenot=rahamenot+sisäiset menot		-1 862 764,00	-1 886 252,32
toimintakate		<u>-646 464,00</u>	<u>-706 580,22</u>
poistot		-5 720,00	-3 548,40
sisämyynti		650 000,00	774 484,48
yli/alijäämä		<u>-2 184,00</u>	<u>64 355,86</u>

Nettobudjettiyksikön neton saavuttaminen sallii ulkopuolisen tulorahoituksen ylityksen sekä vastaavan suuruisen rahamenojen lisäyksen ilman valtuuston käsittelyä.

Palvelu 235

2.2.3.

Sivistyslautakunta

Elinvoimainen Raisio

Raisio on houkutteleva ja elinvoimainen kaupunki. Erinomainen sijainti, avoimet työpaikat, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotarjonta, hyvät palvelut, harrastusmahdollisuudet sekä viihtyisä asuinympäristö ovat vetovoimaisen Raision tunnusmerkkejä.

Raisio on monipuolinen sivistyskaupunki

Tavoitteena laajat sekä monipuoliset sivistystoimen palvelut

Opetus on monipuolista ja tasa-arvoista kaikilla kouluasteille

Toimenpiteet:

Kartoitetaan sivistyskeskuksen tuottamat palvelut. Palveluverkkoselvitys toteutettu kesään 2019 mennessä.

Toimenpiteenä kehitetään opetuksen yhteistä suunnittelua ja henkilöstön koulutusta.

Mittarit:

Oppimistulosten arviointi
Henkilöstön vuosittaiset koulutuspäivät

Toteutunut 2018:

Sivistyskeskuksen palveluverkkoselvitystä valmistellaan kevään 2019 aikana ja saadaan valmiiksi syksyyn 2019 mennessä. Kaikki perusopetuksen koulut ja lukio on auditoitu syksyn 2018 aikana. Auditointien palautteet valmistuvat kevään 2019 aikana. Opetuksen kehittäminen ja henkilöstön koulutus on organisoitu ja sen toteuttamisesta vastaavat sitä varten perustetut viisi työryhmää. Oppimistulosten arviointi on aloitettu yhteistyössä Kansallisen arviointikeskuksen kanssa. Koko keskuksen yhteinen koulutuspäivä järjestetty elokuussa 2018 ja sisäistä koulutusta lisätty huomattavasti.

Hyvinvoiva Raisio

Raisio kannustaa ja motivoi kaupunkilaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Raisiossa monipuolisista liikunnan, kulttuurin ja muun vapaa-ajantoiminnan edellytyksistä huolehditaan kaikki ikäryhmät huomioiden. Raisio on yhteisöllinen kaupunki. Erilaiset elämäntilanteet huomioidaan kaupungin tarjoamissa mahdollisuuksissa.

Vahvistetaan raisiolaisten lasten ja nuorten hyvinvointia

Toimenpiteet:

Laaditaan lasten ja nuorten kouluhyvinvointia koskeva toimenpideohjelma ja koordinoidaan EU:n Erasmus ohjelmaan kuuluvaa kansainvälistä kehitysohjelmaa.

Vahvistetaan oppilashuollon resursointia.

Tarjotaan varhainen tuki koko varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen sekä 2-asteen koulutuksen ajan. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto tukee nuorta terveystarkastusten ja ohjauksen kautta. Tuetaan peruskoululaisia tunnistamaan omat kiinnostuksen kohteensa ja vahvuutensa lisäämällä oppilaan ohjauksen resursseja.

Maahanmuuttajataustaisten lasten ja nuorten jatko-opintokelpoisuus turvataan riittävän pitkällä valmistavan opetuksen kestolla oppivelvollisuusiän täyttymisen estämättä. Lasten ja nuorten palveluissa tehdään monialaista yhteistyötä.

Mittarit:

- Lapset puheeksi - menetelmä
- Kouluterveyskysely
- Oppimistulosten arviointi
- Peruskoulun jälkeisen jatkopaikan saaneet/ilman jatkopaikkaa jääneet/koulutuksen keskeyttäneet
- Monialainen yhteistyö toteutuu

Toteutunut 2018:

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin kehittämistä varten perustettu työryhmä ja toimenpideohjelmaa valmistellaan vuoden 2019 aikana.

EU:n Erasmus ohjelmaan kuuluva lasten- ja nuorten hyvinvointi hanke aloitettu syyskuussa 2018. Hanke jatkuu vuoteen 2021 asti.

<p>Lisää liikettä! Tavoite: Lapsi ja koululainen on aktiivinen kulkija</p> <p>Peruskoulun jälkeen jokaisella on opinto-työpaikka tai muu jatkosuunnitelma.</p> <p>Tuetaan nuorten pysymistä jatko-opinnoissa.</p> <p>Tavoite: Jokainen raisiolainen nuori löytää jatko-opiskelupaikan tai vaihtoehtoisesti työpaikan.</p> <p>Nuorten päihteiden käyttöä ennaltaehkäistään.</p>	<p>Oppilashuollon resurssointia on vahvistettu vuoden aikana yhden koulukuraattorin sekä koulupsykologin työpanoksella.</p> <p>Lapsille ja nuorille tarjottavan varhaisen tuen toimenpiteet puutteelliset ja vaativat vahvaa kehitystyötä tulevien vuosien aikana.</p> <p>Valmistavaa opetusta pystytään tarjoamaan vuosiluokille 1 - 6. Vuosiluokkien 7 - 9 valmistava opetus ostetaan edelleen osittain Turun kaupungin opetustoimesta.</p> <p>Toimenpiteet: Kehitetään lasten ja koululaisten aktiivista liikkumista varhaiskasvatuksessa sekä koulu- ja vapaa-aikana.</p> <p>Mittarit: MOVE-testin tulokset perusopetuksessa ilo kasvaa liikkuen –ohjelma varhaiskasvatuksen yksikköjen käytössä</p> <p>Toteutunut 2018: Liikunta- ja urheilun kehittämisryhmä on aloittanut työnsä syksyllä 2018. Työryhmä kehittää aktiivisesti lasten - ja nuorten liikkumisen mahdollisuuksia Raisiossa.</p> <p>Toimenpiteet: Seurataan vuosittain nuorten siirtymistä perusopetuksesta toiselle-asteelle tai työelämään.</p> <p>Toteutunut 2018: Kesäkuussa 2018 perusopetuksen päättäneistä oppilaista kaikki saivat jatko-opiskelupaikan tai mahdollisuuden siirtyä työelämään. Tilanne yhteishaussa 2018 jaettujen oppilaspaikkojen osalta.</p> <p>Toimenpiteet: Seurataan aktiivisesti (kouluterveyskysely, THL) raisiolaisten nuorten päihteiden käyttöä ja panostetaan ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin. Laaditaan ennaltaehkäisevän päihdetyön ohjelma (toteutuu K/E).</p>
--	--

<p>Varhaiskasvatus- ja perusopetussuunnitelmissa määritetään toimialan kehittämistavoitteet.</p>	<p>Toteutunut 2018: Hyvinvointiohjelma valmistuu kevään 2019 aikana ja sen osana valmistuu myös ennaltaehkäisevän päihdetyön ohjelma.</p> <p>Toimenpiteet: Sivistyskeskuksen palveluverkkoselvitys laadittu kesään 2019 mennessä.</p> <p>Toteutunut 2018: Sivistyskeskuksen palveluverkkoselvitystä valmistellaan kevään 2019 aikana ja pyritään saamaan valmiiksi kesään mennessä.</p>
---	--

Kehittyvä Raisio

<p>Opetuksen toimintaympäristön kehittäminen Tavoite: Oppimisympäristöjen sekä opetuksen kehittäminen</p> <p style="text-align: center;">Digitaalinen - Raisio</p>	<p>Toimenpiteet: Opetukseen kokeileva toimintakulttuuri</p> <p>Mittari: Oppimistulosten arviointi</p> <p>Toteutunut 2018: Oppimistulosten arviointi aloitettu syksyllä 2018 ja auditointien yhteydessä arvioitu koulujen toimintakulttuurin kehittymistä.</p> <p>Toimenpiteet: Vahvistetaan oppilaiden valmiuksia digitaaliseen yhteiskuntaan</p> <p>Mittari: Sähköisten palveluiden käyttö opetuksessa</p> <p>Toteutunut 2018:</p>
--	---

<p>Tiedonpuiston alueen kehittäminen</p>	<p>e-Raisio työryhmä aloittanut toimintansa keväällä 2018. Työryhmä on valmistellut syksyn aikana sivistyskeskuksen digistrategiaa vuosille 2019 ja 2020.</p> <p>Toimenpiteet: Sivistyskeskuksen yhteisiä palveluita keskitetään alueelle</p> <p>Toteutunut 2018: Palveluverkon kehittäminen meneillään ja yhteisten palveluiden keskittäminen yhtenä tavoitteena</p>
<p>Tasapainoinen talous ja hyvinvoiva henkilöstö</p>	
<p>Raision kaupungilla on maine hyvänä työnantajana ja kaupunki edistää henkilöstön työhyvinvointia.</p>	

Strategia pitää sisällään seuraava kaupunkitason ohjelmat:

- Kuntalaisten hyvinvointiohjelma (lasten ja nuorten hyvinvointiohjelma sekä hoito- ja hoivapalveluohjelma)
- Asunto-ohjelma
- Elinkeino-ohjelma
- Henkilöstöstrategia
- Varhaiskasvatus- ja perusopetussuunnitelma

SIVISTYSLAUTAKUNTA**ULKOISET MÄÄRÄRAHAT 2018 YHTEENVETONA****KOKONAISMÄÄRÄRAHAT**

Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2015	-29 962 776 €	3 322 442 €	-26 640 334 €
TP2016	-29 793 269 €	3 033 428 €	-26 759 841 €
TP2017	-29 408 435 €	2 944 215 €	-26 464 220 €
TAM2018	-30 828 823 €	2 792 341 €	-28 036 482 €
TP2018	-30 360 013 €	2 819 581 €	-27 540 432 €

HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET

Vuosi	Henkilöstökustannukset	Vakanssit	Henkilötyövuodet (htv)
TP2015	-24 005 549 €	475	510
TP2016	-23 594 235 €	471	502
TP2017	-23 369 095 €	481	508,8
TAM2018	-24 121 315 €	484	526
TP2018	-24 221 560 €	556	528,5

PALVELUJEN OSTOT ULKOA (€)

TP2015	-3 627 915 €
TP2016	-3 787 702 €
TP2017	-2 854 777 €
TAM2018	-3 037 019 €
TP2018	-2 796 383 €

TILINPÄÄTÖKSEN KESKEISIMMÄT POIKKEAMAT TALOUSARVIOON NÄHDEN

	TAM2018	TP2018	yli/alle	
Toimintatulot		2 792 341 €	2 819 581 €	27 240 €
Tähän keskeiset poikkeamat				
Toimintamenot	-30 828 823 €		-30 360 013 €	468 810 €
Tähän keskeiset poikkeamat				

Hankintojen niin palveluiden kuin tavaroiden osalta mentiin koko vuosi niin, että hankitaan välttämättömin kun näytti, että palkoissa menee reilusti yli (palkkojen ylitys -100 245 €, palveluiden ja tavaroiden säästö 436 873 €)
 Veitikanraitin tilapäinen päiväkotito aloitti tammikuussa 2018 (päättyy maaliskuuta 2019), Pasalanpuiston päiväkotito aloitti tammikuussa 2019.

2.2.4.

Vapaa-aikalautakunta

Elinvoimainen Raisio

Raisio on houkutteleva ja elinvoimainen kaupunki. Erinomainen sijainti, avoimet työpaikat, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotarjonta, hyvät palvelut, harrastusmahdollisuudet sekä viihtyisä asuinympäristö ovat vetovoimaisen Raision tunnusmerkkejä.

Raision vapaa-aikapalvelut ovat vetovoimatekijä.

Toimenpiteet:

Keveyen liikenteen roolin vahvistaminen, Raisiosta pyöräilykaupunki.

Kirjastotalon kehittäminen aktiivisena kulttuurikeskuksena.

Viestinnän vahvistaminen. Aktiivinen verkko- ja someviestintä.

Mittari:

Asukas- ja mielikuvatutkimukset, raportointi. Arttu, Taloustutkimuksen kyselyt, THL:n FinSote. Tapahtumaseuranta. Verkkoviestinnän snoobi – raportit.

Toteutunut 2018:

Kirjastotalon tapahtumat ovat kasvaneet 58 % vuodesta 2017, kirjaston verkkosivujen kävijämäärät kasvoivat 24,2 % (Snoobi-raportit).

Liikunta- ja nuorisopalvelut on ollut mukana Kirjastotalon tapahtumajärjestelyissä. Kerttulan Liikuntakeskuksessa on raisiolaisten seurojen peli- ja kilpailutapahtumien lisäksi järjestetty mm. Reilu Fiilis -hyväntekeväisyystapahtuma sekä Valtakunnallinen koiranäyttely. Vaisaaren koulukeskuksessa oli toukokuussa RaisUa:n juhlarallin kilpailukeskus.

EcoTotem pyöräilymittarissa oli v. 2018 rekisteröity 115.800 pyöräilijää, kasvua n. 10 % ed, vuoteen.

Hyvinvoiva Raisio

Raisio kannustaa ja motivoi kaupunkilaisia hyvinvoinnin ja terveyden

edistämiseen. Raisiossa monipuolisista liikunnan, kulttuurin ja muun vapaa-ajantoiminnan edellytyksistä huolehditaan kaikki ikäryhmät huomioiden. Raisio on yhteisöllinen kaupunki. Erilaiset elämäntilanteet huomioidaan kaupungin tarjoamissa mahdollisuuksissa.

Vapaa-aikapalvelut ovat aktiivisesti mukana kaupungin hyvinvointikoordinaatiossa.

Liikunnan edellytyksistä huolehtiminen näkyy laajasti eri toimialojen toiminnassa.

Toimenpiteet:

Hyvinvointisuunnitelman laadinnassa ovat mukana kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut.

Mittarit:

Terveyden edistämisen aktiivisuus eli TEA-viisari: Johtaminen 75 + pistettä vihreällä. Toteutunut (K/E)

Toteutunut 2018:

Liikunta-, nuoriso-, kirjasto- ja kulttuuripalvelut ovat osallistuneet hyvinvointisuunnitelman laatimiseen. Kulttuuripalvelujen osalta THL:n Tea-viisarin tietojen keruu alkaa 2019. Liikuntapalvelut TEA-viisari: pisteet ka. 91 / 100, koko maa ka. 74 /100. Liikuntapalvelut johtaminen 10 / 100. Toteutunut.

Toimenpiteet:

"Suositukset kunnille liikunnan edistämiseksi" eri ministeriöiden ja Kuntaliiton julkaisu on aktiivisessa käytössä. Liikuntapalvelut tukee tarvittaessa toimialojen keinoja.

Mittari:

Toimialakohtaisten suositusten toteutuminen yli 70 %

Toteutunut:

Liikuntapalvelujen arvio: kaikilla toimialoilla yli 70 % suosituksista on toteutunut

Tavoite:

Aktiivisesti osallistuvien ja harrastavien osuudet väestössä kasvaa

Toimenpiteet:

Liikuntapalvelujen perustehtävä.

Mittari:

Lapset ja nuoret: Kouluterveyskysely, Liikunnan suositusten toteutuminen paranee.

Aikuisväestö FinSote –tutkimus: liikuntaa riittävästi harrastavien osuus kasvaa.

Liikuntapaikkojen käyttäjämäärä kasvaa.

Toteutunut:

Kouluterveyskysely 2017, seuraava otos 2019

Vähintään tunnin päivässä liikkuvia:

Perusopetuksessa 4 ja 5 lk: 49,7 %

Perusopetus: 8. ja 9. lk. 17,1 %

Lukio: 1. ja 2. lk: 14,0 %

Ammatillinen: 10,5 %

ATH/ FinSote-tutkimus, otos 2017

Aikuisväestöstä aktiivisesti liikuntaa harrastavien osuus 25 %, hieman yli valtakunnan keskiarvon, aktiivisesti osallistuvat 27 %, hieman yli valtakunnan keskiarvon

Tavoite:

Kävijämäärän ja käyttöasteen kasvu kaupungin ylläpitämällä liikuntapaikoilla.

Toimenpiteet:

Liikuntapalvelujen perustehtävä yhdessä urheiluseurojen ja muiden liikunta-alan toimijoiden kanssa. Kävijämääräseurannan kehittäminen liikuntapaikoilla.

Mittari: *Liikuntapaikkojen kävijämäärät ja varattavien liikuntapaikkojen käyttöasteet.*

Toteutunut: *Kävijämäärät on säilyneet suunnilleen samalla tasolla. Sisäliikuntatiloissa, Uintikeskus Ulpukassa ja Jäähalleissa 582.000 käyntiä n. 2 % vähemmän käyntejä kuin edellisvuonna. Ulkoliikuntapaikkojen käyttö ja kävijämäärät vastaavasti kasvoivat lämpimästä kesästä johtuen.*

Tilojen käyttöasteet säilyi samalla tasolla sisäliikuntatiloissa 83,3 % (2017: 82 %) talvikaudella ja jäähalleissa 64,4 % (2017: 68,4%)

Sisäliikuntatiloissa, Ulpukassa ja Jäähalleissa seurataan varausten mukaisia käyttöasteita eli aukioloajan ja varattujen vuorojen suhdetta. Ulkoliikuntapaikoilla ei ole vielä tarkkoja seurantajärjeselmiä. Varovastikin arvioiden kaupungin ylläpitämällä liikuntapaikoilla on yli 1 milj. liikuntakäyntiä vuodessa.

Tavoite:

Ajanmukaiset harrasteliikunnan ja urheilun olosuhteet. 1 iso perusparannuskohde / vuosi.

Toimenpiteet:

Laaditaan Liikuntaympäristöjen kehittämissuunnitelma 2018 – 2022.

Mittari:

Peruskoulun jälkeen jokaisella on opinto-, työpaikka tai muu jatkosuunnitelma. Tuetaan nuorten pysymistä jatko-opinnoissa.

Nuorten päihteiden käyttöä ennaltaehkäistään.

Liikuntaympäristön kehittämissuunnitelman toimenpidesuosituksen toteutuminen.

Toteutunut: *Vaisaaren kentän perusparannus jalkapallonurmella, Kerttulan Kuntoradan LEDvalaistus, Kerttulan Kuntoportaat, Esteetön reitinosa Haunisiin.*

Liikuntaympäristöjen kehittämissuunnitelma laaditaan osana palveluverkkoselvitystä v. 2019

Tavoite:

Yhtään nuorta ei jää vuosittain ilman jatko- tai työpaikkaa.

Toimenpiteet:

Etsivien nuorisotyöntekijöiden, nuorisopalveluiden pajatoiminnan ja erityisnuorisotyöntekijän perustehtävä on aktiivinen yhteistyö sosiaalipalvelujen ja koulutusorganisaatioiden kanssa.

Mittari:

Koulupudokkaiden määrä.

TE-toimiston tilastot.

Etsivän nuorisotyön asiakkuudet.

Toteutunut: *Etsivän nuorisotyön piiriin on tullut tarkasteluvälillä 1.10.2017 - 30.9.2018 yhteensä 74 asiakasta, joista tavoitettujen määrä on 57 nuorta. Nuoren työpajapäiviä v.2018 2.457 (v.2017 2.246)*

Tavoite: *Nuorten päihteiden käyttö vähenee.*

Toimenpiteet:

Nuorisopalvelut on mukana ennaltaehkäisevän päihdeohjelman laadinnassa. Nuorisotyöntekijät ovat asennekasvattajina omissa toimintaympäristöissään sekä yhteistyössä koulujen ja perhepalveluiden kanssa. Toteutetaan kokeiluprojekti jalkautuvan nuorisotyön – menetelmin kaupungin alueella ja tapahtumissa.

Mittari:

Kouluterveyskysely, päihteiden käytön määrä.

Toteutunut:

Kouluterveyskysely 2017. Käyttää alkoholia viikoittain? Perusopetus 8. ja 9. lk: 3,5% (v.2013: 4,5 %)

Lukio 1. ja 2. vuosi 4,9 % (v. 2013: 8,4 %)

Ammatillinen 18,8 % (v. 2013: 23,1 %)

Raisio tukee paikallisen yhdistystoiminnan, vapaaehtoistyön ja paikallisen kulttuurin toimintaedellytyksiä.

Tavoite:

Yhdistysten välillinen ja välitön tuki ei heikkene.

Toimenpiteet:

Vapaa-aikapalvelut tukevat liikunta-, nuoriso- ja kulttuurityötä tekeviä yhdistyksiä välillisesti tilojen käytössä ja tapahtumien järjestelyissä sekä myöntää taloudellista tukea avustuksina.

Mittari:

Tilojen käytön taksat ja periaatteet.

Avustusmääräraha / vuosi

Toteutunut 2018:

Ei muutoksia. Kulttuuriavustuksia myönnettiin 10 000 €, liikunta-avustuksia 84. 000 € ja nuorisoyhdistysvustuksia 50.000 €.

Taksoissa ei muutoksia 2018.

Toimenpiteet:

Vapaa-aikapalvelut edistävät aktiivista kansalaisuutta, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä yhteistyössä asukkaiden ja yhteisöjen kanssa sekä tarjoaa tiloja harrastamiseen ja kansalaistoimintaan.

Kirjasto ylläpitää oman alansa vapaaehtoisverkostoa.

Mittari:

FinSote – tutkimus, osallistumisaktiivisuus sekä osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemukset paranevat.

Vapaaehtoistyöhön osallistuneiden määrä.

Toteutunut 2018:

ATH / FinSote-tutkimuksen 1. otos on v. 2017. Aktiivisesti osallistuvia 27 % aikuisväestöstä. Hieman enemmän kuin valtakunnan keskiarvo. Kirjaston vapaaehtoiset ääneen lukijat ovat lukeneet vanhuksille palvelutalossa. Ulkopuolisten järjestämien tilaisuuksien/tapahtumien määrä kirjastossa 83.

Palvelut kohdennetaan asiakastarpeiden mukaisesti ja palvelutarpeen muutoksia ennakoidaan. Paikallisella palveluosaamisella haetaan vaikuttavuutta ja kustannustenhallintaa.

Ennakoivalla ikäihmisten hoidolla vähennetään ympärivuorokautisen hoidon tarvetta

Tavoite:

Ikäihmisten itsenäinen selviytyminen paranee.

Toimenpiteet:

Vapaa-aikapalvelut osallistuvat Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelman laadintaan.

Raisio osallistuu Ikäinstituutin valtakunnalliseen Voimaa vanhuuteen – iäkkäiden terveystoimintasuunnitelmaan päämääränä edistää kotona asuvien, toimintakyvyltään heikentyneiden ikäihmisten (75+) itsenäistä selviytymistä ja elämänlaatua terveystoiminnan avulla. Liikuntapalvelut ovat mukana sosiaalipalvelujen kanssa toteuttamassa ohjelmaa.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut kehittää ikäihmisten hyvinvointipalveluita yhdessä hoito- ja hoivapalvelujen kanssa.

Mittari:

FinSote –tutkimus, 75+ elintapamittarit ja STM:n Ikäihmisten laatusuositus

Toteutunut:

Kirjaston kotipalvelussa oli 46 asiakasta. Hulvelassa toimi kirjaston palvelupiste ja lukupiiri. Kirjastossa aloittanut erityisryhmien ja ikäihmisten palveluihin erikoistunut kirjastonhoitaja. ATH / FinSote tutkimus 75 + elämänlaatussa hyväksi kokevien osuus 50 %, samaa tasoa kuin koko väestössä.

Tavoite:

Palvelumuotoilun kehittäminen, sähköisen asiainnin kehittäminen ja viestinnän parantaminen.

Vapaa-aikapalvelut ovat kaikille eri väestöryhmille. Esteettömyyteen kiinnitetään erityistä huomiota.

Toimenpiteet:

Palvelujen asiakaslähtöinen uudistaminen. Toteutetaan Esteettömyyskartoitukset, esteettömyyden huomioiminen viestinnässä, tiloissa ja ulkoalueilla. Palvelumuotoilun koulutus henkilöstölle.

Kehitetään vapaa-aikapalvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta.

Esteettömien palvelujen (Celia) markkinointi.

Mittari:

*Asiakas- ja asukastyytyväisyyskyselyt
Yleisarvio palveluista 4 (asteikolla 1 – 5)
Celia-palvelujen käyttäjämäärät.*

Toteutunut:

*Esteettömyyskartoitus ei vielä toteutunut.
Kirjastossa aloitettu asiakastilojen uudistaminen,
työ jatkuu. Osa henkilöstöstä osallistuu
palvelumuotoilukoulutukseen, koulutus jatkuu.
Celian asiakasmäärä kasvoi 16,6 %, lainaus 18,6
%.
Asiakastyytyväisyyskyselyt eri kohderyhmille 2019*

Tavoite:

Yksilöllisen elämäntapaohjauksen kehittäminen.

Toimenpiteet:

*Liikuntapalvelut kehittävät yhdessä sosiaali- ja
terveyspalvelujen kanssa liikunnan palveluketjua
(LIPAKE). Elämäntapaneuvonta ja -ohjauspalvelu
kuntalaisille.*

Kirjastossa Lukuvalmennus-kokeilu.

Mittari:

Asiakasmäärät ja -tyytyväisyyskysely.

Toteutunut:

*Kirjaston kävijämäärä kasvoi 4,40 %. Kirjaston
käyttäjäkoulutusten osallistujamäärä yhteensä
2898 henkilöä, digiopastusta sai 965 henkilöä.
Kansalliskirjaston valtakunnallisessa
asiakaskyselyssä Rasion kirjaston arvosana oli
8,9.
Liikuntapalvelujen liikuntaneuvontapalvelu on
aloitettu yhteistyössä Terveyspalvelujen kanssa
Terveysasemalla. Suunnittelut ja koulutukset
toteutuivat syksyn 2018 aikana. Palvelukokeilu on
aloitettu tammikuussa 2019.*

Tasapainoinen talous ja hyvinvoiva henkilöstö

Raision kaupungilla on maine hyvänä työnantajana ja kaupunki edistää henkilöstön työhyvinvointia.

<p>Henkilöstön hyvinvoinnin edistämistä resursoidaan. Henkilöstön fyysistä ja henkistä hyvinvointia lisääviä toimenpiteitä kartoitetaan ja toteutetaan.</p>	<p>Tavoite: <i>Työpaikkakohtaisten hyvinvointisuunnitelmien laadinta, kuvaus toimenpiteistä.</i></p> <p>Toimenpide: <i>Vapaa-aikapalveluissa laaditaan työpaikkakohtaiset hyvinvointisuunnitelmat.</i></p> <p><i>Liikuntapalvelut ja kirjasto- ja kulttuuripalvelut osallistuvat työpaikkakohtaisten hyvinvointiohjelmien kehittämiseen ja auttavat toteutuksessa.</i></p> <p>Mittari: <i>Hyvinvointisuunnitelmien toteutuminen (K/E) Liikuntapalvelujen sisäiset asiakkuudet.</i></p> <p>Toteutunut 2018: <i>Liikunta- ja nuorisopalvelujen ja kirjasto- ja kulttuuripalvelujen työhyvinvointiryhmät ovat toiminnassa. Kunta10 -tuloksia on käsitelty henkilöstöryhmissä. Suunnitelmien tarkentaminen on aloitettu.</i></p>

Strategia pitää sisällään seuraava kaupunkitason ohjelmat:

Kuntalaisten hyvinvointiohjelma (lasten ja nuorten hyvinvointiohjelma sekä hoito- ja hoivapalveluohjelma)

Asunto-ohjelma

Elinkeino-ohjelma

Henkilöstöstrategia

Varhaiskasvatus- ja perusopetussuunnitelma

VAPAA-AIKALAUTAKUNTA**ULKOISET MÄÄRÄRAHAT 2018 YHTEENVETONA****KOKONAISMÄÄRÄRAHAT**

Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2015	-3 667 717 €	1 024 328 €	-2 643 389 €
TP2016	-3 824 924 €	1 060 265 €	-2 764 659 €
TP2017	-3 596 021 €	1 093 063 €	-2 502 958 €
TAM2018	-3 668 549 €	1 142 262 €	-2 526 287 €
TP2018	-3 589 966 €	935 064 €	-2 654 902 €

HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET

Vuosi	Henkilöstökustannukset	Vakanssit	Henkilötyövuodet (htv)
TP2015	-2 459 319 €	56,7	64,9
TP2016	-2 479 324 €	56,7	61,2
TP2017	-2 438 292 €	56,7	66,2
TAM2018	-2 538 366 €	56,7	64,7
TP2018	-2 534 659 €	65	66,4

PALVELUJEN OSTOT ULKOA (€)

TP2015	-613 438 €
TP2016	-694 827 €
TP2017	-543 561 €
TAM2018	-396 092 €
TP2018	-328 328 €

TILINPÄÄTÖKSEN KESKEISIMMÄT POIKKEAMAT TALOUSARVIOON NÄHDEN

	TAM2018	TP2018	yli/alle
Toimintatulot			
Tähän keskeiset poikkeamat	1 142 262 €	935 064 €	-207 198 €
Uintikeskus Ulpuhan pääsymaksutuotot eivät toteutuneet talousarvion mukaisesti (- 200 972 €)			
Toimintamenot			
Tähän keskeiset poikkeamat	-3 668 549 €	-3 589 966 €	-78 583 €

Nettobudjettiyksikkö:

Uintikeskus Ulpukka

	2018	tavoite	toteutuma
toimintatulot=rahatulot		808 479,00	649 290,23
toimintamenot=rahamenot+sisäiset menot		<u>-1 589 615,00</u>	<u>-1 585 246,53</u>
toimintakate		-781 136,00	-935 956,30
poistot		-4 705,00	-4 704,16
sisämyynti		<u>147 934,00</u>	<u>150 184,71</u>
yli/alijäämä		-637 907,00	-790 475,75

Nettobudjettiyksikön neton saavuttaminen sallii ulkopuolisen tulorahoituksen ylityksen sekä vastaavan suuruisen rahamenojen lisäyksen ilman valtuuston käsittelyä.

Kustannuspaikka 431030

2.2.5.

Ympäristölautakunta

Elinvoimainen Raisio

Raisio on houkutteleva ja elinvoimainen kaupunki. Erinomainen sijainti, avoimet työpaikat, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotarjonta, hyvät palvelut, harrastusmahdollisuudet sekä viihtyisä asuinympäristö ovat vetovoimaisen Raision tunnusmerkkejä.

TAVOITTEET

Vaikutetaan Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Toimenpide:

Rakennusvalvonnan lupakäsittelyt tehdään viipymättä.

Mittari:

Käsittelyaika 3 vko

Toteutunut 2018:

Käsittelyaika on ollut 2,4 viikkoa.

Toimenpide

Huolehditaan rakennetun ympäristön turvallisuudesta, terveellisyydestä ja viihtyisyydestä.

Mittari:

Ympäristökatselmuks

Toteutunut 2018:

Ympäristölautakunta on toteuttanut ympäristökatselmuksen keväällä 2018.

Hyvinvoiva Raisio

Raisio kannustaa ja motivoi kaupunkilaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Raisiossa monipuolisista liikunnan, kulttuurin ja muun vapaa-ajantoiminnan edellytyksistä huolehditaan kaikki ikäryhmät huomioiden. Raisio on yhteisöllinen kaupunki. Erilaiset elämäntilanteet huomioidaan kaupungin tarjoamissa mahdollisuuksissa.

TAVOITTEET

Hyvinvointia ja terveyden edistämistä koordinoidaan laaja-alaisesti kaupungissa.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Toimenpide:

Edistetään viihtyisän elinympäristön säilymistä ja kehittämistä osallistamalla kaavoitukseen. Korostetaan lähivirkistys- ja luontoarvojen lisäämistä.

<p>Raisio tukee paikallisen yhdistystoiminnan, vapaaehtoistyön ja paikallisen kulttuurin toimintaedellytyksiä.</p>	<p>Mittari: Kuvaus toimenpiteistä.</p> <p>Toteutunut 2018: Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun viranhaltijat ovat osallistuneet kaavojen valmisteluun.</p> <p>Toimenpide: Ympäristölautakunta jakaa toiminta-avustuksia ympäristönsuojelua tekeville yhdistyksille.</p> <p>Mittari: Tuettujen yhdistysten määrä.</p> <p>Toteutunut 2018: Toiminta-avustuksen sai kaksi yhdistystä.</p>
--	---

Kehittyvä Raisio

Digitaalisuus, ympäristöystävällisyys ja joustavat liikenneratkaisut ovat kehittyvän Raision tunnusmerkkejä. Kaupunki valmistautuu E-18 tiehankkeen toteuttamisvaiheeseen. Joukkoliikennettä kehitetään osana Turun seudun joukkoliikenteen runkoverkoston kehittymistä huomioiden asukasluvun kasvu sekä asuinalueiden ja työpaikkojen sijoittuminen. Lähiympäristön viihtyisyyttä lisätään. Raisio kehittää digitaalisia palveluja kaikilla toimialoilla.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET JA MITTARIT
<p>E18-hankkeen edellyttämät asemakaavat vahvistuvat ajoissa.</p> <p>Ulkoalueiden hoidon tasoa nostetaan.</p>	<p>Toimenpide: Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan E18 suunnitteluun ja kaavoitukseen. Huolehditaan, että liikenteen melu- ja pölyhaitat eivät merkittävästi kasva nykyisestä.</p> <p>Mittari: Kuvaus</p> <p>Toteutunut 2018: Viranhaltijat ovat osallistuneet järjestettyihin tilaisuuksiin ja kaavojen suunnitteluun.</p> <p>Toimenpide: Jatketaan Raisionlahden hoitotyötä laiduntamalla, niittämällä ja vähentämällä pusikoitumista.</p> <p>Mittari: Kuvaus</p> <p>Toteutunut 2018:</p>

Laaditaan suunnitelma fossiilisten polttoaineiden käytön vähentämiseksi ja päätetään hiilineutraaliustavoitteista.

Valmistaudutaan maakuntaudistukseen.

Alueella on jatkettu niittomurskausta ja laiduntamista.

Toimenpide:

Suunnitelma käynnistetään vuoden 2018 aikana.

Mittari:

Kuvaus

Toteutunut 2018:

Raision kasvihuonekaasupäästöt on laskettu vuodesta 2007 alkaen ja laadittu skenaariotarkastelu tulevasta tilanteesta.

Toimenpide:

Osallistutaan työryhmätyöskentelyyn.

Mittari:

Kuvaus

Toteutunut 2018:

Työryhmätyöskentely on jatkunut edelleen ja siihen on osallistuttu.

YMPÄRISTOLAUTAKUNTA**ULKOISET MÄÄRÄRAHAT 2018 YHTEENVETONA****KOKONAISMÄÄRÄRAHAT**

Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2015	-1 138 104 €	749 421 €	-388 683 €
TP2016	-1 176 624 €	743 572 €	-433 052 €
TP2017	-1 139 818 €	820 114 €	-319 704 €
TAM2018	-1 282 929 €	765 578 €	-517 351 €
TP2018	-1 144 720 €	928 954 €	-215 766 €

HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET

Vuosi	Henkilöstökustannukset	Vakanssit	Henkilötyövuodet (htv)
TP2015	-959 998 €	19	17,1
TP2016	-986 982 €	19	16,8
TP2017	-914 600 €	19	16,5
TAM2018	-1 012 794 €	18	16,8
TP2018	-879 226 €	19	15,8

PALVELUJEN OSTOT ULKOA (€)

TP2015	-152 967 €
TP2016	-166 973 €
TP2017	-199 814 €
TAM2018	-241 595 €
TP2018	-233 446 €

TILINPÄÄTÖKSEN KESKEISIMMÄT POIKKEAMAT TALOUSARVIOON NÄHDEN

	TAM2018	TP2018	yli/alle
Toimintatulot	765 578 €	928 954 €	yli 163 376 €
Rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksut*			yli 187 671 €
Tarkastus- ja valvontamaksut*			yli 35 278 €
Myyntituotot kunnilta**			alle 56 481 €
Toimintamenot	-1 282 929 €	-1 144 720 €	alle 138 209 €
Henkilöstökustannukset***			alle 133 568 €

*Lupien ja valvonnan tulot ovat toteutuneet odotettua paremmin.

**Ympäristöterveydenhuollon maksuosuudet muodostuvat tulojen ja menojen toteuman mukaan.

***Henkilöstöä on vaihtunut tai ollut osa-aikaisesti töissä, sijaisia ei ole palkattu.

2.2.6.

Tekninen lautakunta

Elinvoimainen Raisio

Raisio on houkutteleva ja elinvoimainen kaupunki. Erinomainen sijainti, avoimet työpaikat, monipuolinen ja kohtuuhintainen asuntotarjonta, hyvät palvelut, harrastusmahdollisuudet sekä viihtyisä asuinympäristö ovat vetovoimaisen Raision tunnusmerkkejä.

TAVOITTEET

Asukasluku kasvaa

Asunto- ja tonttitarjonta pidetään monipuolisenä.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Toimenpide:

Vireillä / tiedossa olevien asuntohankkeiden mahdollistama laskennallinen asukasluvun kasvu vuosina 2018–2021.

Mittari:

Kerros- ja rivitaloasunnot:

Asukkaita n. 460

Asuntoja n. 260

Kerros-m² n. 22 210

Pientalot:

n. 40 asuntoa/v

n. 160 asuntoa

n. 570 asukasta

Mittarissa on huomioitu hankkeiden arvioitu valmistumisaika.

Toteutunut 2018:

Kerros- ja rivitaloasunnot:

Asukkaita n. 12

Asuntoja 5.

Kerros-m² 256

Pientalot:

n. asuntoa/v 36

n. asukasta 130

Mittarissa on huomioitu hankkeiden arvioitu valmistumisaika.

Toimenpide:

Kaavoitusohjelmaan sisällytetään monipuolinen asuntojakauma.

Mittari:

Kaavoitusohjelman mukainen tavoite tonttitarjonnalle:

Omakotitontteja tarjolla vuosittain >20

Vapaita rivitalotontteja tarjolla 4000 kerros-m²/v

Vaikutetaan Raision houkuttelevuutta lisääviin vetovoimatekijöihin ja mielikuviin.

Vapaita kerrostalotontteja tarjolla 8800 kerros-m²/v.

Toteutunut 2018:

Kaavoitusohjelman mukainen tavoite tonttitarjonnalle:

Omakotitontteja oli tarjolla vuonna 2018 noin 40–50 kpl läpi vuoden

Vapaita rivitalotontteja oli tarjolla vuonna 2018 22 kpl / 26 600 kerros-m².

Vapaita kerrostalotontteja oli tarjolla vuonna 2018 10 / 20 600 kerros-m².

Toimenpide:

Asuntoalueiden hoidontasoa nostetaan.

Mittari:

FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimuksen mittarit:

keskustan ja ulkopuolisten katujen puhtaus ja siisteys (3,45 [2015])

asuinkadun kunto (2,94 [2015])

lumenauraus asuntokadulla (3,64 [2015])

asuntoalueiden puistot (3,70 [2015])

katuvalaistus asuntokaduilla (3,64 [2015])

Toteutunut 2018:

FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimuksen mittarit:

keskustan ulkopuolisten katujen puhtaus ja siisteys (3,21 [2018])

asuinkadun kunto (2,97 [2018])

lumenauraus asuntokadulla (3,04 [2018])

asuntoalueiden puistot (3,42 [2018])

katuvalaistus asuntokaduilla (3,59 [2018])

Toimenpide

Viheralueiden hoitoa tehostetaan.

Mittari:

FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimuksen mittarit:

keskustan puistot (4,21 [2015]),

asuntoalueiden puistot (3,70 [2015]),

asuntoalueiden läheiset metsät (3,29 [2015])

leikkipaikkojen siisteys ja varusteiden kunto (3,57 [2015])

puistojen hoito kokoomamittari (3,64 [2015])

Toteutunut 2018:

FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimuksen mittarit:

keskustan puistot (3,39 [2018]),

asuntoalueiden puistot (3,42 [2018]),

asuntoalueiden läheiset metsät (3,17 [2018])

leikkipaikkojen siisteys ja varusteiden kunto (3,40 [2018])

puistojen hoito kokoomamittari (3,48 [2018])

<p>Uudet asuntoalueet tiivistävät kaupunkirakennetta ja sijoittuvat hyvien liikenneyhteyksien varrelle.</p>	<p>Toimenpide: Asumisen yksityiskohtaisemmat tavoitteet valmistellaan kaavoitusohjelmassa kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi.</p> <p>Mittari: Tavoitteet on valmisteltu.(K/E)</p> <p>Toteutunut 2018: Kyllä. Kaupunginhallitus on hyväksynyt kaavoitusohjelman vuosille 2018–2020 kokouksessaan 5.3.2018. Ohjelma käsittää vuoden 2018 osalta yksityiskohtaisemmat tontti-, työpaikka- ja asukastavoitteet kaavahankkeittain.</p>
<p>Raisio tarjoaa yrityksille yhden Suomen parhaista toimintaympäristöistä. Raisiossa on kilpailukykyinen yritystonttivaranto ja yritysten on helppo löytää tietoa Raision sijoittumismahdollisuuksista. Palveluhenkisyys, nopeus ja tasapuolisuus määrittävät toimintatapaa yritysyhteistyössä.</p>	
<p>TAVOITTEET</p>	<p>TOIMENPITEET JA MITTARIT</p>
<p>Yritys- ja työpaikkatontteja on tarjolla monipuolisiin tarpeisiin.</p>	<p>Toimenpide: Yritysalueiden kehittämissuunnitelmat ovat ajan tasalla.</p> <p>Mittari: Tarjolla olevien yritystonttien määrä: Tarjolla olevat tontit vuoden alussa: kpl Vuoden aikana luovutetut tontit: kpl</p> <p>Toteutunut 2018: Tarjolla olleiden yritystonttien määrä: Tarjolla olleiden tontit vuoden alussa: 33 kpl Vuoden aikana luovutetut tontit: 1 kpl + 1 päiväkotitontti (Y)</p>

Hyvinvoiva Raisio

Raisio kannustaa ja motivoi kaupunkilaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Raisiossa monipuolisista liikunnan, kulttuurin ja muun vapaa-ajantoiminnan edellytyksistä huolehditaan kaikki ikäryhmät huomioiden. Raisio on yhteisöllinen kaupunki. Erilaiset elämäntilanteet huomioidaan kaupungin tarjoamissa mahdollisuuksissa.

TAVOITTEET

Hyvinvointia ja terveyden edistämistä koordinoitaan laaja-alaisesti kaupungissa.

Liikunnan edellytyksistä huolehtiminen näkyy laajasti eri toimialojen toiminnassa.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Toimenpide:

Osallistutaan Hyve-työryhmän työskentelyyn.

Mittari:

On osallistuttu Hyve-työryhmän työskentelyyn.(K/E)

Toteutunut 2018:

Kyllä. Teknisen keskuksen edustaja on osallistunut Hyve-työryhmän työskentelyyn.

Toimenpide:

Huolehditaan lähivirkistysalueiden, puistometsien ja leikkikenttien hoidosta ja kehittämisestä.

Mittari:

FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimuksen mittarit:

leikkipaikkojen siisteys ja varusteiden kunto (3,57 [2015])

asuntoalueiden läheiset metsät (3,29 [2015])

Toteutunut 2018:

FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimuksen mittarit:

leikkipaikkojen siisteys ja varusteiden kunto (3,40 [2018])

asuntoalueiden läheiset metsät (3,17 [2018])

Toimenpide:

Rakennetaan liikuntapaikkoja ja ylläpidetään niitä yhdessä vapaa-aikatoimen kanssa.

Mittari:

Vapaa-aikatoimen avustaminen liikuntapaikkojen rakentamisessa ja ylläpidossa. (K/E)

Toteutunut 2018:

Vuonna 2018 toteutettiin Vaisaaren kentän I-vaihe: tekonurmen rakentaminen.

Raisio tukee paikallisen yhdistystoiminnan, vapaaehtoistyön ja paikallisen kulttuurin toimintaedellytyksiä.

Toimenpide:

Huolehditaan kevyenliikenteenväylien kunnosta.

Mittari:

FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimuksen mittarit:

jalankulku- ja pyöräteiden kunto (3,24 [2015])

lumenauraus jalankulku- ja pyöräteillä (3,45 [2015])

liukkauden torjunta jalankulku- ja pyöräteillä (3,31 [2015])

Toteutunut 2018:

FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimuksen mittarit:

jalankulku- ja pyöräteiden kunto (3,23 [2018])

lumenauraus jalankulku- ja pyöräteillä (2,96 [2018])

liukkauden torjunta jalankulku- ja pyöräteillä (2,92 [2018])

Toimenpide:

Puistokummitoimintaa jatketaan.

Mittari:

Puistokummien määrä.

Toteutunut 2018:

Puistokummitoiminnassa oli mukana 23 kummiä.

Toimenpide:

Omakotiyhdistysten toiminnan tukeminen (kevätsiivouksissa avustaminen).

Mittari:

Tehdyt toimenpiteet.

Toteutunut 2018:

Vesakoiden raivauksia tuettiin toimittamalla polttoainetta.

Palvelut kohdennetaan asiakastarpeiden mukaisesti ja palvelutarpeen muutoksia ennakoidaan. Paikallisella palvelusaamisella haetaan vaikuttavuutta ja kustannustenhallintaa.

TAVOITTEET

Laaditaan palveluverkkoselvitys varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palvelutarpeen ennakoimiseksi.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Toimenpide:

Kaavoitus- ja paikkatietopalvelut osallistuvat palveluverkkoselvityksen tekemiseen tuottamalla lähtötietoja sivistyskeskukselle.

	<p>Mittari: Lähtötiedot selvitysten pohjaksi ovat olleet kaupungin eri organisaatioiden hyödynnettävissä. (K/E).</p> <p>Toteutunut 2018: Kyllä.</p>
--	---

Kehittyvä Raisio

Digitaalisuus, ympäristöystävällisyys ja joustavat liikennetkaisu ovat kehittyvän Raision tunnusmerkkejä. Kaupunki valmistautuu E-18 tiehankkeen toteuttamisvaiheeseen. Joukkoliikennettä kehitetään osana Turun seudun joukkoliikenteen runkoverkoston kehittymistä huomioiden asukasluvun kasvu sekä asuinalueiden ja työpaikkojen sijoittuminen. Lähiympäristön viihtyisyyttä lisätään. Raisio kehittää digitaalisia palveluja kaikilla toimialoilla.

TAVOITTEET

Valtio aloittaa E18-hankkeen toteuttamisen 2021.

E18-hankkeen edellyttämät asemakaavat vahvistuvat ajoissa.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Toimenpide:

Keskustavisio valmistuu 2018.

Mittari:

Keskustavisio on valmis 2018.

Toteutunut 2018:

Raision keskustavisio on valmistunut keväällä 2018 ja esiteltiin kaupunginhallitukselle 21.5.2018 ja julkistettiin mediatilaisuudessa 22.5.2018.

Toimenpide:

Keskustan kohdan asemakaavaluonnos valmistuu vuonna 2019.

Mittari:

Asemakaavaluonnoksen valmistuminen tavoitteen mukaisessa aikataulussa.

Toteutunut 2018:

Asemakaavaluonnosta on valmisteltu jo vuoden 2018 aikana. Kaavan aloitusvaiheen viranomaisneuvottelut on sovittu pidettäväksi 14.2.2019. Kaava etenee tavoitellussa aikataulussa.

Toimenpide:

E-18 läntinen asemakaavaehdotus valmistuu syksyn 2018 aikana.

Mittari:

Asemakaavaehdotuksen valmistuminen tavoitteen mukaisessa aikataulussa.

Toteutunut 2018:

E-18 läntinen asemakaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä 18.10.–16.11.2018 välisen ajan.

Kuntalaiset ja yritykset pidetään informoituna E-18 hankkeesta.

Kuntalaisten osallisuutta hankkeen suunnittelussa edistetään.

Ulkoalueiden hoidon tasoa nostetaan.

Toimenpide:

Kuntalaisille ja yrityksille suunnataan E-18 -hanketta koskevia yleisötilaisuuksia.

Mittari:

Yleisötilaisuuksien määrä.

Toteutunut 2018:

Yleisötilaisuuksia on pidetty 5.

Toimenpide:

E-18 -hankkeen suunnittelun yhteydessä pidetään työpajoja sidosryhmille.

Mittari:

Työpajojen määrä

Toteutunut 2018:

Työpajoja on pidetty 1.

Toimenpide:

Hoitoaluokitus tuodaan teknisen lautakunnan hyväksyttäväksi syksyn 2018 aikana. Ulkoalueita hoidetaan hyväksytyin hoitoaluokituksen mukaisesti.

Mittari:

FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimuksen mittarit:

liikennealueiden ylläpito kokoomamittari (3,48 [2015])

talvihoito kokoomamittari (3,63 [2015])

lumenauraus kokoomamittari (3,71 [2015])

liukkauden torjunta kokoomamittari (3,52 [2015])

puhtaanapito kokoomamittari (3,66 [2015])

päällysteen kunto kokoomamittari (3,10 [2015])

puistojen hoito kokoomamittari (3,64 [2015])

Toteutunut 2018:

FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimuksen mittarit:

liikennealueiden ylläpito kokoomamittari (3,26 [2018])

talvihoito kokoomamittari (3,21 [2018])

lumenauraus kokoomamittari (3,25 [2018])

liukkauden torjunta kokoomamittari (3,15 [2018])

puhtaanapito kokoomamittari (3,47 [2018])

päällysteen kunto kokoomamittari (3,20 [2018])

puistojen hoito kokoomamittari (3,48 [2018])

Katujen hoidon ja kunnossapidon laatuvaatimukset on hyväksytty teknisessä lautakunnassa 12.2.2019.

Perustetaan digitaalisten palveluiden kehittämistä koordinoiva työryhmä.

Valmistaudutaan maakuntauudistukseen.

Tehdään tehokasta edunvalvontaa valtion suuntaan E-18 hankkeen kustannusten jaosta.

Toimenpide:

Osallistutaan digitaalisten palvelujen kehittämiseen.

Mittari:

Kuntakohtainen käyttäjätyytyväisyysindeksi (KTI). Mittarilla on kasvava trendi. Asteikko 1–5.

Toteutunut 2018:

Raision KTI vuonna 2018 on 3,52.

Toimenpide:

Osallistutaan työryhmätyöskentelyyn.

Mittari:

Työryhmätyöskentelyyn osallistuminen.(K/E)

Toteutunut 2018:

On osallistuttu.

Toimenpide:

Tekninen keskus on mukana laatimassa kustannusarvioita, joihin kustannusjaot perustuvat ja osallistuu tarvittaessa neuvotteluihin.

Mittari:

Kustannusarvioiden laadintaan ja neuvotteluihin osallistuminen. (K/E)

Toteutunut 2018:

On osallistuttu.

Tasapainoinen talous ja hyvinvoiva henkilöstö

Raision kaupungilla on maine hyvänä työnantajana ja kaupunki edistää henkilöstön työhyvinvointia.

TAVOITTEET

Henkilöstön hyvinvoinnin edistämistä resursoidaan. Henkilöstön fyysistä ja henkistä hyvinvointia lisääviä toimenpiteitä kartoitetaan ja toteutetaan.

Sairauspoissaoloja vähennetään.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Toimenpide:

Laaditaan työpaikkakohtaiset hyvinvointisuunnitelmat ja toteutetaan ensimmäiset suunnitelmien mukaiset toimenpiteet vuoden 2018 aikana.

Mittarit:

Työhyvinvointia edistävien toimenpiteiden määrä.

Kunta10 -tutkimuksen mittarit:

Työpaikan ilmapiiri pysyy edelleen hyvällä tasolla. (2016 3,65)

Suosittelisi työnantajaa ystävälleen. (2016 82 %)

Haluaisi vaihtaa työnantajaa (2016 22,5 %)

Työn epävarmuus vähenee. (2016 2,66)

Toteutunut 2018:

Työhyvinvointia edistävien toimenpiteiden tehtiin teknisessä keskuksessa 21 kappaletta vuonna 2018. Toimenpiteiden piirissä oli koko henkilökunta.

Kunta10 -tutkimuksen mittarit:

Tavoite työpaikan ilmapiirin pysymisestä edelleen hyvällä tasolla toteutui. (2018 3,7)

Työnantajan suositteluinen ystävälle laski, mutta on edelleen korkealla tasolla (2018 74 %)

Halu vaihtaa työnantajaa lisääntyi (2018 38 %)

Tutkimuksen mukaan tunne työn epävarmuudesta väheni hieman. (2018 2,44)

Toimenpide:

Käydään läpi työpaikkojen työolosuhteita ja parannetaan niitä.

Mittari:

Työtapaturmien määrässä on laskeva trendi.

Toteutunut 2018:

Työtapaturmien korvauspäivien määrä:

tp-15 128 päivää

tp-16 103 päivää

tp-17 174 päivää

tp-18 144 päivää

Mittareissa viitataan Kunta10 -tutkimukseen, FCG:n yhdyskuntatekniset palvelut -tutkimukseen ja Kuntien Tieran IT-palvelujen käyttäytyvyyssyyskyselyyn.

TEKNINEN LAUTAKUNTA**ULKOISET MÄÄRÄRAHAT 2018 YHTEENVETONA****KOKONAISMÄÄRÄRAHAT**

Vuosi	Menot	Tulot	Netto
TP2015	-27 843 525 €	13 752 544 €	-14 090 981 €
TP2016	-28 030 324 €	13 290 392 €	-14 739 932 €
TP2017	-23 244 101 €	5 693 128 €	-17 550 973 €
TAM2018	-24 482 765 €	5 397 308 €	-19 085 457 €
TP2018	-23 722 214 €	5 784 157 €	-17 938 057 €

HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET

Vuosi	Henkilöstökustannukset	Vakanssit	Henkilötyövuodet (htv)
TP2015	-9 644 235 €	261	250,2
TP2016	-9 552 585 €	261	242,9
TP2017	-8 570 723 €	261	229,8
TAM2018	-8 859 474 €	261	236,4
TP2018	-8 550 550 €	261	226,3

PALVELUJEN OSTOT ULKOA (€)

TP2015	-8 515 343 €
TP2016	-8 658 385 €
TP2017	-7 280 706 €
TAM2018	-8 135 226 €
TP2018	-7 628 869 €

AINEET JA TARVIKKEET (€)

TP2015	-7 553 277 €
TP2016	-7 733 656 €
TP2017	-5 470 284 €
TAM2018	-5 520 456 €
TP2018	-5 557 609 €

VUOKRAT (€)

TP2015	-1 762 398 €
TP2016	-1 740 801 €
TP2017	-1 765 944 €
TAM2018	-1 887 694 €
TP2018	-1 781 324 €

TILINPÄÄTÖKSEN KESKEISIMMÄT POIKKEAMAT TALOUSARVIOON NÄHDEN

	TAM2018	TP2018	yli/alle
Toimintatulot	5 397 308 €	5 784 157 €	yli 386 849 €
Maankäyttö ja kehittämiskorvaukset			yli 325 000 €
Muut tuet ja avustukset			yli 122 000 €
Toimintamenot	-24 482 765 €	-23 722 214 €	alle 760 551 €
Palkkamenot			alle 153 627 €
Sairausvakuutus ja tapaturmakorvaukset (menovähennys)			136 607 €
Eläke- ja muut henkilösivukulut			alle 88 923 €
Rakennusten ja alueiden kunnossapito			alle 223 085 €
Seudullinen joukkoliikenne			alle 272 000 €

Nettobudjettiyksikkö:

Tilapalvelut

	2018	tavoite	toteutuma
toimintatulot=rahatulot		354 192,00	372 708,52
toimintamenot=rahamenot+sisäiset menot		<u>-10 026 020,00</u>	<u>-10 086 188,01</u>
toimintakate		-9 671 828,00	-9 713 479,49
poistot+poistoeron väh.		-2 945 482,00	-3 154 969,81
sisämyynti		<u>12 448 734,00</u>	<u>12 448 734,00</u>
yli/alijäämä		-168 576,00	-419 715,30

Nettobudjettiyksikön neton saavuttaminen sallii ulkopuolisen tulorahoituksen ylityksen sekä vastaavan suuruisen rahamenojen lisäyksen ilman valtuuston käsittelyä.

Huom. Ei sisällä ruokapalvelua.

Tulosityksiköt: 6310-6350

Nettobudjettiyksikkö:

Ruokapalvelut

	2018	tavoite	toteutuma
toimintatulot=rahatulot		278 020,00	310 209,98
toimintamenot=rahamenot+sisäiset menot		<u>-4 216 591,00</u>	<u>-4 271 072,01</u>
toimintakate		-3 938 571,00	-3 960 862,03
poistot		0,00	0,00
sisämyynti		3 929 542,00	4 041 128,52
yli/alijäämä		<u>-9 029,00</u>	80 266,49

Nettobudjettiyksikön neton saavuttaminen sallii ulkopuolisen tulorahoituksen ylityksen sekä vastaavan suuruisen rahamenojen lisäyksen ilman valtuuston käsittelyä.

Tulosityksikkö 6360

2.3. Tuloslaskelman toteutuminen

Kaupungin tuloslaskelma

ulkoiset ja sisäiset erät (1000 €)	TA-2018 alkuperäinen	Talousarvio- muutokset	Ta muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	62 973	240	63 213	66 426	3 213
Myyntituotot	32 205	0	32 205	33 205	1 000
Maksutuotot	8 332	0	8 332	8 992	660
Tuet ja avustukset	2 310	240	2 550	3 320	769
Vuokratuotot	18 997	0	18 997	19 259	262
Muut toimintatuotot	1 128	0	1 128	1 651	523
TOIMINTAKULUT	-186 878	-1 427	-188 305	-189 938	-1 633
Henkilöstökulut	-68 652	-1 136	-69 788	-69 162	626
Palvelujen ostot	-83 955	775	-83 180	-85 833	-2 653
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 379	-657	-10 037	-10 125	-89
Avustukset	-7 597	0	-7 597	-6 941	655
Vuokrat	-17 309	40	-17 269	-17 431	-162
Muut toimintakulut	15	-449	-434	-445	-11
TOIMINTAKATE	-123 905	-1 187	-125 092	-123 512	1 580
VEROTULOT (Sitova erä)	100 006	0	100 006	99 208	-798
VALTIONOSUUDET (Sitova erä)	26 813	0	26 813	27 097	283
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT					
KORKOTUOTOT (Sitova erä)	615	0	615	648	33
MUUT RAHOITUSTUOTOT (Sitova erä)	930	0	930	1 107	177
KORKOKULUT (Sitova erä)	-800	0	-800	-590	210
MUUT RAHOITUSKULUT (Sitova erä)	0	0	0	-12	-12
VUOSIKATE	3 659	-1 187	2 472	3 946	1 473
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-7 518	139	-7 379	-7 629	-250
TILIKAUDEN TULOS	-3 859	-1 048	-4 907	-3 684	1 223
POISTOERON LISÄYS(-), VÄHENNYS(+)	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-3 859	-1 048	-4 907	-3 684	1 223

Tuloslaskelman toteutumisvertailussa sitovia eriä valtuustoon nähden ovat verotulot, valtionosuudet, korkotuotot, muut rahoitus tuotot, korkokulut ja muut rahoituskulut.

Verotulot

Vuonna 2018 tuloveroprosentti oli 19,75 ja se oli sama kuin vuonna 2017. Kiinteistöveroprosentit pidettiin vuonna 2018 ennallaan. Verotuloarvioihin ei tehty talousarviomuutoksia talousarviovuoden aikana.

Verotuloja tilitettiin vuonna 2018 99,2 miljoonaa euroa. Verotulojen toteutuma alitti talousarvion 0,8 miljoonalla eurolla. Kunnallisveroa saatiin 0,6 miljoonaa euroa talousarviossa arvioitua vähemmän. Kiinteistöverojen kertymä oli lähes talousarvion mukainen ja yhteisöverojen tuotto 0,3 miljoonaa euroa vähemmän kuin talousarviossa arvioitu.

	TA2018 alkuperäinen	TA- muutokset	TA2018 muutosten jälkeen	Toteuma 2018	poikkeama	TP2017
Verotulot	100 006 000	0	100 006 000	99 208 380	-797 620	99 575 669
Kunnallisvero	86 449 000	0	86 449 000	85 872 980	-576 020	85 963 287
Kiinteistövero	7 628 000	0	7 628 000	7 692 917	64 917	7 710 043
Yhteisövero	5 929 000	0	5 929 000	5 642 483	-286 517	5 902 339

Valtionosuudet

Valtionosuuksia saatiin tilinpäätösvuoden aikana 27,1 miljoonaa euroa. Toteutuma oli 0,3 miljoonaa arvioita parempi.

Valtionosuudet vähenivät 3,6 prosenttia eli 1,0 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Valtionosuuksien muutoksen taustalla ei ollut mitään rakenteellista kunta-valtiosuhteessa tapahtunutta toimintojen vastuunajon muutosta.

	TA2018 alkuperäinen	TA- muutokset	TA2018 muutosten jälkeen	Toteuma 2018	poikkeama	TP2017
Valtionosuudet yhteensä	26 813 278	0	26 813 278	27 096 583	283 305	28 077 471
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	29 195 390	0	29 195 390	29 668 316	472 926	30 694 188
verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	-202 072	0	-202 072	-233 634	-31 562	-342 269
Muut opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-2 180 040	0	-2 180 040	-2 338 099	-158 059	-2 274 448
Järjestelmämuutoksen tasaus	0	0	0	0	0	0

2.4.

Investointien toteutuminen

2.4.1.

Hankkeiden toteutuma lautakunnittain

Raision kaupunki		Tilinpäätös Investoinnit			SIVU	1
INTIME/SISÄINEN LASKENTA		TILIVUOSI 012018-122018		KAUSI 122018	LASKENNALLINEN	22/02/19 11:16
		Talousarvio alkuperäinen	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma	Poikkeama
9	Investoinnit					
910010	Konsernihallinto					
1010	Kiinteä omaisuus					
*	Investointimenot	-600.000	0	-600.000	-558.945,15	41.054,85
*	Investointitulot	505.000	0	505.000	441.955,46	-63.044,54
	Nettomeno	-95.000	0	-95.000	-116.989,69	-21.989,69
1020	Koha käyttöomaisuus					
*	Investointimenot	-45.000	0	-45.000	-42.207,85	2.792,15
	Nettomeno	-45.000	0	-45.000	-42.207,85	2.792,15
1090	Arvopaperit					
*	Investointitulot	0	0	0	1.001.425,00	1.001.425,00
	Nettomeno	0	0	0	1.001.425,00	1.001.425,00
910010	Konsernihallinto YHTEENSÄ					
*	Investointimenot	-645.000	0	-645.000	-601.153,00	43.847,00
*	Investointitulot	505.000	0	505.000	1.443.380,46	938.380,46
	Nettomeno	-140.000	0	-140.000	842.227,46	982.227,46
920010	Sosiaali- ja terveyslautakunta					
1100	Sote käyttöomaisuus					
*	Investointimenot	-459.419	167.044	-292.375	-208.724,58	83.650,42
	Nettomeno	-459.419	167.044	-292.375	-208.724,58	83.650,42
920010	Sosiaali- ja terveyslautakunta YHTEENSÄ					
*	Investointimenot	-459.419	167.044	-292.375	-208.724,58	83.650,42
	Nettomeno	-459.419	167.044	-292.375	-208.724,58	83.650,42
930010	Sivistyslautakunta					
1300	Sila käyttöomaisuus					
*	Investointimenot	-316.000	178.000	-138.000	-93.968,29	44.031,71
	Nettomeno	-316.000	178.000	-138.000	-93.968,29	44.031,71
930010	Sivistyslautakunta YHTEENSÄ					
*	Investointimenot	-316.000	178.000	-138.000	-93.968,29	44.031,71
	Nettomeno	-316.000	178.000	-138.000	-93.968,29	44.031,71
940010	Vapaa-aikalautakunta					
1600	Vala käyttöomaisuus					
*	Investointimenot	-209.000	132.000	-77.000	-94.263,63	-17.263,63
	Nettomeno	-209.000	132.000	-77.000	-94.263,63	-17.263,63
940010	Vapaa-aikalautakunta YHTEENSÄ					
*	Investointimenot	-209.000	132.000	-77.000	-94.263,63	-17.263,63
	Nettomeno	-209.000	132.000	-77.000	-94.263,63	-17.263,63
960010	Tekninen lautakunta					
2030	Tietohallinto käyttöomaisuus					
*	Investointimenot	-40.000	40.000	0	0,00	0,00
	Nettomeno	-40.000	40.000	0	0,00	0,00
2050	Konevarikko käyttöomaisuus					
*	Investointimenot	-254.000	0	-254.000	-166.358,08	87.641,92
	Nettomeno	-254.000	0	-254.000	-166.358,08	87.641,92
3001	AO-tontit					
*	Investointimenot	-120.000	0	-120.000	-119.530,06	469,94
	Nettomeno	-120.000	0	-120.000	-119.530,06	469,94
3008	Teollisuus- ja kauppa-alueet					
*	Investointimenot	-100.000	0	-100.000	-99.732,75	267,25
	Nettomeno	-100.000	0	-100.000	-99.732,75	267,25
3009	Leilikallio					
*	Investointimenot	-210.000	110.000	-100.000	-56.163,67	43.836,33
	Nettomeno	-210.000	110.000	-100.000	-56.163,67	43.836,33
3010	Raisionkaari					
*	Investointimenot	-700.000	0	-700.000	0,00	700.000,00
	Nettomeno	-700.000	0	-700.000	0,00	700.000,00
3013	Perusparannus *					
*	Investointimenot	-205.000	0	-205.000	-156.765,22	48.234,78
	Nettomeno	-205.000	0	-205.000	-156.765,22	48.234,78
3014	Taitorakenteet					

Raision kaupunki		Tilinpäätös Investoinnit			SIVU	2
INTIME/SISÄINEN LASKENTA		TILIVUOSI 012018-122018		KAUSI 122018	LASKENNALLINEN	22/02/19 11:16
		Talousarvio alkuperäinen	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma	Poikkeama
*	Investointimenot	-300.000	0	-300.000	0,00	300.000,00
	Nettomeno	-300.000	0	-300.000	0,00	300.000,00
3025	Kuuanlaakso					
*	Investointimenot	-210.000	0	-210.000	-187.296,22	22.703,78
	Nettomeno	-210.000	0	-210.000	-187.296,22	22.703,78
3026	Järviniitty					
*	Investointimenot	-150.000	0	-150.000	-49.607,14	100.392,86
	Nettomeno	-150.000	0	-150.000	-49.607,14	100.392,86
3027	Kantokangas					
*	Investointimenot	-200.000	-217.000	-417.000	-416.726,66	273,34
	Nettomeno	-200.000	-217.000	-417.000	-416.726,66	273,34
3031	Hahdenniemen alueen kehitt.					
*	Investointimenot	-240.000	0	-240.000	-239.970,99	29,01
*	Investointitulot	0	0	0	2.000,00	2.000,00
	Nettomeno	-240.000	0	-240.000	-237.970,99	2.029,01
3034	Isojen ojien kunnostus					
*	Investointimenot	-100.000	0	-100.000	-13.162,90	86.837,10
	Nettomeno	-100.000	0	-100.000	-13.162,90	86.837,10
3036	Hulvelan pääte					
*	Investointimenot	0	-45.000	-45.000	-44.436,25	563,75
	Nettomeno	0	-45.000	-45.000	-44.436,25	563,75
3037	Kisakylä					
*	Investointimenot	-100.000	0	-100.000	0,00	100.000,00
	Nettomeno	-100.000	0	-100.000	0,00	100.000,00
3100	Suunnittelu					
*	Investointimenot	-310.000	0	-310.000	-153.295,25	156.704,75
	Nettomeno	-310.000	0	-310.000	-153.295,25	156.704,75
3200	Kadut, liikenneturvallisuus					
*	Investointimenot	-410.000	0	-410.000	-370.059,39	39.940,61
	Nettomeno	-410.000	0	-410.000	-370.059,39	39.940,61
3201	MAL-hanke *					
*	Investointimenot	-100.000	0	-100.000	0,00	100.000,00
	Nettomeno	-100.000	0	-100.000	0,00	100.000,00
3202	E18-hanke/keskusta					
*	Investointimenot	-250.000	0	-250.000	-31.877,54	218.122,46
	Nettomeno	-250.000	0	-250.000	-31.877,54	218.122,46
3300	Katuvalaistus					
*	Investointimenot	-350.000	0	-350.000	-350.217,52	-217,52
	Nettomeno	-350.000	0	-350.000	-350.217,52	-217,52
3400	Päällystykset					
*	Investointimenot	-450.000	0	-450.000	-449.948,77	51,23
	Nettomeno	-450.000	0	-450.000	-449.948,77	51,23
3500	Viheralueet					
*	Investointimenot	-240.000	0	-240.000	-159.861,43	80.138,57
	Nettomeno	-240.000	0	-240.000	-159.861,43	80.138,57
3501	Vaisaaren lähiliikuntapaikka *					
*	Investointimenot	-460.000	0	-460.000	-278.428,95	181.571,05
*	Investointitulot	0	0	0	55.000,00	55.000,00
	Nettomeno	-460.000	0	-460.000	-223.428,95	236.571,05
4010	Hankesuunnittelu					
*	Investointimenot	-50.000	0	-50.000	-49.735,57	264,43
	Nettomeno	-50.000	0	-50.000	-49.735,57	264,43
4105	Kuninkojan paloasema *					
*	Investointimenot	-500.000	0	-500.000	-692.965,14	-192.965,14
*	Investointitulot	48.000	0	48.000	48.000,00	0,00
	Nettomeno	-452.000	0	-452.000	-644.965,14	-192.965,14
4330	Pasalanpuiston päiväkot					
*	Investointimenot	-300.000	-220.000	-520.000	-519.024,11	975,89
	Nettomeno	-300.000	-220.000	-520.000	-519.024,11	975,89
4402	Friisilän koulun per.p. *					

Raision kaupunki		Tilinpäätös Investoinnit			SIVU	3
INTIME/SISÄINEN LASKENTA		TILIVUOSI 012018-122018	KAUSI 122018	LASKENNALLINEN	22/02/19 11:16	
		Talousarvio alkuperäinen	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma	Poikkeama
*	Investointimenot	-830.000	0	-830.000	-1.600.256,33	-770.256,33
	Nettomeno	-830.000	0	-830.000	-1.600.256,33	-770.256,33
4406	Kauppaoppilaitoksen per.p. *					
*	Investointimenot	-1.160.000	-210.000	-1.370.000	-195.422,44	1.174.577,56
	Nettomeno	-1.160.000	-210.000	-1.370.000	-195.422,44	1.174.577,56
4414	Kuloisten koulun lisärakennus					
*	Investointimenot	-150.000	150.000	0	0,00	0,00
	Nettomeno	-150.000	150.000	0	0,00	0,00
4705	Kerttulan liikuntahalli *					
*	Investointimenot	-1.000.000	0	-1.000.000	-870.849,85	129.150,15
*	Investointitulot	231.000	0	231.000	150.000,00	-81.000,00
	Nettomeno	-769.000	0	-769.000	-720.849,85	48.150,15
4812	Kesärannan ruokala- ja huoltor					
*	Investointimenot	-50.000	0	-50.000	0,00	50.000,00
	Nettomeno	-50.000	0	-50.000	0,00	50.000,00
5010	Peruskorjaukset					
*	Investointimenot	-850.000	110.000	-740.000	-738.326,27	1.673,73
	Nettomeno	-850.000	110.000	-740.000	-738.326,27	1.673,73
6010	Kiinteät rakenteet ja laitteet					
*	Investointimenot	-50.000	0	-50.000	-49.232,50	767,50
	Nettomeno	-50.000	0	-50.000	-49.232,50	767,50
7010	Kiinteistöjen pihatyöt					
*	Investointimenot	-150.000	0	-150.000	-148.254,95	1.745,05
	Nettomeno	-150.000	0	-150.000	-148.254,95	1.745,05
8010	Sisäilmakorjaukset					
*	Investointimenot	-400.000	0	-400.000	-330.340,64	69.659,36
	Nettomeno	-400.000	0	-400.000	-330.340,64	69.659,36
960010	Tekninen lautakunta YHTEENSÄ					
*	Investointimenot	-10.989.000	-282.000	-11.271.000	-8.537.846,59	2.733.153,41
*	Investointitulot	279.000	0	279.000	255.000,00	-24.000,00
	Nettomeno	-10.710.000	-282.000	-10.992.000	-8.282.846,59	2.709.153,41
9	Investoinnit YHTEENSÄ					
*	Investointimenot	-12.618.419	195.044	-12.423.375	-9.535.956,09	2.887.418,91
*	Investointitulot	784.000	0	784.000	1.698.380,46	914.380,46
	Nettomeno	-11.834.419	195.044	-11.639.375	-7.837.575,63	3.801.799,37

2.4.2. Monivuotisten hankkeiden vuotuinen käyttö tilinpäätöksessä 2018

Valtuuston hyväksymässä talousarviossa monivuotiset hankkeet on merkitty tähdellä. Tähdellä merkittyjen hankkeiden kokonaiskustannusarvio ja toteuttamisvuodet ovat sitovia. Hanke voi käyttää vuosittain kokonaiskustannusarvion puitteissa määrärahaa sen mukaan, kuin hankkeen eteneminen vaatii. Hankkeen etenemisestä raportoidaan valtuustolle vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä. Lopullinen hankkeen vuosittainen määrärahan käyttö vahvistetaan jälkikäteen valtuustossa.

3013 Perusparannus*

	<i>Hanke yhteensä</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>
<i>Arvio (€)</i>	<i>795 000</i>	<i>205 000</i>	<i>420 000</i>	<i>170 000</i>	<i>180 000</i>
<i>Käyttö (€)</i>	<i>156 765</i>	<i>156 765</i>			

3201 MAL-hanke*

	<i>Hanke yhteensä</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>
<i>Arvio (€)</i>	<i>300 000</i>	<i>100 000</i>	<i>200 000</i>
<i>Käyttö (€)</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	

3501 Vaisaaren lähiliikuntapaikka*

	<i>Hanke yhteensä</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>
<i>Arvio (€)</i>	<i>760 000</i>	<i>460 000</i>	<i>300 000</i>
<i>Käyttö (€)</i>	<i>278 429</i>	<i>278 429</i>	

4105 Kuninkojan paloasema*

	<i>Hanke yhteensä</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>
<i>Arvio (€)</i>	<i>2 300 000</i>	<i>100 000</i>	<i>1 700 000</i>	<i>500 000</i>
<i>Käyttö (€)</i>	<i>2 296 890</i>	<i>14 999</i>	<i>1 588 926</i>	<i>692 965</i>

4402 Friisilän koulun perusparannus*

	<i>Hanke yhteensä</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>	<i>2020</i>
<i>Arvio (€)</i>	<i>2 430 000</i>	<i>830 000</i>	<i>1 000 000</i>	<i>600 000</i>
<i>Käyttö (€)</i>	<i>1 600 256</i>	<i>1 600 256</i>		

4406 Kauppaoppilaitoksen perusparannus*

	<i>Hanke yhteensä</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>
<i>Arvio (€)</i>	<i>3 200 000</i>	<i>600 000</i>	<i>1 230 000</i>	<i>1 370 000</i>
<i>Käyttö (€)</i>	<i>3 199 994</i>	<i>36 374</i>	<i>2 968 198</i>	<i>195 422</i>

4705 Kerttulan liikuntahalli*

	<i>Hanke yhteensä</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>
<i>Arvio (€)</i>	<i>3 250 000</i>	<i>750 000</i>	<i>1 500 000</i>	<i>1 000 000</i>
<i>Käyttö (€)</i>	<i>3 223 822</i>	<i>982 224</i>	<i>1 370 748</i>	<i>870 850</i>

2.5. Rahoitusosan toteutuminen

Kaupungin rahoituslaskelma

	TA-2018 alkuperäinen	Talousarvio- muutokset	Ta muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
VUOSIKATE	3 659	-1 187	2 472	3 946	1 473
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	-1 000	0	-1 000	-1 314	-314
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
INVESTOINTIMENOT	-12 618	195	-12 423	-9 536	2 887
RAHOITUSOSUDET INVESTOINTIMENOIHIIN	279	0	279	255	-24
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖD. LUOV.TULOT	1 505	0	1 505	2 827	1 322
Toiminnan ja investointien rahavirta	-8 175	-992	-9 167	-3 822	5 345
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
LAINAKANNAN MUUTOKSET	8 175	992	9 167	2 449	-6 718
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS (Sitova erä)	9 876	992	10 868	7 000	-3 868
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS (Sitova erä)	-1 701	0	-1 701	-17 051	-15 350
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS (Sitova erä)	0	0	0	12 500	12 500
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	0	0	0	2 259	2 259
Rahoituksen rahavirta	8 175	992	9 167	4 708	-4 459

Rahoitusosan toteutumisvertailussa sitovia erä valtuustoon nähden ovat pitkäaikaisten lainojen lisäys ja vähennys sekä lyhytaikaisten lainojen muutos.

2.6. Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

			Määrärahat					Tuloarviot		
	TA 2018 alkuperäinen €	TA-muutokset €	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma €	Poikkema €	TA 2018 alkuperäinen €	TA-muutokset €	TA 2018 muutosten jälkeen	Toteutuma €	Poikkema €
KÄYTTÖTALOUSOSA										
Konsernihallinto										
Konsernihallinto	-7 022 063	66 244	-6 955 819	-7 251 133	-295 314	4 178 767	0	4 178 767	4 744 228	565 461
Konsernihallinto yhteensä	-7 022 063	66 244	-6 955 819	-7 251 133	-295 314	4 178 767	0	4 178 767	4 744 228	565 461
Sosiaali- ja terveystaloutakunta										
Hallintopalvelut	-1 173 969	-515 000	-1 688 969	-2 196 650	-507 681	17 067 898	-200 000	16 867 898	16 551 509	-316 389
Erikoissairaanhoido	-3 780 355	1 100 000	-35 057 713	-35 743 651	-685 938	0	0	0	0	0
Vastaanottopalvelut	-8 897 830	-17 097	-8 914 927	-8 922 142	-7 215	730 560	6 421	736 981	917 551	180 570
Kuntoutuspalvelut	-1 091 709	-25 715	-1 117 424	-1 064 021	53 403	29 883	6 284	36 167	68 686	32 519
Suun terveydenhuolto	-3 780 355	-16 720	-3 797 075	-3 943 338	-146 263	1 212 340	5 350	1 217 690	1 282 863	65 173
Työterveyshuolto	-1 862 764	0	-1 862 764	-1 886 252	-23 488	1 866 300	0	1 866 300	1 954 157	87 857
Perhepalvelut	-8 522 978	-11 524	-8 534 502	-9 629 157	-1 094 655	681 500	3 685	685 185	762 867	77 682
Aikuisosiaalityö	-7 563 074	-162 589	-7 725 663	-8 479 055	-753 392	1 423 300	54 896	1 478 196	1 679 642	201 446
Vammaispalvelut	-7 382 848	-28 369	-7 411 217	-6 700 850	710 367	258 900	4 877	263 777	289 056	25 279
Aikuisten psykosos. palvelut	-1 646 801	0	-1 646 801	-1 493 477	153 324	69 584	0	69 584	63 985	-5 599
Hoito- ja hoivapalvelut	-27 739 738	-334 248	-28 073 986	-27 261 538	812 448	5 174 810	58 998	5 233 808	5 871 063	637 255
Sosiaali- ja terveystk yhteensä	-105 819 779	-11 262	-105 831 041	-107 320 130	-1 489 089	28 515 075	-59 489	28 455 586	29 441 377	985 791
Sivistyslautakunta										
Hallintopalvelut	-537 929	-173 274	-711 203	-768 631	-57 428	96 341	173 274	269 615	272 432	2 817
Lukio	-2 951 993	0	-2 951 993	-2 794 204	157 789	140 400	0	140 400	143 624	3 224
Perusopetus	-20 389 184	-373 749	-20 762 933	-20 637 598	125 335	566 659	35 206	601 865	817 509	215 644
Raisio-opisto	-658 046	-2 000	-660 046	-605 252	54 794	186 562	2 000	188 562	197 641	9 079
Varhaiskasvatus	-14 398 905	-445 593	-14 844 498	-14 800 591	43 907	1 632 619	11 470	1 644 089	1 440 386	-203 703
Sivistyslautakunta yhteensä	-38 936 057	-994 616	-39 930 673	-39 606 276	324 397	2 622 581	221 950	2 844 531	2 871 591	27 060
Vapaa-aikalautakunta										
Vapaa-aikalautakunta	-17 074	0	-17 074	-17 317	-243	0	0	0	0	0
Kirjastopalvelut	-1 457 385	-1 976	-1 459 361	-1 446 860	12 501	61 450	0	61 450	42 938	-18 512
Kulttuuripalvelut	-514 167	-24 768	-538 935	-506 301	32 634	50 300	2 768	53 068	44 737	-8 301
Liikuntapalvelut	-3 607 755	-115 858	-3 723 613	-3 787 549	-63 936	1 082 835	0	1 082 835	914 349	-168 486
Nuorisopalvelut	-1 034 100	-99 592	-1 133 692	-1 076 692	57 000	68 000	69 603	137 603	133 759	-3 844
Vapaa-aikalautakunta yhteensä	-6 630 481	-242 194	-6 872 675	-6 834 719	37 956	1 262 585	72 371	1 334 956	1 135 783	-199 173
Ympäristölautakunta										
Ympäristö- ja rakennusvalvonta	-1 404 052	0	-1 404 052	-1 268 292	135 760	780 378	0	780 378	944 497	164 119
Ympäristölautakunta yhteensä	-1 404 052	0	-1 404 052	-1 268 292	135 760	780 378	0	780 378	944 497	164 119
Tekninen lautakunta										
Talous- ja hallintopalvelut	-2 715 470	0	-2 715 470	-2 645 515	69 955	523 267	0	523 267	527 146	3 879
Tietohallintopalvelut	-1 295 072	-40 000	-1 335 072	-1 320 502	14 570	1 281 450	0	1 281 450	1 284 179	2 729
Tilapalvelut	-14 049 490	-193 121	-14 242 611	-14 357 260	-114 649	17 007 558	2 930	17 010 488	17 172 781	162 293
Maankäyttöpalvelut	-1 747 910	0	-1 747 910	-1 464 406	283 504	2 684 891	0	2 684 891	2 889 167	204 276
Kunnallistekniset palvelut	-7 181 564	-12 137	-7 193 701	-7 803 234	-609 533	2 616 064	2 280	2 618 344	3 914 757	1 296 413
Kaukolämpöpalvelut	-75 604	0	-75 604	-66 433	9 171	1 500 000	0	1 500 000	1 500 000	0
Tekninen lautakunta yhteensä	-27 065 110	-245 258	-27 310 368	-27 657 350	-346 982	25 613 230	5 210	25 618 440	27 288 030	1 669 590
Käyttötalousoisa yhteensä	-186 877 542	-1 427 086	-188 304 628	-189 937 900	-1 633 272	62 972 616	240 042	63 212 658	66 425 506	3 212 848
TULOSLASKELMAOSA										
Verotulot	0	0	0	0	0	100 006 000	0	100 006 000	99 208 380	-797 620
Valtionosuudet	0	0	0	0	0	26 813 278	0	26 813 278	27 096 583	283 305
Korkotuotot	0	0	0	0	0	615 000	0	615 000	648 136	33 136
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	0	930 000	0	930 000	1 106 682	176 682
Korkokulut	-800 000	0	-800 000	-589 549	210 451	0	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	-12 275	-12 275	0	0	0	0	0
Tuloslaskelmaosa yhteensä	-800 000	0	-800 000	-601 824	198 176	128 364 278	0	128 364 278	128 059 780	-304 498
INVESTOINTIOSA										
Konsernihallinto	-645 000	0	-645 000	-601 153	43 847	505 000	0	505 000	1 443 380	938 380
Sosiaali- ja terveystaloutakunta	-459 419	167 044	-292 375	-208 725	83 650	0	0	0	0	0
Sivistyslautakunta	-316 000	178 000	-138 000	-93 968	44 032	0	0	0	0	0
Vapaa-aikalautakunta	-209 000	132 000	-77 000	-94 264	-17 264	0	0	0	0	0
Ympäristölautakunta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tekninen lautakunta	-10 989 000	-282 000	-11 271 000	-8 537 847	2 733 153	279 000	0	279 000	255 000	-24 000
Investointiosa yhteensä	-12 618 419	195 044	-12 423 375	-9 535 956	2 887 419	784 000	0	784 000	1 698 380	914 380
RAHOITUSOSA										
Antolainauksen muutokset										
Antolainojen lisäys	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Antolainojen vähennys	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset										
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	0	0	9 876 067	992 000	10 868 067	7 000 000	-3 868 067
Pitkäaikaisten lainojen vähenny	-1 701 000	0	-1 701 000	-17 051 322	-15 350 322	0	0	0	0	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0	0	0	0	0	12 500 000	12 500 000
Oman pääoman muutos	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	0	0	0	0	0	0	0	0	2 259 401	2 259 401
YHTEENSÄ	-201 996 961	-1 232 042	-203 229 003	-217 127 002	-13 897 999	201 996 961	1 232 042	203 229 003	217 943 068	14 714 065

3

Tilinpäätöslaskelmat

3.1.

Tuloslaskelma

RAISION TULOSLASKELMA

	01.01. - 31.12.2018		01.01. - 31.12.2017	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	23 172 565,47		22 651 398,98	
Maksutuotot	8 727 664,14		8 214 833,16	
Tuet ja avustukset	3 319 544,56		2 407 859,59	
Muut toimintatuotot	7 542 465,68	42 762 239,85	6 438 662,84	39 712 754,57
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-54 749 659,72		-51 507 769,49	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-12 372 476,23		-11 836 833,99	
Muut henkilösivukulut	-2 040 148,41		-2 568 860,34	
Palvelujen ostot	-75 578 158,12		-71 910 534,68	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 083 785,16		-9 250 386,57	
Avustukset	-6 941 350,07		-7 221 480,69	
Muut toimintakulut	-4 509 056,18	-166 274 633,89	-4 425 457,35	-158 721 323,11
Toimintakate		-123 512 394,04		-119 008 568,54
Verotulot		99 208 379,62		99 575 669,65
Valtionosuudet		27 096 583,00		28 077 471,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	648 135,54		616 333,84	
Muut rahoitustuotot	1 106 682,28		971 037,31	
Korkokulut	-589 548,86		-886 887,80	
Muut rahoituskulut	-12 275,08	1 152 993,88	-11 397,73	689 085,62
Vuosikate		3 945 562,46		9 333 657,73
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 629 363,34	-7 629 363,34	-7 175 816,27	-7 175 816,27
Tilikauden tulos		-3 683 800,88		2 157 841,46
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		202,44		202,44
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-3 683 598,44		2 158 043,90

3.2.

Rahoituslaskelma

RAISION RAHOITUSLASKELMA

01.01. - 31.12.2018

01.01. - 31.12.2017

Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	3 945 562,46		9 333 657,73	
Tulorahoituksen korjauserät	-1 313 800,85	2 631 761,61	-504 439,97	8 829 217,76
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-9 535 956,09		-13 911 445,73	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	255 000,00		547 000,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 827 333,31	-6 453 622,78	775 486,60	-12 588 959,13
Toiminnan ja investointien rahavirta		-3 821 861,17		-3 759 741,37
 Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 000 000,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-17 051 322,00		-1 701 322,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	12 500 000,00	2 448 678,00	9 500 000,00	7 798 678,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	-19 949,89		59 124,12	
Vaihto-omaisuuden muutos	10 063,27		-10 215,21	
Saamisten muutos	-553 187,19		-5 215 655,74	
Korottomien velkojen muutos	2 822 474,62	2 259 400,81	1 139 692,18	-4 027 054,65
Rahoituksen rahavirta		4 708 078,81		3 771 623,35
 Rahavarojen muutos		886 217,64		11 881,98
 Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	5 293 786,52		4 407 568,88	
Rahavarat 1.1.	4 407 568,88	886 217,64	4 395 686,90	11 881,98

3.3. Tase

RAISION TASE

	31.12.2018	31.12.2017
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	157 864 231,27	157 656 018,98
Aineettomat hyödykkeet	684 119,07	290 784,25
Aineettomat oikeudet	124 075,15	92 104,34
Muut pitkävaikutteiset menot	560 043,92	198 679,91
Aineelliset hyödykkeet	119 549 551,88	118 733 249,41
Maa- ja vesialueet	35 414 969,74	35 232 799,27
Rakennukset	47 897 162,47	42 060 726,08
Kiinteät rakenteet ja laitteet	33 232 240,01	33 741 893,46
Koneet ja kalusto	1 330 305,71	1 487 070,67
Muut aineelliset hyödykkeet	66 462,05	66 462,05
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 608 411,90	6 144 297,88
Sijoitukset	37 630 560,32	38 631 985,32
Osakkeet ja osuudet	29 641 534,72	30 642 959,72
Muut lainasaamiset	7 891 478,80	7 891 478,80
Muut saamiset	97 546,80	97 546,80
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 156 595,29	1 467 223,84
Valtion toimeksiannot	2 058 924,30	1 369 542,85
Lahjoitusrahastojen varat	97 670,99	97 680,99
VAIHTUVAT VASTAAVAT	46 736 233,67	45 306 892,11
Vaihto-omaisuus	143 271,55	153 334,82
Aineet ja tarvikkeet	143 271,55	153 334,82
Saamiset	41 299 175,60	40 745 988,41
Pitkäaikaiset saamiset	32 768 232,83	32 750 049,52
Lainasaamiset	32 768 232,83	32 567 439,52
Muut saamiset	0,00	182 610,00
Lyhytaikaiset saamiset	8 530 942,77	7 995 938,89
Myyntisaamiset	3 902 228,98	2 692 047,38
Lainasaamiset	1 656 556,38	1 504 676,63
Muut saamiset	2 714 999,35	1 822 609,96
Siirtosaamiset	257 158,06	1 976 604,92
Rahat ja pankkisaamiset	5 293 786,52	4 407 568,88
	206 757 060,23	204 430 134,93

	31.12.2018	31.12.2017
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	117 202 979,26	120 886 577,70
Peruspääoma	101 691 382,64	101 691 382,64
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	19 195 195,06	17 037 151,16
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-3 683 598,44	2 158 043,90
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
VARAUKSET	2 436,71	2 639,15
Poistoero	2 436,71	2 639,15
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	1 256 762,97	1 186 610,97
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	2 495 302,20	1 825 880,64
Lahjoitusrahastojen pääomat	2 352 137,68	1 672 640,26
Lahjoitusrahastojen pääomat	143 164,52	153 240,38
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen	85 799 579,09	80 528 426,47
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	26 659 442,26	29 125 248,26
Lainat muilta luotonantajilta	22 935 301,00	25 686 623,00
Saadut ennakot	92 984,94	92 984,94
Liittymismaksut ja muut velat	607 843,00	329 827,00
Liittymismaksut ja muut velat	3 023 313,32	3 015 813,32
Lyhytaikainen	59 140 136,83	51 403 178,21
Joukkovelkakirjalainat	29 000 000,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	9 401 322,00	33 201 322,00
Saadut ennakot	547 420,82	29 548,09
Ostovelat	6 603 636,60	6 419 199,75
Muut velat	2 013 738,66	1 030 147,09
Siirtovelat	11 574 018,75	10 722 961,28
	206 757 060,23	204 430 134,93

3.4.

Vastuusitoumukset

VASTUUSITOUMUKSET

	Alkuperäinen pääoma	Jäljellä oleva pääoma
Kerttulan Tenniskeskus Oy	120 000,00	42 000,00
Kehitysvammaisten Palvelusäätiö	805 000,00	144 488,00
Raision Vuokra-asunnot Oy	16 252 422,28	10 176 589,28
Asunto Oy Kuulaharjat	750 000,00	40 000,00
Turun Seudun Vesi Oy	26 074 000,00	22 784 993,23
Turun Seudun Puhdistamo Oy	2 430 000,00	2 430 000,00
Raision Palvelutalosesätiö sr	200 000,00	200 000,00
	<u>46 631 422,28</u>	<u>35 818 070,51</u>

Tulevien tilikausien vastuusitoumusten lisäykset

Turun Seudun Puhdistamo Oy

- Kvalt 10.12.2018 § 158	
- poistoputkihankkeen lisärahoitus	18 000 000,00
- Raision osuus ed. 8,10 %	1 458 000,00

Raision Palvelutalosesätiö sr

- Kvalt 18.06.2018 § 95	
- Kh 10.09.2018 § 310	
- lainaa nostetaan vuoden 2019 aikana	3 300 000,00

3.5.

Konsernitilinpäätös

3.5.1.

Konsernituloslaskelma

KONSERNITULOSLASKELMA

	01.01. - 31.12.2018	01.01. - 31.12.2017
Toimintatuotot	102 319 529,53	98 532 788,82
Toimintakulut	-223 656 360,17	-215 108 862,65
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	11 208,69	16 506,68
Toimintakate	-121 325 621,95	-116 559 567,15
Verotulot	99 208 379,62	99 575 669,65
Valtionosuudet	33 818 982,80	34 966 871,72
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	92 185,84	111 653,10
Muut rahoitustuotot	1 096 398,14	966 365,85
Korkokulut	-1 094 140,14	-1 503 971,95
Muut rahoituskulut	-42 813,16	-45 847,06
Vuosikate	11 753 371,15	17 511 174,16
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-13 390 137,63	-13 144 412,13
Omistuksen eliminointierot	13 736,97	0,00
Arvonalentumiset	0,00	-24 030,39
Tilikauden tulos	-1 623 029,51	4 342 731,64
Tilikauden verot	-105 705,10	-231 061,92
Laskennalliset verot	-174 971,71	-135 597,20
Vähemmistöosuudet	-10 033,04	-5 514,41
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 913 739,36	3 970 558,11

3.5.2.

Konsernin rahoituslaskelma

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

01.01. - 31.12.2018

01.01. - 31.12.2017

Toiminnan rahavirta

Vuosikate	11 753 371,15		17 511 174,16	
Tilikauden verot	-105 705,10		-231 061,92	
Tulorahoituksen korjaukset	-1 182 303,03	10 465 363,02	-257 406,63	17 022 705,61

Investointien rahavirta

Investointimenot	-13 893 798,95		-19 282 730,71	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	367 881,70		909 102,83	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 913 378,10	-10 612 539,15	832 308,84	-17 541 319,04

Toiminnan ja investointien rahavirta**-147 176,13** **-518 613,43****Rahoituksen rahavirta**

Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-222,48	-222,48	-506,26	-506,26
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 446 771,48		2 464 999,64	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-22 520 518,63		-12 905 314,89	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	12 459 278,66	-1 614 468,49	9 477 960,82	-962 354,43
Oman pääoman muutokset		-53 854,86		1 960 593,72
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-32 988,01		47 513,72	
Vaihto-omaisuuden muutos	25 695,13		12 137,85	
Saamisten muutos	517 505,96		-2 468 069,25	
Korottomien velkojen muutos	2 185 899,59	2 696 112,67	3 347 827,32	939 409,64
Rahoituksen rahavirta		1 027 566,84		1 937 142,67

Rahavarojen muutos**880 390,71** **1 418 529,24****Rahavarojen muutos**

Rahavarat 31.12.	13 541 996,61		12 661 605,90	
Rahavarat 1.1.	12 661 605,90	880 390,71	11 243 076,66	1 418 529,24

3.5.3.

Konsernitase

KONSERNITASE

	2018	2017	2018	2017
	€	€	€	€
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT	226 289 417,99	227 648 405,31	119 548 819,15	121 468 964,43
Aineettomat hyödykkeet	962 121,29	784 016,31	101 691 382,64	101 691 382,64
Aineettomat oikeudet	139 251,74	108 856,02	331 874,81	331 874,81
Muut pitkävaikuttavat menot	822 869,55	651 007,26	12 974,95	12 974,95
Ennakkomaksut	0,00	24 153,03	641 739,53	648 145,45
Aineelliset hyödykkeet	206 851 042,14	207 599 253,43	18 784 586,58	14 814 028,47
Maa- ja vesialueet	39 065 109,59	38 916 425,93	-1 913 739,36	3 970 558,11
Rakennukset	97 777 381,00	93 387 501,65	262 088,40	313 241,31
Kiinteät rakenteet ja laitteet	61 796 020,28	62 057 145,43	3 290 763,28	3 054 677,59
Koneet ja kalusto	4 846 165,03	5 198 974,17	9 686,22	10 655,99
Muut aineelliset hyödykkeet	709 558,33	712 539,09	3 281 077,06	3 044 021,60
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 656 807,91	7 326 667,16		
Sijoitukset	18 476 254,56	19 265 135,57	3 098 403,82	2 364 275,03
Osakkuusyhteisöosuudet	467 505,30	345 689,10		
Muut osakkeet ja osuudet	15 226 219,53	16 137 139,22	130 314 933,82	129 568 531,01
Muut lainasaamiset	2 700 000,00	2 700 000,00	46 292 688,31	51 538 937,38
Muut saamiset	82 529,73	82 307,25	12 128 353,94	11 637 616,38
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 750 853,31	1 983 736,51	40 432 304,72	36 800 524,14
VAIHTUVAT VASTAAVAT	27 474 737,17	27 137 547,55	31 461 586,85	29 591 453,11
Vaihto-omaisuus	990 381,59	1 016 076,72		
Saamiset	12 942 358,97	13 459 864,93		
Pitkäaikaiset saamiset	1 258 919,02	1 229 605,44		
Lyhytaikaiset saamiset	11 683 439,95	12 230 259,49		
Rahoitusarvopaperit	1 946 113,61	2 277 174,65		
Rahat ja pankkisaamiset	11 595 883,00	10 384 431,25		
VASTAAVAA YHTEENSÄ	256 515 008,47	256 769 689,37	256 515 008,47	256 769 689,37
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Peruspääoma				
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat				
Arvonkorotusraho				
Muut omat rahastot				
Edellisten tilikausien ylijäämä (ajljäämä)				
Tilikauden ylijäämä (ajljäämä)				
VÄHEMMISTÖOSUUDET				
PAKOLLISET VARAUKSET				
Eläkevaraukset				
Muut pakolliset varaukset				
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT				
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma				
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma				
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma				
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma				
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	256 515 008,47	256 769 689,37	256 515 008,47	256 769 689,37

4

Tilinpäätöksen liitetiedot

1. Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Vuodenvaihteessa maksamatta olevat, tilikaudelle 2018 kuuluvat, palkat on vähäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta jaksotettu suoriteperusteen mukaisesti. Lomapalkat ja lomarahat on kohdistettu sille tilikaudelle, jolle lomapäivien perusteena olevat palkat kirjataan. Lomapalkkavelan kirjaamisessa on otettu huomioon Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamat ohjeet ja lausunnot. Vastaavasti palkkojen sivukulut on jaksotettu suoriteperusteen mukaisesti käyttämällä tulevan tilikauden sivukuluprosentteja.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Kaupungin pysyvien vastaavien hyödykkeet arvostettiin uudelleen 1.1.1997 kuntien siirtyessä uuteen kirjanpitokäsittelyyn. Omaisuudelle haettiin todelliset hankintahinnat, joista vähennettiin liittymismaksut, valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet. Hankintahintainen jäännösarvo vuoden 1997 avaavaa tasetta varten saatiin vähentämällä kumulatiiviset suunnitelmapoistot 31.12.1996 saakka.

Pysyvien vastaavien hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kaupunginvaltuuston hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on rakennusten, muiden maa- ja vesirakenteiden sekä kuljetusvälineiden poistoajkoja tarkistettu 1.1.2013 alkaen uusien hankintojen osalta. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet. Poistoeron vähennystä kirjataan suunnitelman mukaisten poistojen tahdissa.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen keskihinnan mukaisena.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaisten käsittely

Johdannaissopimukset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa ja tavoitteena on ollut korkokulujen hallinta ja korkokustannusten vaihtelun pienentäminen. Sopimuksia on tällä hetkellä viisi, joista 3 päättyy vuoden 2019 aikana ja yksi koronvaihtosopimus on vuoteen 2026 asti ja yksi vuoteen 2048 asti. Ei ole tiedossa, että sopimuksia purettaisiin ennen niiden päättymistä.

2. Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus

Alle vuoden mittaiset kuntatodistukset esitetään kohdassa ”Joukkovelkakirjalainat”. Aikaisempina tilikausina ne esitettiin kohdassa ”Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta”.

Perhevapaakorvaukset esitetään kohdassa ”Muut Kansaneläkelaitoksen korvaukset” henkilöstömenojen vähennyksenä. Aikaisempina tilikausina ne esitettiin kohdassa ”Tuet ja avustukset sosiaaliturvarahastoilta”.

Vertailuvuoden tietoja ei ole näiltä osin muutettu.

3. Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Edellisen tilikauden tietoihin ei ole tehty oikaisuja.

4. Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tiedot ovat vertailukelpoiset lukuun ottamatta kohdassa 2 esitettyjä asioita.

5. Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Tällaisia olennaisia eriä ei ole.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Kuluneella tilikaudella konsernitilinpäätökseen on sisällytetty konsernituloslaskelma, konsernitase ja konsernin rahoituslaskelma. Lisäksi on laadittu yhdistelylaskelmat, joissa on eritelty, miten konsernitilinpäätös on laadittu. Laadinnassa on sovellettu Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston Yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta 22.12.2015.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt. Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi vastaa olennaisilta osiltaan hankintamenomenetelmää.

Tytäryhteisön asemassa oleva Eero Rantasen Säätiö on yhdistelty kuten tytäryhteisö. Säätiön peruspääomaa vastaavat oman pääoman erät 331.874,81 euroa on esitetty konsernitaseessa rivillä Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä, suhteellisesti peruspääomaosuuden mukaan. Peruspääomaosuudet prosentteina pysyvät tilikauden aikana samoina.

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen sovelletun pääomaosuus-menetelmän mukaisesti. Yhdistelyssä on otettu huomioon vapaaehtoisen varauksen ja sen muutoksen jakaminen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan sekä tämän vaikutus tulososuuteen sekä osakkuusyhtiöosuuden arvoon. Osakkuusyhteisöjen yhdistelyn vaikutus omaan pääomaan oli 280.885,29 euroa Raison kaupungin osalta sekä 117.038,16 euroa muiden konserniyhteisöjen osalta, yhteensä 397.932,45 euroa.

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Konserniyhtiöiden kaupungille maksamia kiinteistöveroja ei ole eliminoitu.

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa. KOY Kerttulan Jäähallin negatiivista vähemmistöosuutta ei ole erotettu, mutta sen aiheuttama oikaisu on tehty. Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten käsittelytavan muuttamisella ei ole vaikutusta vähemmistöosuuden erottamiseen, koska oikaisujen jälkeinenkin oma pääoma on negatiivinen. Eero Rantasen säätiössä ei ole poistoeroja eikä vapaaehtoisia varauksia.

Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

V-S Erityishuoltopiirin kuntayhtymässä vuosina 2016 ja 2018 tehtyjä arvonkorotuksia ei ole eliminoitu niiden vähäisen määrän (8.792,93 euroa) takia. V-S Lastensuojelun kuntayhtymän aikaisempina tilikausina tehtyä arvonkorotusta ei ole eliminoitu sen vähäisen määrän (12.973,41 euroa) takia. Näin on toimittu vuoden 2016 tilinpäätöksestä lähtien, jolloin arvonkorotustiedot ovat olleet saatavissa kuntayhtymien liitetiedoista.

Hulvelan Palvelutalossäätiö, Sosiaalipalvelusäätiö Raina ja Raisio-Naantalin Fountain House on kirjanpidon kuntajaoston ohjeiden mukaan jätetty yhdistelemättä.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on vuonna 2018 jaettu yleisohjeen mukaisesti konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli- tai alijäämään sekä konsernitaseessa omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Laskennallinen verovelka on laskettu seuraavien yhtiöiden osalta: Raision Vuokra-asunnot Oy, Asunto Oy Kuulaharjat ja KOY Kerttulan Jäähalli.

6. Toimintatuotot tehtäväalueittain

Toimintatuotot tehtäväalueittain	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Konsernihallinto	9 104 776,81	7 605 359,75	3 726 980,91	2 536 122,83
Sosiaali- ja terveyslautakunta	74 407 355,27	71 462 442,47	28 567 501,68	26 626 110,64
Sivistyslautakunta	2 819 581,21	2 944 215,45	2 819 581,21	2 944 215,45
Vapaa-aikalautakunta	1 688 211,49	1 737 840,79	935 064,87	1 093 063,06
Ympäristölautakunta	1 308 273,56	1 213 542,37	928 954,21	820 114,31
Tekninen lautakunta	12 991 331,19	13 569 387,99	5 784 156,97	5 693 128,28
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>102 319 529,53</i>	<i>98 532 788,82</i>	<i>42 762 239,85</i>	<i>39 712 754,57</i>

7. Verotulojen erittely

Verotulojen erittely	Kunta	
	2018	2017
Kunnan tulovero	85 872 979,83	85 963 287,48
Osuus yhteisöveron tuotosta	5 642 483,20	5 902 338,76
Kiinteistövero	7 692 916,59	7 710 043,41
Muut verotulot	0,00	0,00
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>99 208 379,62</i>	<i>99 575 669,65</i>

8. Valtionosuuksien erittely

Valtionosuuksien erittely	Kunta	
	2018	2017
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	29 434 682,00	30 351 919,00
<i>Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)</i>	<i>-233 634,00</i>	<i>-342 269,00</i>
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-2 338 099,00	-2 274 448,00
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0,00	0,00
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	<i>27 096 583,00</i>	<i>28 077 471,00</i>

9. Palvelujen ostojen erittely

Palvelujen ostojen erittely	Kunta	
	2018	2017
Asiakaspalvelujen ostot	56 498 694,87	54 055 186,45
Muiden palvelujen ostot	19 079 463,25	17 855 348,23
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>75 578 158,12</i>	<i>71 910 534,68</i>

10. Valtuustoryhmille annetut tuet

Ei ole.

11. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Kaupunginvaltuusto vahvisti 9.12.2013 § 155 uudet suunnitelman mukaisten poistojen laskentaperusteet. Uusi poistosuunnitelma tuli voimaan 1.1.2013 ja se koskee uusia pysyvien vastaavien hyödykkeiden hankintoja.

Pienet pysyvien vastaavien hyödykkeiden hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

		Poisto- suunnitelma 01.01.1997- 31.12.2012	Uusi poistosuositus	Uusi poisto- suunnitelma 01.01.2013-
PYSYVÄT VASTAAVAT				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Muut pitkävaikutteiset menot				
100505	Tietokoneohjelmistot 5 v.	5	2-5	5
101005	Muut pitkävaikutteiset menot 5 v.	5	2-5	5
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Maa- ja vesialueet				
110000	Maa- ja vesialueet	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa
110200	Kiinteistöjen liittymismaksut	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat				
111030	Asuinrakennukset 30 v.		30-50	30
111040	Asuinrakennukset 40 v.	40	30-50	
111050	Asuinrakennukset 50 v.	50	30-50	
111530	Hallinto- ja lait.rak. 30 v.	30	20-50	30
111540	Hallinto- ja lait.rak. 40 v.	40	20-50	
111550	Hallinto- ja laitosrak. 50 v.	50	20-50	
112320	Muut rakennukset 20 v.	20	20-30	20
112330	Muut rakennukset 30 v.	30	20-30	
Kiinteät rakenteet ja laitteet				
113010	Muut maa- ja vesirakenteet 10 v.	10	15-30	15
113015	Muut maa- ja vesirakenteet 15 v.		15-30	15
113016A	Puisto- ja virkistysal. 16 v.	16	15-20	16
113016B	Venesatama 16 v.	16	15-30	16
113016C	Sillat, laiturit ja uim. 16 v.	16	10-30	16
113020A	Katu- ja tieverkosto 20 v.	20	15-20	20
113020B	Liikuntapaikat 20 v.	20	15-30	20
114010	Puhelinverkko 10 v.	10	10-12	10
114016	Katuvalaistus 16 v.	16	15-20	16
114020	Kaukolämpöverkko 20 v.	20	20-30	20
114030A	Vedenjakeluverkostot 30 v.	30	30-40	30
114030B	Viemäriverkko 30 v.	30	30-40	30
115010A	Laitosten laitosk. ja l. 10 v.	10	10-20	10
115010B	Liikennevalot 10 v.	10	10-15	10
Koneet ja kalusto				
116007	Kuljetusvälineet 7 v.		4-7	7
116008	Kuljetusvälineet 8 v.	8	4-7	7
117004	Atk-laitteet 4 v.	4	3-5	4
117005A	Liikkuvat kevyet työkoneet 5 v.	5	5-10	5
117005B	Muut koneet ja laitt. 5 v.	5	5-10	5
117005C	Muu irtaimisto 5 v.	5	3-5	5
117010	Liikkuvat raskaat työk. 10 v.	10	5-10	10

Muut aineelliset hyödykkeet

118000	Luonnonvarat	Käytön mukainen	Käytön mukainen	Käytön mukainen poisto
118400	Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa

PYSYVIEN VASTAAVIEN SIJOITUKSET

Osakkeet ja osuudet

120100	Tytäryhteisöosakkeet	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa
120300	Kuntayhtymäosuudet	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa
120500	Osakkuusyhteisöosakkeet	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa
120800	Muut osakkeet ja osuudet	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa	Ei poistoaikaa

PIENHANKINNAT

Hankintameno ennen rahoitusosuuden vähentämistä alittaa enintään	V. - 2014	8 000
Hankintameno ennen rahoitusosuuden vähentämistä alittaa enintään	V. 2015 -	10 000

12. Pakollisten varausten muutokset

Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Kaatopaikan jälkihoitovaraus 1.1.	1 186 610,97	1 116 458,97	1 186 610,97	1 116 458,97
Lisäykset	70 152,00	70 152,00	70 152,00	70 152,00
Vähennykset				
Kaatopaikan jälkihoitovaraus 31.12.	1 256 762,97	1 186 610,97	1 256 762,97	1 186 610,97
Eläkevastuu 1.1. (ky)	10 655,99	10 655,99	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	-969,76	0,00	0,00	0,00
Eläkevastuu 31.12. (ky)	9 686,23	10 655,99	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu 1.1. (ky)	1 857 410,63	1 565 524,15	0,00	0,00
Lisäykset	166 903,45	291 886,48	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu 31.12. (ky)	2 024 314,08	1 857 410,63	0,00	0,00

13. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja –tappiot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	1 391 810,57	515 910,81	1 380 346,04	511 356,82
Rakennusten luovutusvoitot	21 616,46	25 942,24	0,00	0,00
Muut luovutusvoitot	10 663,71	75 193,71	3 725,81	67 000,00
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>1 424 090,73</i>	<i>617 046,76</i>	<i>1 384 071,85</i>	<i>578 356,82</i>
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	10 446,46	3 764,85	119,00	3 764,85
Rakennusten luovutustappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut luovutustappiot	33,60	0,00	0,00	0,00
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	<i>10 480,06</i>	<i>3 764,85</i>	<i>119,00</i>	<i>3 764,85</i>

14. Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Satunnaiset tuotot				
	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Satunnaiset kulut	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Satunnaiset kulut yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

15. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2018	2017
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	0,00	2 400,00
Osinkotuotot muista yhteisöistä	1 040 807,03	910 480,61
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	49 544,67	30 612,74
<i>Yhteensä</i>	<i>1 090 351,70</i>	<i>943 493,35</i>

Rahoitustuotot ja –kulut tiliryhmään kuuluvien korkokulujen erittely

Negatiiviset korkomenot on kirjattu menonoikaisuna korkomenon vähennykseksi.

	2018	2017
Korkomenot lainoista	69 757,08	219 368,96
Korkomenot koronvaihtosopimuksista	565 445,71	684 778,97
<i>Korkomenot yhteensä</i>	<i>635 202,79</i>	<i>904 147,93</i>
Negatiiviset korkomenot lainoista	-45 653,93	-13 646,18
Negatiiviset korkomenot koronvaihtosopimuksista	0,00	-3 613,95
<i>Negatiiviset korkomenot yhteensä</i>	<i>-45 653,93</i>	<i>-17 260,13</i>
<i>Yhteensä</i>	<i>589 548,86</i>	<i>886 887,80</i>

16. Erittely poistoeron muutoksista

Poistoeron muutokseen ei sisälly verotussyistä tehtyä poistoeroa.

Erittely poistoeron muutoksista		
	2018	2017
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	202,44	202,44
Suunnitelman mukaisten poistojen ja verotuspoistojen erotus (- tai +)	0,00	0,00
<i>Poistoeron muutos yhteensä</i>	<i>202,44</i>	<i>202,44</i>

17. Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Ei ole.

18. Arvonkorotukset

Arvonkorotukset				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	24 188,40	24 188,40	0,00	0,00
Arvonkorotukset	4 178,33	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotusten purku	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvo 31.12.	28 366,73	24 188,40	0,00	0,00
<i>Arvonkorotukset yhteensä 31.12.</i>	<i>21 766,34</i>	<i>17 588,01</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

Arvonkorotukset on tehty V-S Erytishuoltopiirin kuntayhtymässä ja V-S Lastensuojelun kuntayhtymässä.

V-S Erytishuoltopiirin kuntayhtymässä on tehty rakennusten purkamisesta johtuva arvonkorotus maa-alueisiin. Arvonkorotus on kirjattu vuonna 2016 ja 2018.

V-S Lastensuojelun kuntayhtymässä arvonkorotus on tehty Kaarinan kaupungilta saadun lahjoitustontin arvoon.

19. Pysyvien vastaavien hyödykkeet ja sijoitukset

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet
Liite

Pysyvien vastaavien sijoitukset
Liite

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet				Jvk-, muut laina- ja muut saamiset					
	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistusyhteisyyhteisöt	Kuntayhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Saamiset konserniyhteisöt	Saamiset kunta-yhtymät	Saamiset osakkuus- ja muut omist.yht.	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	2 616 880,14	0,00	12 144 381,41	15 881 698,17	30 642 959,72	0,00	5 289 025,60	0,00	2 700 000,00	7 989 025,60
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	1 001 425,00	1 001 425,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	2 616 880,14	0,00	12 144 381,41	14 880 273,17	29 641 534,72	0,00	5 289 025,60	0,00	2 700 000,00	7 989 025,60
Arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 616 880,14	0,00	12 144 381,41	14 880 273,17	29 641 534,72	0,00	5 289 025,60	0,00	2 700 000,00	7 989 025,60

20 – 22. Omistukset muissa yhteisöissä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt (liitetiedot 20 - 22)						
Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Raision Vuokra-asunnot Oy	Raisio	100	100	812	14 663	0
Eero Rantasen säätiö	Raisio	60	60	382	0	4
As. Oy Kuulaharjat	Raisio	100	100	491	5 853	0
KOY Kerttulan Jäähalli	Raisio	50	50	53	946	15
Raision Vesi Oy	Raisio	100	100	3 290	39 382	391
			Yhteensä	5 028	60 844	411
Kuntayhtymät						
V-S Sairaanhoidopiirin ky	Turku	5,70449	5,70449	10 651	18 687	206
V-S Erityishuoltopiirin ky	Naskarla	3,5150	3,5150	174	843	55
Varsinais-Suomen liitto	Turku	5,42482	5,42482	61	92	2
V-S Lastensuojelukuntayhtymä	Halikko	20,68	20,68	268	418	83
Ky Raision-Naantalın Vesilaitos	Raisio	50	50	1 603	88	0
Raision seudun koulutuskuntayhtymä	Raisio	47,13	47,13	4 469	780	10
			Yhteensä	17 227	20 908	356
Osakkuusyhteisöt						
As. Oy Raision Keonkatu 3	Raisio	31,26	31,26	247	247	0
			Yhteensä	247	247	0

23. Saamisten erittely

Saamisten erittely				
	2018		2017	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	92 922,71	0,00	117 125,94
Lainasaamiset	32 581 067,87	1 613 000,35	32 355 952,00	1 459 824,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>32 581 067,87</i>	<i>1 705 923,06</i>	<i>32 355 952,00</i>	<i>1 576 949,94</i>
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	19 717,65	0,00	19 991,74
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	31 582,69	0,00	1 777 855,95
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>51 300,34</i>	<i>0,00</i>	<i>1 797 847,69</i>
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
<i>Saamiset yhteensä</i>	<i>32 581 067,87</i>	<i>1 757 223,40</i>	<i>32 355 952,00</i>	<i>3 374 797,63</i>

24. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot				
T3-sairaalahankkeen investointimenot	1 064 087,23	819 399,85	0,00	0,00
Etukäteen maksetut vuokratulot	0,00	6 524,53	0,00	0,00
<i>Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>1 064 087,23</i>	<i>825 924,38</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot	73 979,14	72 031,73	8 065,44	55 435,60
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	46 105,03	45 780,43	46 021,69	36 548,08
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	103 804,60	101 578,26	0,00	0,00
EU-tuet ja avustukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Tasa-erälaskutuksen lisälaskutus	421 708,19	1 932 966,83	19 986,00	1 775 732,87
Muut tulojäämät	353 536,93	473 602,06	183 084,93	108 888,37
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	<i>925 154,75</i>	<i>2 553 927,58</i>	<i>249 092,62</i>	<i>1 921 169,32</i>
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>999 133,89</i>	<i>2 625 959,31</i>	<i>257 158,06</i>	<i>1 976 604,92</i>

25. Oman pääoman erittely

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Peruspääoma 1.1.	101 691 382,64	101 691 382,64	101 691 382,64	101 691 382,64
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	101 691 382,64	101 691 382,64	101 691 382,64	101 691 382,64
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	331 874,81	331 874,81	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 1.1.	12 974,95	12 974,95	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12.	12 974,95	12 974,95	0,00	0,00
Muut omat rahastot				
Rakennusrahaston pääoma 1.1.	631 139,33	631 139,33	0,00	0,00
Siirrot rahastoon	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	0,00	0,00	0,00	0,00
Rakennusrahaston pääoma 31.12.	631 139,33	631 139,33	0,00	0,00
Muut omat rahastot pääoma 1.1.	17 006,12	12 588,45	0,00	0,00
Siirrot rahastoon	0,00	4 417,67	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	-6 405,92	0,00	0,00	0,00
Muut omat rahastot pääoma 31.12.	10 600,20	17 006,12	0,00	0,00
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	641 739,53	648 145,45	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	14 814 028,47	12 289 978,48	17 037 151,16	511 932,53
Siirto edelliseltä tilikaudelta	3 970 558,11	2 524 049,99	2 158 043,90	16 525 218,63
Edellisten tilikausien ylijäämä yhteensä 31.12.	18 784 586,58	14 814 028,47	19 195 195,06	17 037 151,16
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 913 739,36	3 970 558,11	-3 683 598,44	2 158 043,90
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>119 548 819,15</i>	<i>121 468 964,43</i>	<i>117 202 979,26</i>	<i>120 886 577,70</i>

26. Erittely poistoerosta

Erittely poistoerosta		
	2018	2017
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	2 436,71	2 639,15
EVL-poistoihin liittyvä poistoero	0,00	0,00
<i>Poistoero yhteensä</i>	<i>2 436,71</i>	<i>2 639,15</i>

27. Pitkäaikaiset velat

Pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvat velat, jotka erääntyvät maksettavaksi myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua.

Pitkäaikaiset velat		
	Kunta	
	2018	2017
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 330 013,00	11 881 335,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	92 984,94	92 984,94
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00
Muut velat	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>13 422 997,94</i>	<i>11 974 319,94</i>

28. Joukkovelkakirjalainat

Joukkovelkakirjalainat	
	Kunta
	2018
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistuslainat	29 000 000,00
- korko (-0,15 %) - (-0,20 %)	
- erääntyvät 11.2.2019 - 28.3.2019	
<i>Joukkovelkakirjalainat yhteensä</i>	<i>29 000 000,00</i>

29. Pakolliset varaukset

Pakolliset varaukset				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Muut pakolliset varaukset				
Takuuvaraus	0	0	0	0
Vahingonkorvausvaraus	0	0	0	0
Vuokravastuut käyttämättömistä tiloista	0	0	0	0
Ympäristövastuut	1 256 762,97	1 186 610,97	1 256 762,97	1 186 610,97
Osuus kuntayhtymän alijäämistä	0,00	0,00	0,00	0,00
Eläkevastuu (ky)	9 686,22	10 655,99	0,00	0,00
Potilovahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)	2 024 314,09	1 857 410,63	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset (ky)	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>3 290 763,28</i>	<i>3 054 677,59</i>	<i>1 256 762,97</i>	<i>1 186 610,97</i>

30. Vieras pääoma

Vieras pääoma				
	2018		2017	
	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	43 004,89	0,00	111 299,07
Liittymismaksut ja muut velat	86 271,58	0,00	86 271,58	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>86 271,58</i>	<i>43 004,89</i>	<i>86 271,58</i>	<i>111 299,07</i>
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	529 143,01	0,00	522 764,12
Liittymismaksut ja muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	1 149 233,00	0,00	19 242,49
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>1 678 376,01</i>	<i>0,00</i>	<i>542 006,61</i>
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Liittymismaksut ja muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	<i>86 271,58</i>	<i>1 721 380,90</i>	<i>86 271,58</i>	<i>653 305,68</i>

31. Sekkilimiitti

Sekkilimiittiä ei ole.

32. Muiden velkojen erittely

Muiden velkojen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Liittymismaksut ja muut velat				
Liittymismaksut	9 710 175,50	9 710 175,50	3 015 813,32	3 015 813,32
Muut velat	9 214,58	5 781,08	7 500,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>9 719 390,08</i>	<i>9 715 956,58</i>	<i>3 023 313,32</i>	<i>3 015 813,32</i>

33. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Pitkäaikaiset siirtovelat				
Muut siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Pitkäaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot				
Valtionosuusennakot	239 949,00	233 950,00	239 949,00	233 950,00
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	11 474 070,92	11 515 511,57	7 552 668,07	7 331 822,24
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	3 094 997,93	2 260 487,70	2 280 519,42	1 679 118,70
Korkojaksotukset	191 174,94	333 158,49	124 650,12	255 862,65
Muut menojäämät	3 039 095,19	2 999 245,12	1 376 232,14	1 222 207,69
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>18 039 287,98</i>	<i>17 342 352,88</i>	<i>11 574 018,75</i>	<i>10 722 961,28</i>
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>18 039 287,98</i>	<i>17 342 352,88</i>	<i>11 574 018,75</i>	<i>10 722 961,28</i>

34. Velat, joista kunta on pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut vakuudeksi omaisuuttaan

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 935 475,95	4 365 144,75	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	3 935 475,95	4 365 144,75	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä</i>	<i>3 935 475,95</i>	<i>4 365 144,75</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

35 - 37. Vakuudet, jotka kunta on muuten kuin edellä kohdassa 34 tarkoitetulla tavalla antanut puolestaan

Vakuudet				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	383,80	383,80	0,00	0,00
Pantatut arvopaperit	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>383,80</i>	<i>383,80</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	347 308,00	347 308,00	0,00	0,00
Pantatut arvopaperit	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>347 308,00</i>	<i>347 308,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
<i>Vakuudet yhteensä</i>	<i>347 691,80</i>	<i>347 691,80</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

Vuoden 2017 vertailutietoa on muutettu.

38. Vuokravastuut

Vuokravastuut				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Vuokravastuut				
Vuokravastuut yhteensä	33 104 314,07	25 883 684,69	27 132 351,14	24 771 720,47
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	3 482 895,36	2 427 368,86	2 923 692,86	2 068 904,44
- sopimuksiin sisältyvät lunastusveloitteet	0,00	0,00	0,00	0,00
Leasingvastuiden yhteismäärä	1 314 390,65	2 134 797,07	731 004,91	739 775,15
-seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	464 981,47	761 604,55	301 211,53	255 733,82
-siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>34 418 704,72</i>	<i>28 018 481,76</i>	<i>27 863 356,05</i>	<i>25 511 495,62</i>
Leasing sopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.				

39. Vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset				
Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	0,00	0,00	17 002 422,28	19 497 496,63
Jäljellä oleva pääoma	0,00	0,00	10 216 589,28	13 331 966,83
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	29 638 605,44	27 008 605,44	29 629 000,00	26 999 000,00
Jäljellä oleva pääoma	25 609 833,92	23 525 617,48	25 601 481,23	23 516 638,41
<i>Vastuusitoumukset yhteensä</i>	<i>25 609 833,92</i>	<i>23 525 617,48</i>	<i>35 818 070,51</i>	<i>36 848 605,24</i>

40. Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2018	2017
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	138 350 127,00	135 940 117,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	88 883,57	89 844,79

41. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
Järjestelyjen luonne ja liiketoiminnallinen peruste	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Sopimusvastuut				
Maankäyttösopimuksista kunnalle aiheutuvat velvoitteet	1 133 587,32	1 129 645,00	1 133 587,32	1 129 645,00
Osuus Turun seudun puhdistamo Oy:n osakaskuntien kokonaisvastuista ja leasing-ennakkomaksuista	7 217 527,53	5 904 190,43	7 217 527,53	5 904 190,43
Muut sopimusvastuut				
Keskeneräisen konsultti- ja urakkasopimukset ja muut sopimusvastuut	61 627,39	463 811,50	0,00	0,00
Sopimusvastuut yhteensä	8 412 742,24	7 497 646,93	8 351 114,85	7 033 835,43
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset				
Käypä arvo	-3 515 519,62	-2 940 112,68	-2 877 673,21	-2 940 112,68
Kohde-etuuden arvo	33 417 239,68	54 167 400,00	27 750 779,00	54 167 400,00
Arvonlisäveron palautusvastuu	23 209,07	29 049,88	0,00	0,00
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu	4 136 016,93	4 081 016,93	4 136 016,93	4 081 016,93
Osuus kuntayhtymien alijäämistä	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut taloudelliset vastuut yhteensä	9 056 448,62	8 667 601,06	9 609 458,57	8 174 739,68

- 1) Velvoitteet perustuvat kauppakirjoihin eikä niissä ole sitouduttu tarkkaan toteutusaikatauluun. Tasetileillä maankäyttömaksuja on tilinpäätösvuotena yhteensä 1.133.587,32 €.
- 2) Turun seudun puhdistamo Oy:n antama todistus on liitetietojen erittelyissä.
- 3) Muista sopimusvastuista on erilliset laskelmat liitetietojen erittelyissä.
- 4) Koronvaihtosopimuksista on erillinen laskelma liitetietojen erittelyissä.
- 5) Arvonlisäveron palautusvastuusta on erillinen laskelma vuosilta 2008 - 2018 liitetietojen erittelyissä. Palautusvastuu ei tämän hetkisen tiedon mukaan ole toteutumassa.
- 6) Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuusta on erillinen laskelma liitetietojen erittelyissä.

Laskutettu Kuntayhtymä Rasion-Naantalin vesilaitosta vuotovesihävikistä 2014-2016 yhteensä 402.004,68 €. Lasku on myyntireskontrassa seurannassa. Laskukopio liitetietojen erittelyissä. Laskua ei ole kuitenkaan kirjattu kirjanpitoon, eikä laskun summa sisälly tilikauden tulokseen.

42. Henkilöstön lukumäärä 31.12.

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2018	2017
	koko henkilöstö	koko henkilöstö
Konsernihallinto	26	21
Sosiaali- ja terveystyö	747	714
Sivistystyö	597	570
Vapaa-aikalautakunta	98	95
Tekninen keskus	241	234
<i>Yhteensä</i>	<i>1 709</i>	<i>1 634</i>

43. Henkilöstökulut

Henkilöstökulut		
	2018	2017
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	55 713 895,57	52 298 791,75
Henkilösivukulut	14 412 624,64	14 405 694,33
Eläkekulut	12 372 476,23	11 836 833,99
Muut henkilösivukulut	2 040 148,41	2 568 860,34
Henkilöstökorvaukset	964 235,85	791 022,26
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	69 162 284,36	65 913 463,82
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		
Investointien palkat ja palkkiot	208 765,39	127 401,75
Investointien eläkekulut	34 584,65	22 096,96
Investointien muut henkilösivukulut	8 315,39	6 551,60
	251 665,43	156 050,31
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	<i>69 413 949,79</i>	<i>66 069 514,13</i>
Luontoisedut	354 040,96	325 475,36

44. Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2018	2017
Keskusta Raision kunnallisjärjestö ry	2 769,40	1 830,80
Kokoomuksen Naantalin Kunnallisjärjestö ry	54,75	39,30
Kokoomus Raision kunnallisjärjestö ry	8 870,81	7 067,89
Kristillisdemokraatit	302,48	207,00
Raision Perussuomalaiset ry	1 401,80	1 070,85
Raision seudun Vihreät ry	2 427,09	1 188,16
Raision Vasemmistoliiton kunnallisjärjestö ry	6 242,40	5 545,91
Ruotsalainen kansanpuolue RKP	251,90	133,60
Ruskon Kokoomus ry	102,20	51,10
Ruskon työväenyhdistys ry	73,00	61,70
SDP Ihalan Sos.dem. kunnallisjärjestö	4 205,30	3 591,25
SDP Työväenyhdistys Voima	8 821,00	5 989,70
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	<i>35 522,13</i>	<i>26 777,26</i>

45. Tilintarkastajan palkkiot

Tilintarkastajan palkkiot		
	2018	2017
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	22 526,55	25 321,82
Muut tilintarkastajalle kuuluvat tehtävät	0,00	0,00
Tarkastuslautakunnan avustaminen	5 956,56	7 371,92
Muut palkkiot	0,00	2 149,05
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>28 483,11</i>	<i>34 842,79</i>

46. Intressitapahtumat

Olellaiset intressitapahtumat (tavanomaisesta poikkeavat liiketoimet) vuoden 2018 aikana:

Ei ole.

**Luettelo kirjanpitokirjoista ja
tositelajeista
1.1.-31.12.2018**

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Tilinpäätös	Sidottuna	
Päiväkirja	DVD	(Tiedostomuodot ASCII, XML ja PDF)
Pääkirja	DVD	(Tiedostomuodot ASCII, XML ja PDF)
Laskutusluettelot	DVD	(Tiedostomuodot ASCII, XML ja PDF)
Myyntireskontra	DVD	(Tiedostomuodot ASCII, XML ja PDF)
Palkkakirjanpito	Atk-listoina ja DVD	(Tiedostomuodot XML ja PDF)
Käyttöomaisuuskirjanpito	Atk-listoina	

LUETTELO KÄYTETYISTÄ TOSITELAJEISTA

Tositelaji	Nimi	Tositelaji	Nimi
1	Pankkitositteet	20	Ostolaskujen maksut
3	Palkkositteet	21	Ostolaskut WF
4	Uimahalli	30	Myyntireskontran suoritukset
5	Sonet-varasto	31	Myyntilaskut Web
6	Effica sosiaali	32	Effica terveys
7	Kassapankki	36	Konevarikko
8	Excel-muistiotositteet	41	Ruokapalv. sis. lask. (Jamix)
9	Muistiotositteet	46	Konevarikko sisäinen laskutus
12	SL Laskennalliset	86	Hyvitysten kohdistus
14	Vyörytykset	96	Kirjanpidon tulos
15	Luottotappiot	97	Kirjanpidon tulos laskennall.
16	Alv-jako	98	Sisäisen laskennan tulos
17	Suunnitelmapoistot	99	Sisäisen laskennan tulos lask.
18	TT-tuki		
19	Kela/asumistuki	LT	Liitetietositteet

Allekirjoitukset ja merkinnät

TILINPÄÄTÖS 2018

RAISION KAUPUNGINHALLITUKSEN JA KAUPUNGINJOHTAJAN ALLEKIRJOITUKSET

Raisiossa 26. päivänä maaliskuuta 2019

Elisa Vuorinen

Hannele Lehto-Laurila

Kalle Myllymäki

Helena Viljanen

Juha Jormanainen

Mika Koivisto

Saila Rintee

Veijo Mikola

Vesa Parantainen

Jonni Moislahti

Sirpa Ek

Ari Korhonen
kaupunginjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitoavan mukaisesti. Tarkastuksesta olen tänään antanut tilintarkastuskertomuksen.

Raisiossa ____ päivänä _____ kuuta 2019

BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö

Hannu Laurila
tilintarkastaja, JHTT